

REPUBLIKA HRVATSKA

Ministarstvo zaštite okoliša
i zelene tranzicije

Zavod za zaštitu okoliša i prirode

Stručna podloga za zaštitu - Posebni rezervat Poljana

REPUBLIKA HRVATSKA

Ministarstvo zaštite okoliša
i zelene tranzicije

Zavod za zaštitu okoliša i prirode

KLASA: 352-02/23-01/243

URBROJ: 517-08-2-1-2-25-3

Stručna podloga za zaštitu - Posebni rezervat Poljana

Izradio:

Goran Krivanek

Suradnja:

Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije

Hrvatske šume d.o.o., UŠP Požega, Odjel za uređivanje šuma

Ivana Jerbić, Zavod za zaštitu okoliša i prirode, Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije

Boria Vitas, Zavod za zaštitu okoliša i prirode, Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije

Izrada karata:

Goran Krivanek

Izrada geodetske podloge:

GEO ATAR j.d.o.o.

Fotografija na naslovnici:

Hrast međunac, autor: Goran Krivanek

Zagreb, 28. travnja 2025.

p.o. Ravnatelj:

dr. sc. Aljoša Duplić

Način citiranja:

Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije, Zavod za zaštitu okoliša i prirode (2025):

Stručna podloga za zaštitu – Posebni rezervat Poljana, Zagreb

SADRŽAJ

SAŽETAK.....	III
1. UVOD	1
2. OPĆI PODACI.....	2
3. OBILJEŽJA PODRUČJA.....	2
3.1. Geografski i administrativni položaj	2
3.2. Klimatska obilježja.....	3
3.3. Geološka obilježja	4
3.3.1. Reljef	4
3.3.2. Hidrogeološka obilježja.....	4
3.3.3. Geološke i geomorfološke značajke.....	4
3.3.4. Pedološka obilježja.....	5
3.4. Bioraznolikost	7
3.4.1. Staništa i stanišni tipovi.....	8
3.4.2. Fauna	14
3.5. Krajobrazne vrijednosti	22
4. KORIŠTENJE PROSTORA.....	24
4.1. Šumarstvo	24
4.1.1. Dosadašnje (povijesno) gospodarenje šumama.....	27
4.1.2. Šumskogospodarski odjeli i odsjeci gospodarske jedinice Zapadni Papuk zvečevački predviđeni za zaštitu	28
4.2. Lovstvo	45
5. OCJENA STANJA I VREDNOVANJE PODRUČJA.....	46
6. ZAŠTITA I UPRAVLJANJE.....	47
6.1. Smjernice za upravljanje Posebnim rezervatom šumske vegetacije Poljana	51
6.2. Posljedice koje će proisteci proglašenjem zaštićenog područja Posebni rezervat šumske vegetacije Poljana.....	53
6.3. Ocjena i izvori sredstava potrebnih za provođenje zaštite	54
7. LITERATURA	55
8. PRILOZI.....	59
8.1. Kartografski prikazi.....	59
9. POPIS SLIKA.....	60
10. POPIS TABLICA.....	62

SAŽETAK

Ovom stručnom podlogom predlaže se zaštita područja Poljana, smještenog na zapadnom dijelu planine Papuk, u kategoriji posebnog rezervata šumske vegetacije. Temeljnu prirodnu vrijednost ovog područja čine očuvane šumske zajednice, koje se ističu kao područja s elementima sekundarne prašume. Njihova jedinstvenost proizlazi iz činjenice da su bile izuzete iz redovitog šumskog gospodarenja, što je omogućilo odvijanje prirodnih procesa i razvoj stabala koja su sada u različitim fazama rasta, uključujući velik broj suhih, polusuhih i dubećih stabala. Starost dominantnih stabala u predloženom rezervatu kreće se između 120 i 150 godina, dok pojedina stabla, s obzirom na njihov promjer i volumen, dosežu i do 200 godina.

Specifični reljef i povijesne okolnosti pridonijeli su stvaranju jedinstvenog šumskog ekosustava, u kojima dominiraju stara stabla koja su ključni čimbenik za razvoj bioraznolikosti ovog područja. Na predloženom zaštićenom području nalaze se pretežno šumska staništa, prvenstveno različite zajednice bukve, hrasta kitnjaka i hrasta medunca.

S obzirom na to da zaštita ovog područja u kategoriji posebnog rezervata predstavlja nacionalni interes, Uprava za zaštitu prirode pri Ministarstvu zaštite okoliša i zelene tranzicije dala je podršku inicijativi Javne ustanove za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije, koja upravlja zaštićenim područjima i ekološkom mrežom ove županije. Na prijedlog i u suradnji s Hrvatskim šumama d.o.o., Upravom šuma Podružnica Požega, Javna ustanova izradila je prijedlog za zaštitu, definirala obuhvat budućeg zaštićenog područja te pripremila geodetsku dokumentaciju. Temeljem prethodno navedenog prijedloga izrađena je ova stručna podloga s ciljem zaštite šumskog ekosustava i prirodnih procesa na području Poljana u kategoriji posebnog rezervata.

Proglašenjem posebnog rezervata šumske vegetacije omogućit će se dugotrajno očuvanje i održavanje prirodnih vrijednosti ovog područja, uz značajan doprinos zaštiti ukupne bioraznolikosti Republike Hrvatske.

1. UVOD

Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije koja upravlja zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže na području Požeško-slavonske županije zatražila je od Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, Uprave za zaštitu prirode, izradu stručne podloge za proglašenje lokaliteta „Poljana“ na zapadnom Papuku, zaštićenim područjem. Temeljem zahtjeva Uprave za zaštitu prirode od 20. prosinca 2023. godine (KLASA: 352-02/23-03/3; URBROJ: 517-10-2-1-23-2) Zavod za zaštitu okoliša i prirode pristupio je izradi stručne podloge za zaštitu sukladno odredbi čl. 124. Zakona o zaštiti prirode („Narodne novine“, broj 80/2013, 15/2018, 14/2019, 127/2019 i 155/2023).

Ova Stručna podloga izrađena je na temelju Nacrta stručne podloge za zaštitu Posebnog rezervata šumske vegetacije Poljana (Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije, 2023.) iz koje je preuzeta većina podataka i teksta te na temelju dostupne dokumentacije i stručne valorizacije područja. Terenski obilazak obavili su djelatnici Uprave za zaštitu prirode i Zavoda za zaštitu okoliša i prirode u studenom 2023. godine. u suradnji s djelatnicima Javne ustanove za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije te djelatnicima Uprave šuma Podružnice Požega. Nakon terenskog obilaska i valorizacije prvotni je prijedlog nadopunjen i proširen je obuhvat budućeg posebnog rezervata što je Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije i zatražila u dopisu od 23.2.2024. g. (KLASA: 352-02/23-01/7, URBROJ: 2177-1-2-02-24-3) te nadopunila geodetsku podlogu.

Stručna podloga sadrži sve elemente propisane Zakonom koji u čl. 124. propisuje da: „Stručna podloga sadrži detaljni opis obilježja i vrijednosti područja koje se zaštićuje, ocjenu stanja toga područja, posljedice koje će donošenjem akta o proglašenju proisteći, posebno s obzirom na vlasnička prava i zatečene gospodarske djelatnosti te ocjenu i izvore potrebnih sredstava za provođenje akta o proglašenju zaštićenog područja.“ Površina predloženog zaštićenog područja Posebni rezervat šumske vegetacije Poljana iznosi 234,91 ha.

2. OPĆI PODACI

Naziv zaštićenog područja:	Poljana
Predložena kategorija zaštite:	Posebni rezervat
Podkategorija:	Šumske vegetacije
Proglašenje:	Prema čl. 114. Zakona o zaštiti prirode („Narodne novine“, broj 80/2013, 15/2018, 14/2019, 127/2019 i 155/2023)
IUCN kategorija zaštićenog područja:	IV - Područje upravljanja staništem ili vrstom
Županija:	Požeško-slavonska županija
Općina:	Brestovac
Katastarska općine:	Mijači, Vranić
*Površina zaštićenog područja:	234,91 ha
Upravljanje:	Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije

**Površina je izračunata u programu ArcGIS Desktop 10.8.1 u koordinatnom sustavu kartografske projekcije HTRS96/TM*

Opis granice:

Granica predloženog Posebnog rezervata šumske vegetacije Poljana definirana je u geodetskoj podlozi (Geodetska podloga u svrhu definiranja granica obuhvata za uspostavljanje rezervata šumske vegetacije "Poljana", Oznaka: 024, 14. lipanj 2024. godine), izrađenoj od strane ovlaštenog geodetskog ureda GEO ATAR j.d.o.o. i ovlaštenog inženjera geodezije Domagoja Pavlika, uz pomoć lomnih točaka. Granice su prikazane u koordinatnom sustavu kartografske projekcije HTRS96/TM.

Detaljan prikaz granica predloženog područja za zaštitu sadržan je u priloženoj Geodetskoj podlozi, koja čini sastavni dio akta o proglašavanju zaštićenog područja. Na temelju ove podloge, provodi se upis posebnog pravnog režima u katastar i zemljišnu knjigu, u skladu s

člankom 124. Zakona o zaštiti prirode (Narodne novine, br. 80/2013, 15/2018, 14/2019, 127/2019 i 155/2023).

Predloženi Posebni rezervat šumske vegetacije Poljana smješten je na području Općine Brestovac i proteže se kroz dvije katastarske općine: K.O. Mijači i K.O. Vranić. Područje je sastavljeno od dva poligona (polja), koja su precizno definirana lomnim točkama prema priloženoj geodetskoj podlozi.

POLJE BR: I

Granica polja I kreće od točke 1 u dijelu čestice 934/1 k.o. Mijači, a to je ujedno i početak prosjeka elektrovođa, i kreće na jugoistočnu stranu prema točki 2 gdje ulazi u mapni put k.č.br. 2211 kojeg zatvara sa točkom 3, te ulazi u dio k.č.br. 520/2 prateći lomne točke 4, 5 i 6 u kojoj ponovo ulazi u parcelu puta 2211 zatvarajući ga u točki 7. Od točke 7-8 ulazi u dio k.č.br. 934/2, točkama 8-9 ulazi u mapni put katastarske općine Mijači broj: 2213. Točkama 9, 10-11 ulazi u katastarsku općinu Vranić gdje završava prosjeka elektrovođa i zatvara dio k.č.br. 495/12 lomeći prema jugu definirajući točkama 12, 13, 14, to jest zatvarajući prolazak kroz k.o. Vranić da bi točkama 15, 16 definirala ponovni ulazak u k.č.br. 520/2 i povratak u katastarsku općinu Mijači koju prati na jugozapad do lomne točke 79 u kojoj skreće na zapad do točke 80, nakon koje kreće u smjeru sjevera do točke 81. Točkama 82, 83 ulazi u dio k.č.br. 504 dok točkama 84, 85 definira dio k.č.br. 505, da bi točkama 85-86 zatvorila prolaz kroz dio k.č.br. 504. Točkama 86, 87, 88 i 89 vraća se i definira dio k.č.br. 520/2 da bi u lomnim točkama 89, 90 i 91 ušla u k.č.br. 509 dalje nastavila 91-92 kroz dio k.č.br. 510/1, točkama 92-93 kroz dio k.č.br. 510/2, lomovima 93, 94 i 95 definira prolaz kroz dio k.č.br. 511 te nastavno na sjever 95-96 kroz dio k.č.br. 520/2 te lomi na zapad točkama 96-97, 97-98 lomi na jugozapad da bi u točkama 98-99 lomila na zapad dižući se na sjever od 99 do 103 u kojoj točki ulazi u mapni put 2211 i definira prolaz točkama 103-104. Točkama 104-105 definira prolaz kroz dio k.č.br. 679, a točkama 105-106 prolaz kroz dio mapnog puta katastarske oznake 2210. Lomne točke 106, 107 i 108 definiraju povratak u dio k.č.br. 934/1 da bi sa loma 108 na 1 zatvorili opisano polje br I. Ovako zatvorena površina polja iz koordinata daje površinu: $P = 405737 \text{ m}^2$ (40,57 ha)

POLJE BR: II

Granica polja II kreće od točke 109 koja je ujedno i dio prosjeke elektrovođa u jugozapadnom dijelu k.č.br. 934/1, te nastavlja nastavno lomnim točkama na sjever 109, 110, 111, 112-127 u kojoj presjecamo dio mapnog puta katastarske oznake 2215 sve u k.o. Mijači, da bi se točkama 127-128 presjecalo dio mapnog puta 2215. Točkama 128, 129 i 130 ulazimo u dio k.č.br. 879/1, prateći lomne točke na sjever 130, 131 koje zatvaraju izvedeni put, točkama 131 do 135 prolazimo do grnice k.č.br. 871/1 i granice k.č.br. 1037/1 pa tako nastavno do lomne točke 148 od koje do lomne točke 152 definiramo zapadnu granicu k.č.br. 957/1. Od točke 152-165 definiramo prolazak granice kroz k.č.br. 1037/1 da bi u točkama 165 i 166 definirali prolaz kroz k.č.br. 1040/6, od točke 166 do 174 definiramo prolaz kroz k.č.br. 1040/5 i ulazak u k.č.br. 1040/2 završno sa lomnom točkom 175. Točke 175-177 definiraju ponovni ulazak u k.č.br. 1037/1, te od lomnih točaka 177 do 181 krećući se na jug definirali prolazak kroz k.č.br. 1040/2. Od točaka 181 do 187 ponovo smo ostvarili prolazak kroz k.č.br. 1037/1. Od loma 187 do 192

definirali smo prolazak u smjeru sjevera kroz k.č.br. 1040/4. Točkama 192 i 193 označen je prolaz kroz k.č.br. 1040/6 da bi lomovima od 193 do 204 definirali prolaz kroz k.č.br. 1037/1. Od loma 204 do 206 definiramo granice k.č.br. 1042/2 i 1037/1. U točki 206 do 212 definiramo prolazak kroz k.č.br. 1042/1, lomom 212 do 213 definiramo prolazak kroz k.č.br. 1037/1, 213 do 216 definiran je prolaz kroz k.č.br. 1042/1, od loma 216 do 224 ponovo je definiran prolaz kroz k.č.br. 1037/1. Od loma 224 do loma 227 definiramo prolaz kroz k.č.br. 1084. Od loma 227 do loma 234 ponovo prolazimo kroz k.č.br. 1037/1. Od loma 234 do loma 235 definiran je prolaz kroz k.č.br. 1037/2, 235-236 definira prolaz kroz k.č.br. 1083/1, od 236 do 238 prolaz kroz k.č.br. 1037/2. Lomne točke 238 do 240 definiraju prolaz kroz k.č.br. 1083/2. Od loma 240 do loma 247 prolazimo kroz k.č.br. 1037/2, dok je lomom 247-249 definiran prolaz kroz k.č.br. 1068. Lomnim točkama 249 do 252 prolazimo kroz k.č.br. 1037/2. Lomovima 252 i 253 prolazimo k.č.br. 1064/2, a lomovima do 253 do 262 definiramo prolaz kroz k.č.br. 1037/2 i 1064/1. Od loma 262 do 265 prolazimo kroz k.č.br. 1037/2, dok od loma 265 do 266 definiramo prolaz kroz k.č.br. 1061/4. Od loma 266 do loma 272 smo u k.č.br. 1037/2. Lom 272, 273 definira k.č.br. 1060/3, lomne točke od 273 do 275 definira prolaz kroz k.č.br. 1056. Lomnim točkama 275 do 277 prolazimo k.č.br. 1055, od loma 277 do loma 279 prolazimo k.č.br. 1053. Lomovima 279, 280 smo u k.č.br. 1371. Od loma 280 do 282 prolazimo k.č.br. 1372. Lomovima od 282 do 285 prolaz k.č.br. 1375, lomovima 285, 286 smo u k.č.br. 1374, da bi od loma 286 do 290 definirali prolaz kroz k.č.br. 1375. Lom 290 do 291 prolazimo kroz k.č.br. 1386. Od loma 291 do loma 296 definiran je prolaz kroz k.č.br. 1378. Lomovima 296 do 298 prolazimo kroz k.č.br. 1386, lomovi 298 do 300 definiraju prolaz između k.č.br. 1386 i 1378, od 300 do 303 prolazimo k.č.br. 1378. Od 303 do 307 prolaz kroz k.č.br. 1386. Od loma 307 do loma 314 definiramo prolaz kroz k.č.br. 1387. Od loma 314 do loma 319 prolazimo k.č.br. 1386, lomovima 319 i 320 definiramo k.č.br. 1390/1. Lom 320 do 322 je prolaz kroz k.č.br. 1390/2. Lomovi 322 do 324 definiraju prolaz kroz mapni put 2220. Od loma 324 do loma 330 prolazimo k.č.br. 1392, da bi od loma 330 do loma 334 definirali prolaz kroz k.č.br. 1393. Lomnim točkama 334 i 335 definiramo prolaz preko mapnog puta 2227. Od loma 335 do loma 343 prolazimo k.č.br. 1420. Od loma 343 do loma 345 prolazimo k.č.br. 1421/1. Od loma 345 do loma 347 prolazimo k.č.br. 1421/9. Lomovima 347 i 348 vraćamo se u k.č.br. 1421/1. Lomovima 348 i 349 definiramo prolaz preko mapnog puta 2220. Lomovima 349 do 351 prolazimo k.č.br. 1387. Od loma 351 do loma 353 smo u k.č.br. 1378. Lomovi 353 i 354 je ponovo definiran prijelaz preko mapnog puta 2220. Od loma 354 do loma 357 je definiran prolaz kroz k.č.br. 1421/1, te tu napuštamo K.O. Mijači i prelazimo u točki 357 do točke 360 u K.O. Vranić i definiramo prolaz kroz k.č.br. 495/26 iste katastarske općine. Od loma 360 do loma 363 vraćamo se u K.O. Mijači i k.č.br. 1421/1. Lomovima 363 i 364 prelazimo mapni put pod brojem 2220. Od loma 364 do loma 383 definiramo prijelaz kroz k.č.br. 934/4. Lomom 383 do 385 definiramo prijelaz mapnog puta 2214 K.O. Mijači. Od loma 385 do loma 388 prolazimo k.č.br. 934/4. Lomovima 388, 389 definiramo prijelaz preko mapnog puta 2214 K.O. Mijači, da bi lomovima 389 i 390 ušli u K.O. Vranić u k.č.br. 1086/1. Od loma 390 do loma 395 prolazimo kroz k.č.br. K.O. Vranić 495/11. Lomovima 395, 396 definiramo prolaz kroz k.č.br. 1086/1 i k.č.br. 495/27 K.O. Vranić, da bi se u lomovima 396 i 397 vratili u K.O. Mijače u k.č.br. 2214 kojima ujedno ponovo definiramo prijelaz preko mapnog puta. Od loma 397 do loma 421 smo u K.O. Mijači i definiramo prolaz k.č.br. 934/4 iste katastarske općine.

Lomovima 421 i 422 definiramo prijelaz mapnog puta 2214, dok u lomovima 422 i 427 prolazimo K.O. Vranić i to k.č.br. 1086/1 i 495/27. Lom 427 i 428 ponovo nas vraća u K.O. Mijače i prijelaz mapnog puta broj 2214. Lomovima 428 do loma 447 prolazimo k.č.br. 393/4. Lomovi 447 i 448 prelazimo mapni put 2214, da bi lomom 448 do 450 prolazili između granica K.O. Mijači i K.O. Vranić k.č.br. 2214 i 1086/1. Od loma 450 do loma 452 prolazimo k.č.br. 934/4 K.O. Mijači. Lomovima 452 i 453 smo u k.č.br. 2213. Od loma 453 do loma 458 smo u K.O. Vranić i k.č.br. 497. Lomovi 458 i 459 smo u K.O. Mijači i to k.č.br. 2213. Od loma 459 do loma 462 definiramo prolaz kroz k.č.br. 933 K.O. Mijači. Lomovima 462 i 463 smo u parceli mapnog puta 2213 K.O. Mijači. Od loma 463 do loma 466 prelazimo u K.O. Vranić i k.č.br. 497. Od loma 466 do loma 468 smo u K.O. Vranić k.č.br. 495/12. Od loma 468 do loma 470 definiramo prolaz kroz k.č.br. 1086/2 K.O. Vranić. Lomovima 470, 471, 472 i 473 definiramo prolaz kroz k.č.br. 495/12 K.O. Vranić, da bi u lomovima 473 i 474 završili sa prolazom kroz K.O. Vranić i to u k.č.br. 1086/2, te u točkama loma 474 i 475 definirali u ulazak u K.O. Mijači u k.č.br. 2212, gdje se u lomu 475 pa nastavno do loma 478 definirali prolaz K.O. Mijači i to k.č.br. 934/2 koja nam je ujedno i druga strana dalekovoda te se kroz lomove 478 i 479 provlačimo preko mapnog puta 2211 te u lomovima 479 do loma 482 provlačimo k.č.br. 520/2, da bi u lomovima koji su definirani točkama 482 i 483 ponovo presjekli mapni put 2211 i sa lomom 483 prema lomu 109 završili opis cijeline u potpunosti.

Ovako zatvorena površina polja iz koordinata daje površinu: $P = 1943348 \text{ m}^2$ (194,33 ha).

Ukupna površina rezervata šumske vegetacije je $P = 2349085 \text{ m}^2$ (234,91 ha), dobivena iz opisa granice i definirana koordinatama lomnih točaka.

Tablica 1. Koordinate lomnih točaka (Geodetska podloga u svrhu definiranja granica obuhvata zahvata za uspostavljanje rezervata šumske vegetacije "Poljana", Oznaka: 024, 14. lipanj 2024. g., GEO ATAR j.d.o.o.)

Lomna točka	E	N
1	578648,21	5034476,99
2	578837,04	5034375,21
3	578840,02	5034373,60
4	578951,19	5034313,68
5	578988,14	5034294,46
6	579137,42	5034212,29
7	579142,62	5034209,42
8	579315,15	5034114,44
9	579316,83	5034113,52
10	579317,82	5034112,97
11	579318,52	5034108,06
12	579320,97	5034069,12
13	579318,05	5034053,24
14	579312,92	5034053,77
15	579311,38	5034053,86
16	579301,09	5034054,09
17	579269,06	5034020,43
18	579251,76	5033995,27
19	579207,31	5033959,75
20	579065,72	5033908,39
21	578973,43	5033924,36

Lomna točka	E	N
22	578953,33	5033927,41
23	578933,83	5033929,78
24	578920,07	5033932,44
25	578901,35	5033936,34
26	578870,71	5033945,65
27	578855,31	5033948,27
28	578843,15	5033953,99
29	578832,96	5033952,56
30	578796,80	5033957,06
31	578771,78	5033949,78
32	578757,38	5033945,98
33	578751,32	5033946,41
34	578745,07	5033950,67
35	578737,21	5033952,43
36	578718,93	5033944,87
37	578711,27	5033945,19
38	578702,40	5033950,21
39	578684,51	5033955,06
40	578667,47	5033957,74
41	578651,30	5033956,91
42	578634,53	5033948,92

Lomna točka	E	N
43	578617,46	5033941,66
44	578606,11	5033941,61
45	578585,83	5033946,70
46	578550,02	5033950,81
47	578538,92	5033943,75
48	578509,00	5033924,85
49	578494,25	5033916,36
50	578477,36	5033917,46
51	578448,45	5033920,41
52	578436,39	5033914,96
53	578433,42	5033907,16
54	578427,84	5033901,86
55	578406,22	5033897,64
56	578395,51	5033891,08
57	578378,25	5033891,88
58	578373,57	5033892,94
59	578361,08	5033895,65
60	578352,86	5033896,82
61	578345,19	5033896,24
62	578336,03	5033897,31
63	578319,47	5033907,82
64	578313,87	5033909,54
65	578304,30	5033907,62
66	578293,42	5033908,34
67	578281,58	5033915,79
68	578265,37	5033917,50
69	578257,14	5033915,23
70	578252,14	5033911,22
71	578230,63	5033893,49
72	578217,09	5033882,49
73	578208,38	5033875,45
74	578200,06	5033867,12
75	578178,11	5033846,06
76	578156,73	5033823,92
77	578151,72	5033808,28
78	578149,64	5033803,95
79	578135,51	5033781,49
80	578079,59	5033873,53
81	578170,29	5033933,40
82	578162,97	5033951,41
83	578160,51	5033957,47
84	578159,89	5033958,99
85	578182,75	5033968,58
86	578187,03	5033970,38
87	578261,25	5034001,53
88	578254,78	5034029,18
89	578266,43	5034052,78
90	578269,12	5034058,21
91	578297,66	5034077,61
92	578320,97	5034093,44
93	578344,96	5034109,75
94	578362,15	5034121,43
95	578369,16	5034126,35
96	578404,24	5034150,97
97	578372,90	5034183,11
98	578306,32	5034137,25

Lomna točka	E	N
99	578254,07	5034173,96
100	578341,00	5034245,00
101	578377,48	5034281,39
102	578415,97	5034319,78
103	578483,53	5034382,68
104	578495,57	5034393,89
105	578545,55	5034440,42
106	578548,49	5034443,16
107	578552,93	5034447,29
108	578631,19	5034468,26
109	578710,45	5034495,11
110	578791,31	5034534,04
111	578828,07	5034572,87
112	578825,77	5034597,86
113	578840,41	5034635,94
114	578884,06	5034660,96
115	578896,21	5034705,58
116	578945,51	5034880,05
117	579054,52	5035097,28
118	579113,62	5035236,65
119	579169,76	5035387,96
120	579164,59	5035427,18
121	579133,71	5035485,57
122	579137,63	5035512,90
123	579150,25	5035516,31
124	579175,23	5035502,82
125	579199,98	5035501,38
126	579215,74	5035540,35
127	579218,51	5035543,07
128	579221,35	5035545,86
129	579227,57	5035551,99
130	579231,05	5035558,22
131	579233,18	5035562,55
132	579236,16	5035567,36
133	579226,44	5035578,60
134	579202,14	5035589,56
135	579153,21	5035607,87
136	579144,04	5035611,30
137	579106,94	5035628,99
138	579077,64	5035639,19
139	579059,74	5035643,96
140	579009,93	5035663,32
141	578979,23	5035711,57
142	578990,15	5035757,55
143	578949,08	5035779,60
144	578921,43	5035773,13
145	578885,56	5035770,69
146	578867,25	5035753,28
147	578852,65	5035733,31
148	578829,77	5035756,14
149	578827,07	5035777,30
150	578842,69	5035845,70
151	578847,45	5035895,83
152	578839,54	5035918,19
153	578843,85	5035919,26
154	578844,06	5035987,63

Lomna točka	E	N
155	578841,44	5036033,92
156	578815,34	5036027,32
157	578782,37	5036013,59
158	578739,50	5036014,71
159	578775,56	5036040,62
160	578805,71	5036057,86
161	578826,86	5036067,25
162	578845,33	5036067,20
163	578882,09	5036063,73
164	578938,21	5036068,41
165	578938,05	5036061,41
166	578937,89	5036053,75
167	578937,78	5036048,76
168	578928,38	5036045,43
169	578922,47	5036025,63
170	578928,01	5036019,35
171	578917,19	5036007,93
172	578909,60	5036008,12
173	578909,25	5035995,79
174	578906,37	5035988,70
175	578904,76	5035984,74
176	578903,50	5035981,64
177	578903,99	5035972,49
178	578904,38	5035965,04
179	578908,80	5035958,54
180	578908,00	5035940,18
181	578903,97	5035932,65
182	578899,14	5035923,40
183	578901,91	5035913,14
184	578906,33	5035860,79
185	578918,73	5035856,15
186	578959,07	5035890,14
187	578959,69	5035899,65
188	578961,74	5035931,16
189	578969,14	5035933,87
190	578985,40	5035922,43
191	578994,00	5035937,78
192	578997,91	5035973,66
193	579000,00	5035975,62
194	579007,24	5035982,42
195	579008,98	5035970,12
196	579018,38	5035965,42
197	579029,74	5035966,21
198	579045,80	5035964,25
199	579055,98	5035962,68
200	579068,12	5035971,30
201	579079,09	5035983,05
202	579093,97	5035996,76
203	579101,41	5036010,07
204	579109,21	5036020,44
205	579111,03	5036025,41
206	579110,34	5036044,90
207	579117,47	5036053,55
208	579121,78	5036062,55
209	579128,44	5036073,13
210	579136,66	5036073,91

Lomna točka	E	N
211	579144,88	5036066,86
212	579147,60	5036063,75
213	579161,12	5036048,02
214	579165,25	5036037,88
215	579171,52	5036037,49
216	579176,11	5036042,31
217	579179,35	5036045,71
218	579185,62	5036052,37
219	579193,51	5036058,53
220	579203,80	5036056,13
221	579213,34	5036053,90
222	579228,54	5036051,26
223	579241,98	5036048,62
224	579244,29	5036048,62
225	579253,88	5036048,62
226	579259,16	5036043,99
227	579260,57	5036039,64
228	579260,88	5036038,67
229	579266,39	5036020,93
230	579265,61	5036011,53
231	579260,91	5035993,51
232	579264,43	5035984,11
233	579267,29	5035980,25
234	579277,55	5035988,02
235	579295,55	5036001,74
236	579301,52	5036006,85
237	579316,39	5036019,57
238	579334,77	5036043,62
239	579348,26	5036061,26
240	579357,65	5036067,01
241	579384,00	5036083,14
242	579454,43	5036064,98
243	579518,66	5036068,57
244	579536,68	5036075,09
245	579553,61	5036067,83
246	579581,47	5036073,84
247	579594,81	5036080,92
248	579598,80	5036083,04
249	579600,41	5036080,47
250	579608,67	5036067,26
251	579612,64	5036025,85
252	579620,78	5036027,30
253	579624,80	5036028,01
254	579647,63	5036032,08
255	579657,42	5036027,56
256	579661,41	5036016,06
257	579657,28	5036004,02
258	579657,13	5036003,58
259	579658,95	5036003,44
260	579667,32	5036002,82
261	579673,13	5036012,74
262	579681,91	5036022,60
263	579688,98	5036024,66
264	579702,89	5036021,15
265	579734,10	5036003,78
266	579744,30	5035998,11

Lomna točka	E	N
267	579744,96	5035997,74
268	579762,56	5035987,95
269	579790,44	5035990,06
270	579805,35	5036003,91
271	579814,91	5036047,17
272	579828,81	5036059,75
273	579831,14	5036061,86
274	579845,52	5036074,87
275	579871,41	5036083,02
276	579899,46	5036091,84
277	579905,61	5036097,63
278	579924,55	5036115,44
279	579946,98	5036098,22
280	579996,24	5036060,41
281	579996,60	5036060,13
282	580001,60	5036058,52
283	580022,29	5036051,84
284	580031,13	5036005,72
285	580043,86	5036002,16
286	580050,02	5036000,43
287	580055,19	5035998,99
288	580054,78	5035978,24
289	580053,70	5035925,99
290	580060,19	5035925,38
291	580063,24	5035925,10
292	580071,44	5035924,33
293	580096,93	5035931,53
294	580144,60	5035969,78
295	580185,61	5035985,30
296	580198,29	5035988,44
297	580201,32	5035989,19
298	580203,04	5035988,68
299	580213,23	5036000,89
300	580222,15	5036008,28
301	580228,06	5036005,56
302	580237,21	5036022,54
303	580258,03	5036054,85
304	580258,39	5036055,42
305	580272,98	5036074,94
306	580289,20	5036087,64
307	580302,87	5036095,81
308	580317,52	5036104,45
309	580326,18	5036108,23
310	580335,62	5036113,26
311	580343,33	5036116,90
312	580347,95	5036119,79
313	580362,94	5036130,58
314	580368,76	5036136,22
315	580371,25	5036138,63
316	580377,43	5036146,94
317	580378,95	5036158,80
318	580376,82	5036185,25
319	580376,95	5036206,19
320	580377,57	5036217,72
321	580378,07	5036227,06
322	580376,74	5036230,94

Lomna točka	E	N
323	580375,48	5036234,63
324	580375,94	5036236,60
325	580376,90	5036240,78
326	580379,46	5036244,50
327	580383,31	5036246,94
328	580391,26	5036249,89
329	580397,67	5036250,92
330	580401,29	5036250,73
331	580405,37	5036250,53
332	580422,68	5036246,68
333	580438,15	5036242,56
334	580455,91	5036237,67
335	580459,61	5036236,65
336	580473,22	5036232,90
337	580498,87	5036225,37
338	580511,02	5036220,76
339	580528,12	5036215,80
340	580541,11	5036215,28
341	580562,15	5036216,14
342	580572,61	5036218,36
343	580573,44	5036218,53
344	580537,87	5036200,63
345	580510,33	5036178,66
346	580486,38	5036159,56
347	580443,59	5036131,78
348	580432,79	5036124,76
349	580427,48	5036121,31
350	580418,60	5036115,55
351	580416,46	5036086,19
352	580414,46	5036056,92
353	580415,64	5036056,01
354	580419,26	5036053,24
355	580449,49	5036030,09
356	580475,36	5036031,76
357	580591,00	5036065,43
358	580574,64	5036046,44
359	580556,63	5036005,29
360	580554,21	5035992,17
361	580552,72	5035984,10
362	580547,05	5035953,34
363	580546,64	5035940,31
364	580546,51	5035936,20
365	580545,49	5035903,19
366	580545,96	5035892,22
367	580555,24	5035858,93
368	580571,07	5035825,24
369	580575,03	5035793,06
370	580555,98	5035749,49
371	580550,02	5035698,05
372	580545,84	5035662,02
373	580461,74	5035627,76
374	580453,37	5035596,06
375	580448,10	5035574,10
376	580456,71	5035553,99
377	580458,52	5035549,76
378	580456,69	5035548,42

Lomna točka	E	N
379	580453,90	5035540,56
380	580443,67	5035508,73
381	580439,20	5035494,81
382	580438,84	5035487,39
383	580443,41	5035475,86
384	580443,73	5035475,05
385	580442,76	5035473,75
386	580440,09	5035470,18
387	580437,93	5035461,98
388	580437,97	5035458,31
389	580438,07	5035450,74
390	580438,14	5035445,22
391	580436,43	5035424,61
392	580430,43	5035398,86
393	580422,07	5035381,74
394	580408,82	5035370,64
395	580400,60	5035367,19
396	580383,04	5035359,82
397	580378,55	5035358,11
398	580363,96	5035352,74
399	580344,88	5035342,62
400	580331,45	5035331,75
401	580324,07	5035322,29
402	580312,32	5035307,17
403	580288,72	5035283,66
404	580277,83	5035267,24
405	580259,32	5035247,76
406	580237,79	5035233,06
407	580219,98	5035220,85
408	580196,44	5035208,81
409	580177,53	5035194,94
410	580166,84	5035184,70
411	580142,82	5035148,95
412	580130,13	5035127,70
413	580125,58	5035120,08
414	580121,17	5035113,66
415	580111,25	5035099,67
416	580097,06	5035086,09
417	580076,84	5035064,15
418	580071,08	5035057,28
419	580066,13	5035047,90
420	580063,26	5035036,91
421	580062,99	5035023,78
422	580062,92	5035020,48
423	580062,80	5035014,90
424	580065,22	5035001,34
425	580067,67	5034988,45
426	580069,68	5034983,19
427	580064,43	5034947,55
428	580064,02	5034944,76
429	580059,24	5034912,32
430	580025,73	5034914,12
431	579957,66	5034890,01

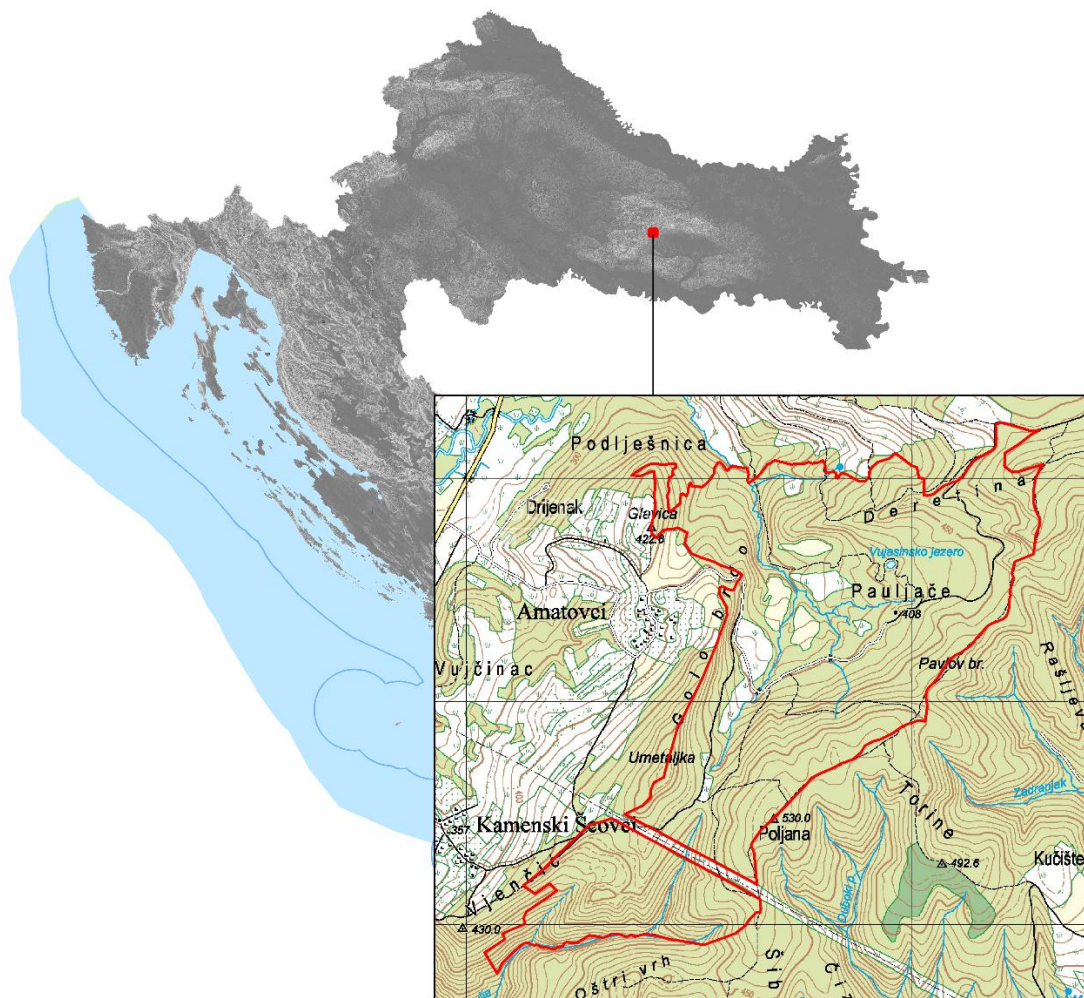
Lomna točka	E	N
432	579915,15	5034858,43
433	579857,84	5034830,99
434	579824,18	5034821,13
435	579788,74	5034801,51
436	579769,77	5034769,22
437	579734,60	5034741,30
438	579728,61	5034739,09
439	579680,95	5034721,56
440	579654,78	5034707,34
441	579638,67	5034699,90
442	579618,96	5034691,23
443	579598,16	5034682,10
444	579586,26	5034676,88
445	579573,88	5034670,80
446	579549,20	5034656,93
447	579524,88	5034628,32
448	579516,67	5034619,04
449	579444,59	5034543,96
450	579437,09	5034536,40
451	579407,29	5034506,37
452	579400,72	5034499,76
453	579396,68	5034495,61
454	579366,54	5034464,36
455	579353,06	5034452,58
456	579328,74	5034431,20
457	579320,92	5034422,19
458	579294,15	5034384,95
459	579288,80	5034376,62
460	579284,50	5034369,95
461	579276,94	5034356,89
462	579278,31	5034352,59
463	579279,07	5034350,62
464	579292,63	5034315,75
465	579292,78	5034307,59
466	579292,81	5034305,93
467	579293,02	5034294,48
468	579301,06	5034205,03
469	579301,50	5034200,14
470	579301,87	5034195,93
471	579303,20	5034181,03
472	579303,81	5034177,72
473	579298,34	5034181,61
474	579296,85	5034182,66
475	579295,28	5034183,70
476	579291,85	5034186,21
477	579286,43	5034189,09
478	579121,99	5034276,46
479	579119,18	5034277,95
480	579004,89	5034338,68
481	578986,70	5034348,34
482	578867,39	5034411,73
483	578864,64	5034413,19

3. OBILJEŽJA PODRUČJA

3.1. Geografski i administrativni položaj

Predloženo područje za zaštitu Posebni rezervat šumske vegetacije Poljana nalazi se na jugozapadnim obroncima Papuka s najvišom kotom Poljana (530 m n.v.) u kontinentalnom dijelu Republike Hrvatske, a na prostoru dodira Srednje i Istočne Hrvatske. Ovo područje pripada panonskoj megaregiji tj. području takozvanog slavonskog gorja. Područje se proteže od brda Glavica do predjela Deretina na sjeveru te se Golim brdom spušta sve do predjela Vjenčić i Oštri vrh. Sa sjevernog dijela područja voda se Dubokim potokom slijeva u Brzaju, dok se s južnog dijela voda slijeva u potok Pjeskulju, pritoku rijeke Orljave (Slika 1.). Cijelim područjem prevladava surovi brdoviti teren s pokojom zaravni na kojoj se skuplja voda i nastaju privremene barice.

Predloženo područje posebnog rezervata nalazi se unutar Požeško-slavonske županije, a pripada katastarskoj općini Mijači i Vranić, općina Brestovac. Obuhvaća prostor iznad državne ceste DC-38 Požega-Pakrac koji je okružen zaseocima Amatovci, Striježevica, Klisa, Nježići i Orljavac (Slika 1.).

Slika 1. Smještaj područja predloženog za zaštitu Posebni rezervat šumske vegetacije Poljana

Općina Brestovac, na zapadu graniči s Gradom Pakracom, a na istoku s Gradom Požgom i Općinom Velika. Šumske površine prekrivaju čak 2/3 ukupnog zemljišta općine Brestovac (Zavod za prostorno planiranje Požeško-slavonske županije, 2020). Prostornim planom općine Brestovac naglašena je potreba za dodatnim istraživanjem i vrednovanjem prostora te se njegovim odredbama omogućava zaštita svih šumskih predjela i površina koje su, temeljem posebnog zakona o šumama, zaštićene, predložene za zaštitu ili evidentirane, kao i onih za čijom će se zaštitom u budućnosti pojaviti potreba (zaštitne šume, šume posebne namjene) (Zavod za prostorno planiranje Požeško-slavonske županije, 2012).

3.2. Klimatska obilježja

Klimu Požeško-slavonske županije određuje njezin smještaj u umjerenim geografskim širinama, a važan klimatski modifikator ovog područja predstavlja reljef. Prema Thornthwaitheovoj klasifikaciji predloženo područje prostire se u području vlažne (humidne) klime dok prema Köppenovoj klasifikaciji područje pripada klimatskoj zoni C- umjereno tople kišne klime bez sušnog razdoblja.

Klima se definira kao “Cfwbx”, što sugerira da se temperatura najhladnijeg mjeseca kreće između -3°C i 18°C , ljeta su svježija s najtoplijim mjesecom ispod 22°C , a padaline su raspoređene tijekom cijele godine, iako postoji određena sezonska varijacija.

Padaline su najobilnije tijekom toplijeg dijela godine, pri čemu ljeto ima najveće količine, a zatim slijedi jesen. Proljeće ima više padalina nego zima, koja je najsuše godišnje doba. Maksimum količine padalina javlja se početkom toplog dijela godine, dok se sekundarni maksimum pojavljuje u kasnoj jeseni.

Srednje mjesečne količine padalina su relativno visoke, ali se mogu razlikovati između sezona zbog utjecaja ciklona, koje prolaze ovim područjem u različita doba godine. Količina padalina raste s nadmorskom visinom i u gorskim dijelovima može doseći i do 1200 mm godišnje.

Najnestabilniji mjesec, kada su moguće najveće oscilacije u vremenskim uvjetima, jest listopad. Takva raspodjela srednjih padalina u toku godine odražava tipične značajke kontinentalnog pluviometrijskog režima. Najranija pojava mraza zabilježena je u rujnu, a najkasnija u svibnju. Maksimalna visina snježnog pokrivača je 38 do 80 cm, a na tlu se zadržava prosječno 30 dana u godini.

Jeseni su neznatno toplije od proljeća, a razlike u temperaturama zraka jače su naglašene između jeseni i zime nego zime i proljeća. Srednja godišnja temperatura zraka iznosi $10,8^{\circ}\text{C}$, a srednja maksimalna temperatura zraka $27,5^{\circ}\text{C}$ te srednja minimalna temperatura $-3,9^{\circ}\text{C}$.

3.3. Geološka obilježja

3.3.1. Reljef

Područje Papuka ima brežuljkasto – brdsko – gorsko – planinska obilježja čemu u prilog govori horizontalna i vertikalna razvedenost zemljišta te izrazite razlike u nadmorskim visinama (od 220 m u podnožju i pribrežju Papuka pa sve do njegovog najvišeg vrha 953 m). Predloženo područje rezervata pripada brdskom predjelu s nadmorskim visinama od 310 do 530 m. Karakteristika ovog područja su česte geomorfološke izmjene vidljive pojavom strmina i eroziji podložnih strana, duboko urezanih jaraka te strmije i blaže nagnutih padina.

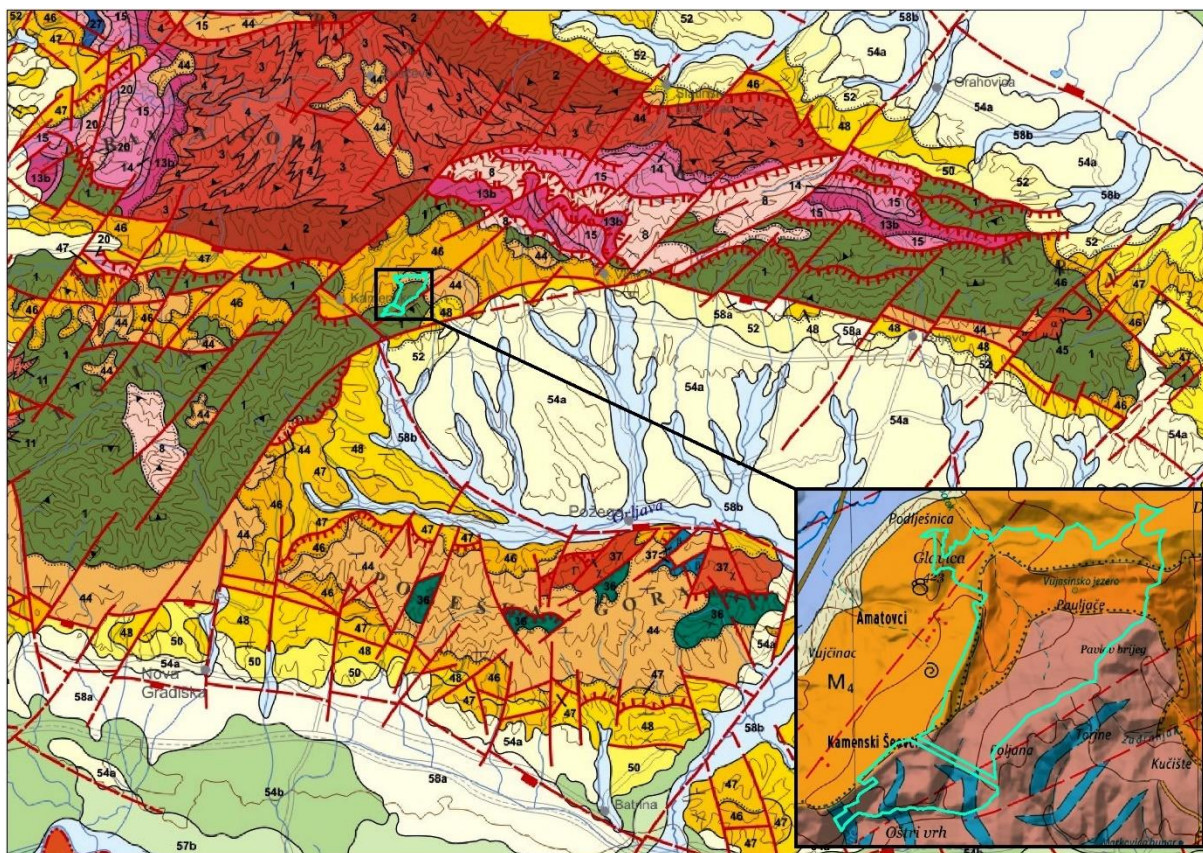
3.3.2. Hidrogeološka obilježja

Hidrografski gledano, cijelo područje budućeg Posebnog rezervata, koji je dio gospodarske jedinice „Zapadni Papuk zvečevački“, pripada slivu rijeke Save, odnosno njezine pritoke rijeke Orljave. Najveći vodotok u tom području je potok Brzaja, koji teče paralelno sa zapadnom granicom gospodarske jedinice te se kod sela Kamenska ulijeva u Orljavu. U njega se ulijevaju brojni manji i veći potoci, među kojima Duboki potok koji prikuplja vode sjevernog dijela predloženog rezervata. Na južnom dijelu područja nalazi se potok Pjeskulja, koji se izravno ulijeva u rijeku Orljavu u blizini Kamenske. Potoci ovog područja imaju pretežno bujični karakter, što znači da im vodostaj znatno varira ovisno o oborinama.

3.3.3. Geološke i geomorfološke značajke

Šire područje ima izrazito kompleksnu geološku-litološku podlogu (Slika 2.) dok se sam Papuk geomorfološki može podijeliti na dva masiva, centralni i zapadni. Navedene masive međusobno odjeljuje prijevoj Đedovica (522 m) te dolina rijeke Brzaje koja teče u smjeru juga prema naselju Kamenska i dolinom potoka Đedovica koji teče sjeverno prema mjestu Voćin (Vukovski, 2019). Najrasprostranjenije su paleozojske eruptivne stijene među kojima dominira granit i metamorfne stijene. Gora Papuk pripada temeljnom paleozojskom gorju koja je starim i mladim rasjedima raskomadana na blokove. Spuštanje blokova uzrokovalo je okupljanje mreže tekućica, a izdizanje blokova uzrokovalo je njihovo skretanje. Na oblikovanje reljefa utjecali su mladi tektonski pomaci i gibanja. Sam Papuk je izdanak starih hercinskih planina, koji je rasjedima odijeljen od dravske potolinske zone (Škorić i sur., 1977). Iznimna raznolikost stijena s prelaznim oblicima kvarcdioritskih, adamelitskih i alkalno-granitskih eruptiva upućuju na vrlo živ magmatizam. Za navedeno područje karakteristično je izrazito mikro boranje i kataklaziranje. U donjem dijelu serije prevladavaju nečiste gline s proslojcima pijesaka, a u gornjem sloju dolaze sitnozrni pijesci s nešto gline žutosive, sive, a ponegdje i smeđe boje zbog primjese željeznih oksida. Bitni mineralni sastojak ovih pijesaka je kvarc, a znatan je udio i tinjca. Miocenske vapneno-klastične naslage dolaze u istočnim brežuljkasto-brdskim i rubnim dijelovima gospodarske jedinice „Zapadni Papuk zvečevački“. Ponegdje dolaze fragmentarno sedimentirane na vrhovima kao manje “kape”. Ove naslage zastupljene su litotamnijskim vapnencima, litavcima, organogenim sedimentima, brečama, mekim vapnencima, a veoma malo laporima. Najčešći facijes je priobalni gdje dominiraju litotamnijski vapnenci u izmjeni

sa mekim vapnencima i brečama. Facijes dubljeg mora (lapori i glinoviti lapori), rjeđi je i smješten je uglavnom uz donju granicu gospodarske jedinice „Zapadni Papuk zvečevački“.

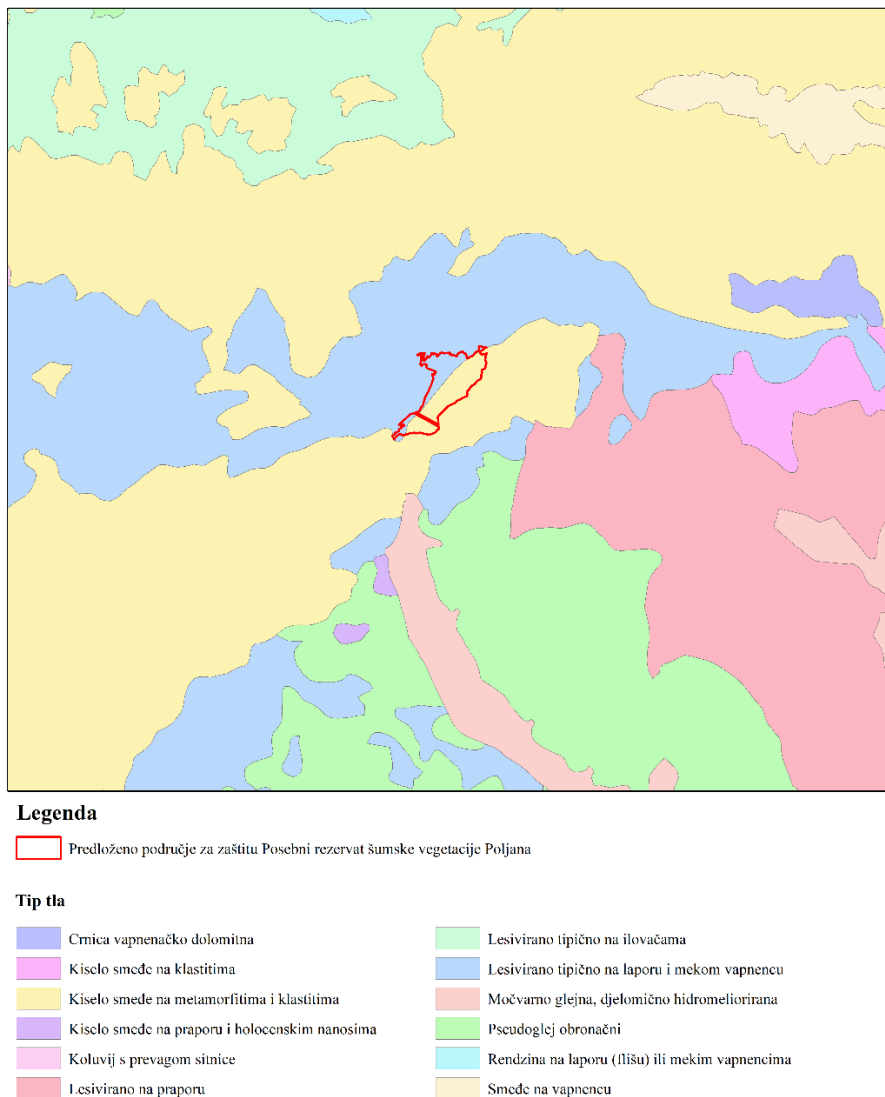
Slika 2. Geološka karta šireg područja predloženog za zaštitu PR Poljana (HGI, 2009; Kartografija d.o.o., 2018)

3.3.4. Pedološka obilježja

Na prostoru predloženog Posebnog rezervata zastupljena su uglavnom smeđa tla koja dolaze u različitim podtipovima (Slika 3.). Na sedimentnim naslagama litotamnijskih vapnenaca, karbonatnih glina i lapora razvile su se rendzine karbonatne i posmeđene. Ova tla su plitka, izražene bazofilnosti (pH 7,2-7,81) s velikim udjelom gline i bogata dušikom. Plitke karbonatne rendzine (dijelom sirozemi) slabo su obrasle (pretežno međunčevim šikarama i šibljacima) i dolaze uz rub šume. Na manje nagnutim terenima gdje je tlo dublje rendzine su većinom posmeđene i prelaze u eutrična smeđa tla. Takav tip tla nalazimo na širem području predloženom za zaštitu, od Šušnjara do Kamenske, a pretežno su obrasla bukovim šumama.

Uz rubove 114. i 115. odjela gospodarske jedinice „Zapadni Papuk zvečevački“ zastupljen je i sirozem, nerazvijeno tlo koje se razvija na rastresitim supstratima. Ovakav tip tla plitak je i slabo produktivan te zauzima manje površine i najčešće pridolazi u zemljišnoj kombinaciji s rendzinama i eutričnim smeđim tlom. Sirozem se razvija na litološkoj podlozi miocenskih vapneno-klastičnih naslaga u dominaciji vapnovitih lapora, laporovitih vapnenaca, karbonatnih pješčenjaka i brečo-konglomerata. Reljef, na kojem dolazi je brežuljkast, a svojstva i dubina ovog tla ovise najviše o prirodi litološke podloge. Mehanički sastav varira od glinovitog do

pjeskovitog, a u tom smjeru smanjuje se i sposobnost tla da zadržava vodu. Sadržaj humusa je nizak (ispod 1 %) kao i sadržaj dušika i fosfora.

Slika 3. Pedološka karta šireg područja

U odjelima 114, 115, 116 i 117 gospodarske jedinice „Zapadni Papuk zvečevački“ pojavljuje se rendzina. Rendzina se javlja na podlozi miocenskih vapnenačko-klastičnih naslaga pa je uvjetovana litološki, a dijelom i reljefno. Preko vapnenačko-klastičnih sedimenata mjestimice se pridolaze inkluzije lesnih nanosa. Rendzine su u pravilu plitke (30-40 cm) i često leže na kompaktnoj stijeni te su ilovaste do lako glinovite teksture. Reakcija tla je pH 7,0-8,0. Deficitarne su na fosforu, a bogate dušikom i kalijem, dok se postotak humusa kreće u rasponu 7-8 % (jako humozna tla). Na grebenima i erodiranim stranama na podlozi vapnovitih lapora mjestimice prelaze u sirozem, male dubine i proizvodnosti. Na blažim formama reljefa javlja se posmeđivanje i povećava se sadržaj gline.

Ranker se pojavljuje na vrhovima u gornjoj trećini nagiba i strmim plitkim grebenima 117 odjela gospodarske jedinice „Zapadni Papuk zvečevački“. Nastanak tla uvjetovan je litološki,

reljefno i mikroklimatski. Ranker ili humusno-silikatno tlo razvija se samo na silikatnim stijenama (na području Posebnog rezervata Poljana na granat-staurolitskom gnajsu (Ggs)) koje se troše stvarajući detritus različite teksture i različitog sadržaja baza. To su plitka, skeletna, nekarbonatna i eroziji podložna tla koja najčešće pridolaze na vrhovima, strmim stranama gdje je usporena razgradnja organske tvari. Kao i kod svih tala humusno akumulativne klase prevladavaju procesi humizacije, dok humifikacija teče ovisno o bioklimatskim uvjetima, a posebno u prisustvu baza tako da se stvara molični ili umbrični A horizont (ponegdje s organskim), koji leži na čvrstoj stijeni ili rjeđe na produktima trošenja. U daljnjem razvoju se javlja posmeđivanje, a u izrazito kiselih i podzolizacija. Dolaze u pravilu na većim nadmorskim visinama na granitima, gnajsu, škriljcima, filitima i kvarcitima (Kamengrad).

Eutrični kambisol javlja se ograničeno na litološkoj podlozi lesolikih sedimenata i miocenskih vapnenaca. Razvija se na karbonatnim supstratima (osim vapnenca i dolomita) kod kojih je završena dekarbonatizacija profila, tako da dolaze na bazama bogatim supstratima koji su zahvaćeni debazifikacijom i blagom acidifikacijom. Taj tip tla nalazimo na dijelu područja predloženog za zaštitu koji je građen od lesolikih sedimenata, glinovitih lapora, miocenskih vapnenaca i miocenskih breča (konglomerati, šljunci, pijesci, gline, tufovi, tufiti (M₂) te konglomerata, vapnenaca, lapora i tufova (M₄). Na Papuku ovaj tip tla dolazi na blažim formama reljefa, većinom na podlozi lesolikih sedimenata ili glinovitih lapora. Težeg je mehaničkog sastava većinom glinovito-ilovaste teksture. Najveću plodnost pokazuje podtip na litološkoj podlozi lesa i lesolikih sedimenata (Debeljak), ali je njegov areal vrlo ograničen. Na području Šušnjara eutrično smeđe tlo dolazi u kombinaciji s rendzinom karbonatnom i posmeđenom.

3.4. Bioraznolikost

Za potrebe izrade analize bioraznolikosti korišteni su podaci o flori i fauni na predloženom području za zaštitu koji potječu iz javno dostupnih podataka, baze podataka Javne ustanove za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije i Hrvatskih šuma te drugih istraživanja dostupnih u bazama podataka Ministarstva zaštite okoliša i zelene tranzicije, Zavoda za zaštitu okoliša i prirode. Vrste i stanišni tipovi koji su zabilježeni na području predviđenom za zaštitu sagledani su u kontekstu Zakona o zaštiti prirode („Narodne novine“, broj 80/2013, 15/2018, 14/2019, 127/2019 i 155/2023) i podzakonskim aktima Pravilniku o strogo zaštićenim vrstama („Narodne novine“, broj 144/2013, 73/2016) te u kontekstu prisustva istih na međunarodnim konvencijama i europskim direktivama kao što su: Konvencija o zaštiti europskih divljih vrsta i prirodnih staništa (Bernska konvencija, 1979), Konvencija o zaštiti migratornih vrsta divljih životinja (Bonnska konvencija, 1979), Direktiva o zaštiti prirodnih staništa i divlje faune i flore (Direktiva Vijeća 92/43/EEZ) i Direktiva o očuvanju divljih ptica (Direktiva 2009/147/EZ). Popis zabilježenih strogo zaštićenih i/ili ugroženih vrsta faune na predloženom području za zaštitu nalazi se u nastavku ove stručne podloge.

Dostupni podaci i analize ukazuju na slabu istraženost vrsta predloženog područja za zaštitu. Stoga je nakon proglašenja nužno provesti daljnja sustavna istraživanja i praćenja staništa i s njima povezanim vrstama (s naglaskom na strogo zaštićene, ugrožene, invazivne vrste i vrste

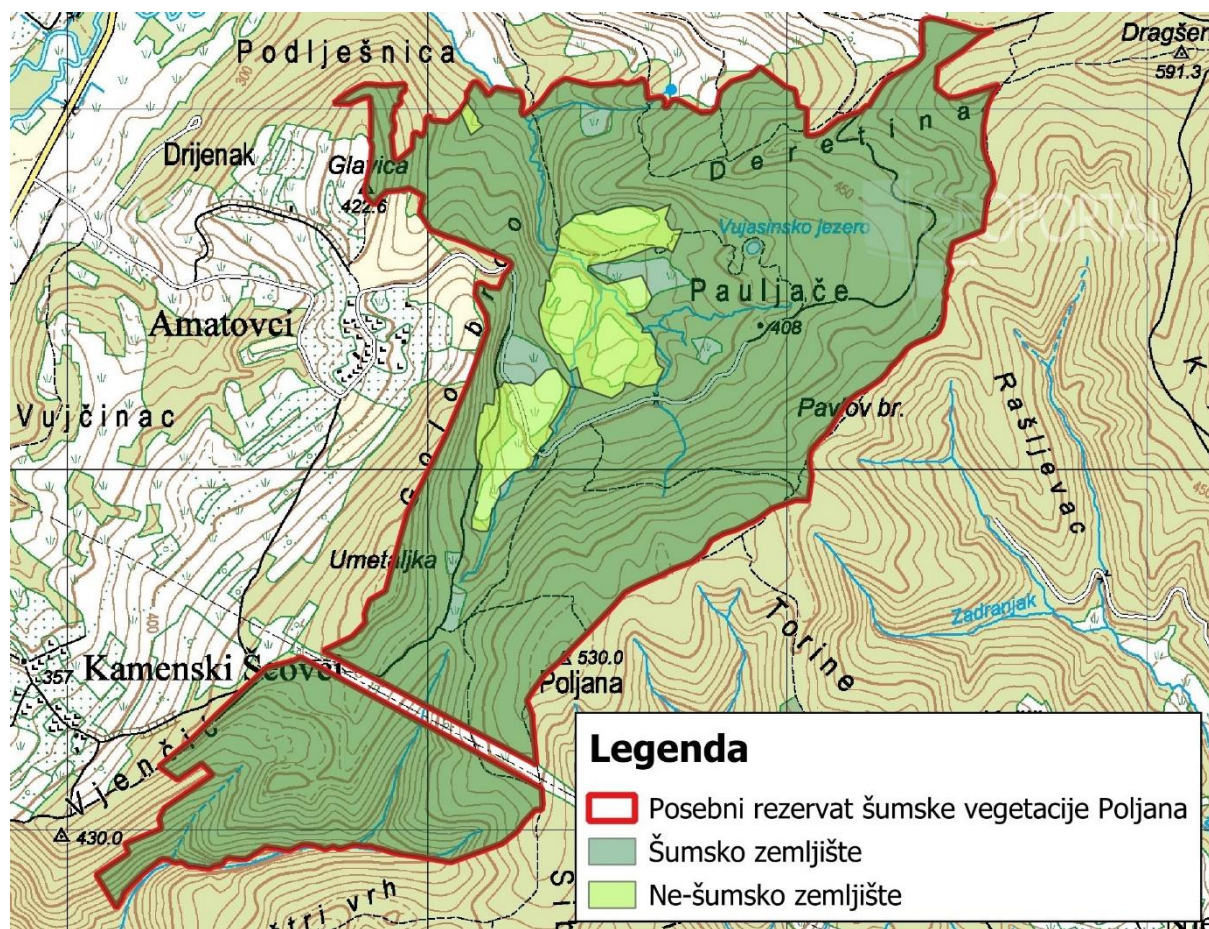
koje se nalaze na međunarodnim konvencijama i EU direktivama relevantnim za zaštitu prirode) kako bi se osiguralo očuvanje cijelog šumskog ekosustava.

3.4.1. Staništa i stanišni tipovi

Prema Zakonu o zaštiti prirode („Narodne novine“, broj 80/2013, 15/2018, 14/2019, 127/2019 i 155/2023) stanište je jedinstvena funkcionalna jedinica kopnenog ili vodenog ekosustava, određena geografskim, biotičkim i abiotičkim svojstvima, neovisno o tome je li potpuno prirodno ili doprirodno. Sva istovrsna staništa čine jedan stanišni tip.

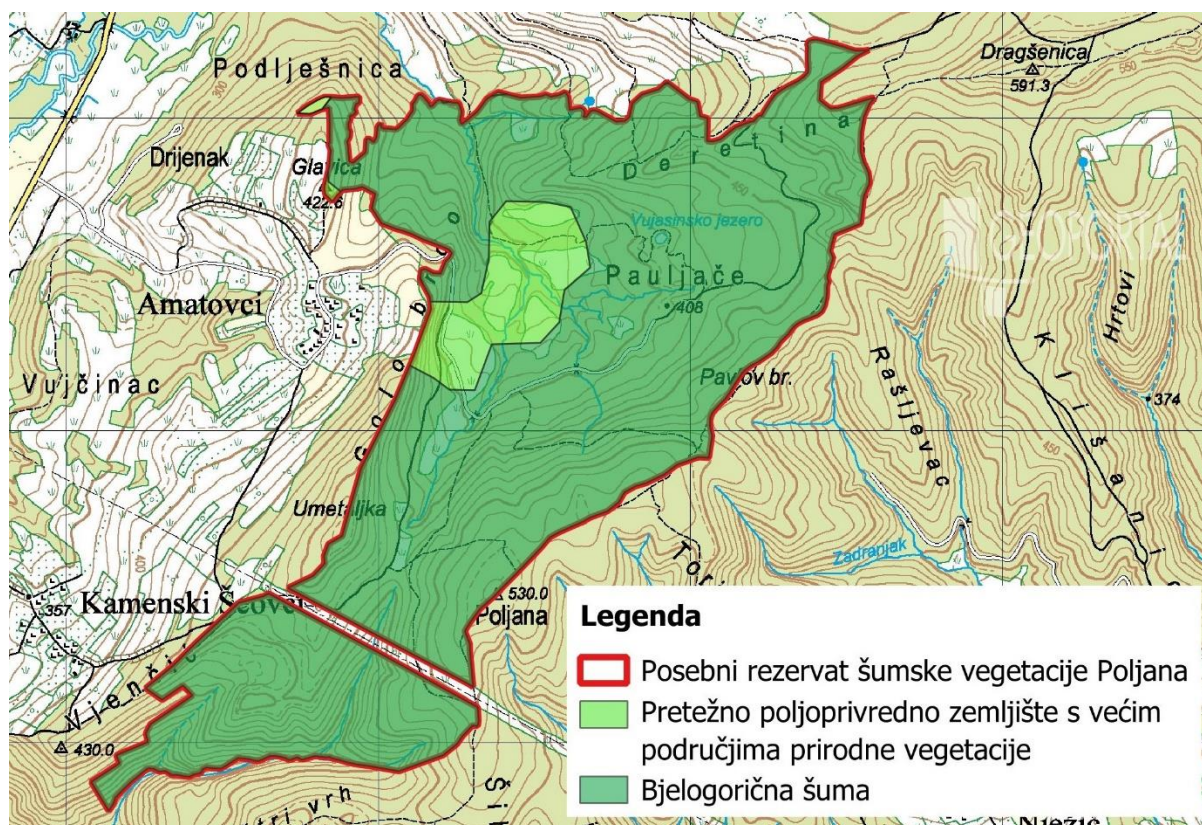
Raznolikost staništa usko je povezana s geografskim položajem, razvedenosti reljefa, geološkim, klimatskim i hidrografskim prilikama te čovjekovim utjecajima. Važno je istaknuti da su ljudskim djelovanjem nastala mnoga nova staništa tzv. poluprirodna i umjetna staništa koja povećavaju raznolikost stanišnih tipova u odnosu na prirodno stanje, a posljedično i raznolikost svojti na ovom području (Topić, J. i sur., 2006).

Područje predloženo za zaštitu uglavnom je prekriveno šumama. Od ukupne površine od 234 ha, 215 ha (92 %) pokrivaju starije šumske zajednice, dok 19 ha (8 %) nije opisano kao šumsko zemljište (Hrvatske šume d.o.o. (2011.-2020.), Ministarstvo poljoprivrede (2011.-2020.)).

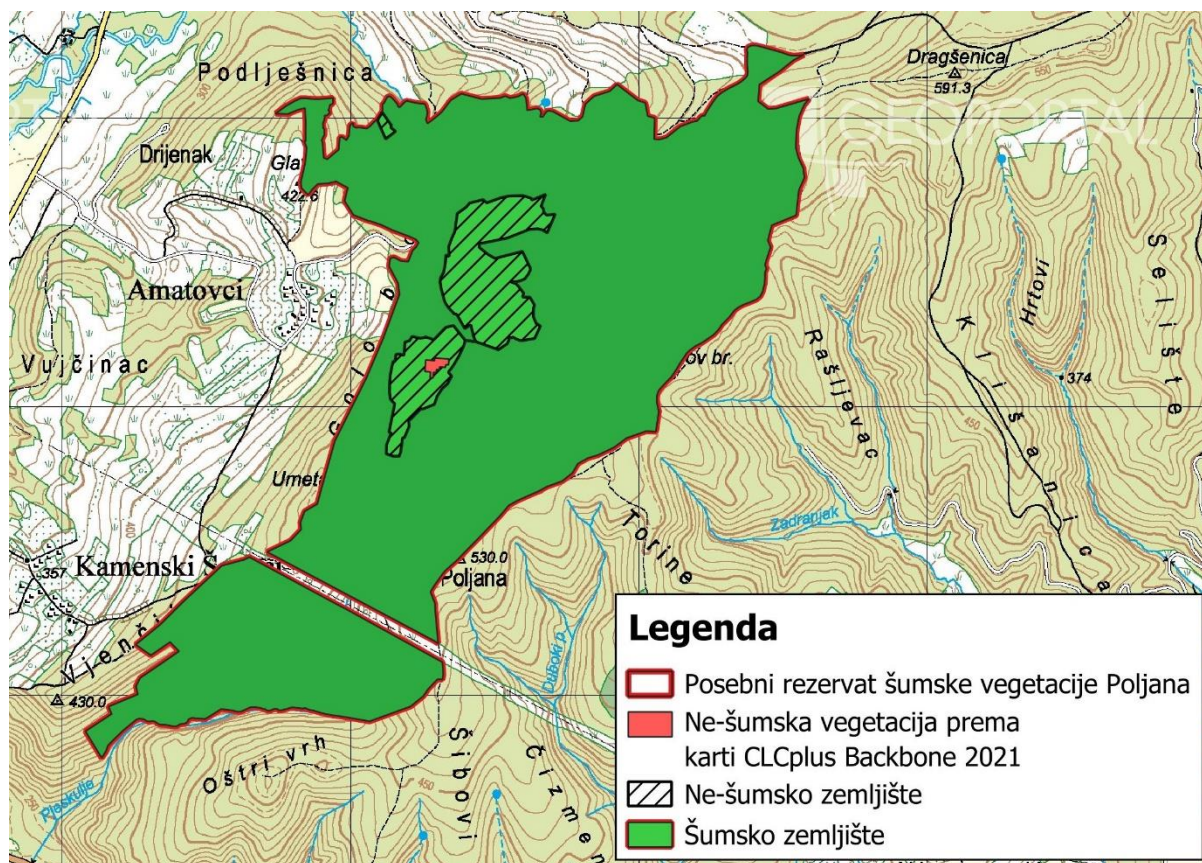
Slika 4. Šumsko i nešumsko zemljište sukladno bazama podataka Hrvatske šume d.o.o. (2011.-2020.), Ministarstvo poljoprivrede (2011.-2020.).

Na tom području ne-šumskog zemljišta trenutno se odvija sukcesija i postepen razvoj šumske vegetacije. Povijesni podaci pružaju uvid u razvoj vegetacije, pa je na Kartama zemljišnog pokrova (CLC 1990 – 2018) ovo područje označeno kao „Pretežno poljoprivredno zemljište s većim područjima prirodne vegetacije“. Važno je napomenuti da su karte zemljišnog pokrova relativno grubog mjerila (najmanja jedinica kartiranja je 25 ha), zbog čega površine ne odgovaraju precizno stvarnim površinama ne-šumskog zemljišta Republike Hrvatske. Ipak, područje je jasno označeno, što potvrđuje činjenicu da je riječ o tradicionalno i povijesno ne-šumskom području.

Slika 5. Karta zemljišnog pokrova CLC od 1990. – 2018. g.

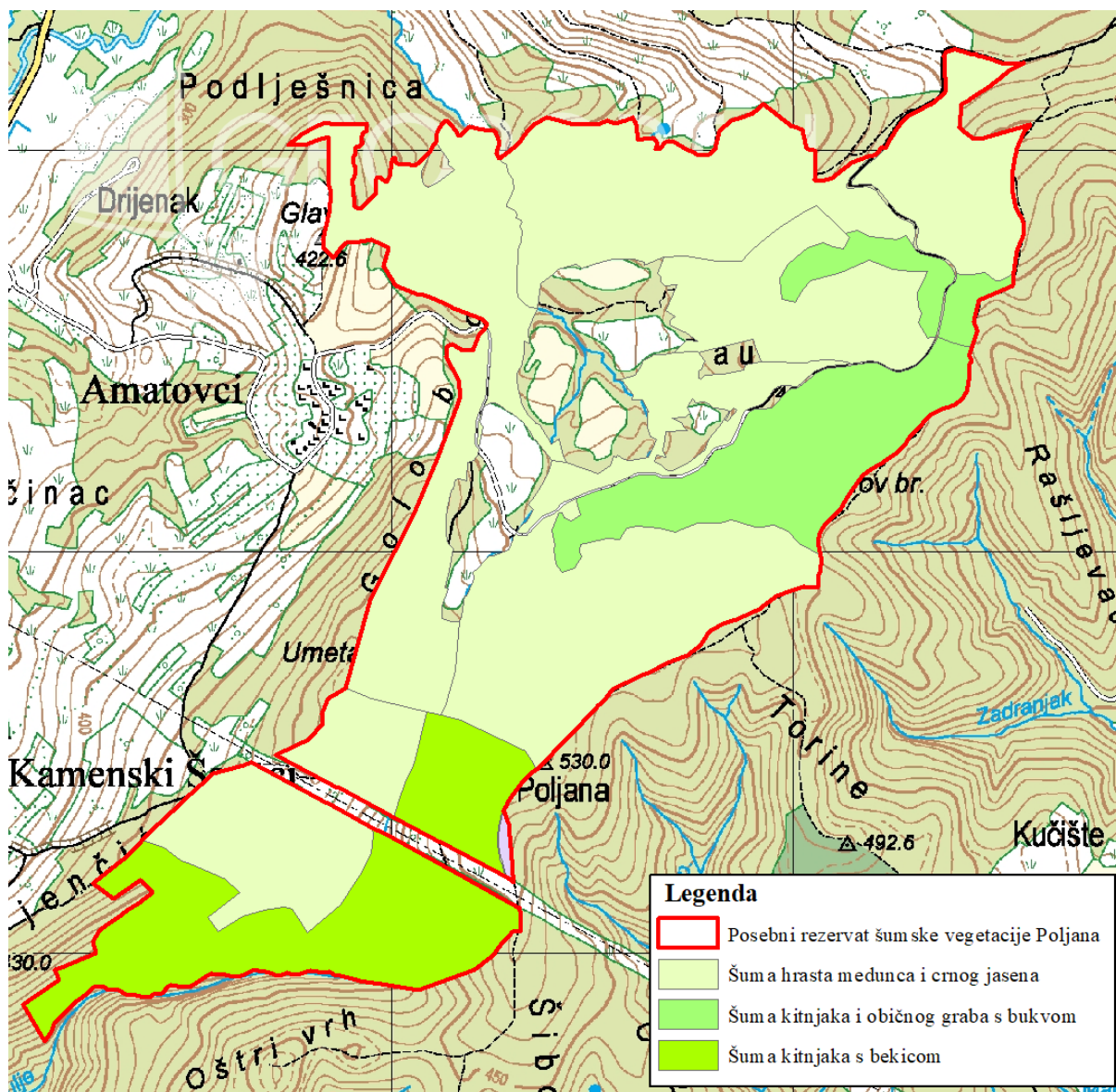
U Karti staništa iz 2004. godine, na istom području prikazan je mozaik sljedeća tri stanišna tipa: Mozaici kultiviranih površina (I.2.1.), Aktivna seoska područja (J.1.1.) i Javne neproizvodne kultivirane površine (I.8.1.). U Karti prirodnih i poluprirodnih ne-šumskih kopnenih i slatkovodnih staništa Republike Hrvatske iz 2016. godine, prikazane su Mezofilne živice i šikare kontinentalnih područja, izuzev primorskih krajeva (D.1.2.1.). Najnoviji prostorni podaci ukazuju na daljnje napredovanje sukcesije, pa Karta zemljišnog pokrova CLCplus Backbone iz 2021. godine prikazuje samo 0,03 ha travnjačke vegetacije i 0,001 ha grmolike vegetacije, dok je preostali dio područja označen kao šumsko stanište prekriveno širokolisnim bjelogoričnim drvećem. Karta zemljišnog pokrova CLCplus Backbone, koja je izrađena satelitskim snimanjem u mjerilu od 10 × 10 m, predstavlja najpreciznije i najnovije dostupne podatke. Na temelju tih podataka, može se zaključiti da je površina od 19 ha trenutno prekrivena uglavnom mladom šumskom vegetacijom odnosno da se nalazi u procesu sukcesije.

Slika 6. Isječak iz Karte zemljišnog pokrova CLCplus Backbone na kojoj je označeno područje u kojem izostaje šumska vegetacija unutar ne-šumskog zemljišta sukladno bazama podataka Hrvatske šume d.o.o. (2011.-2020.), Ministarstvo poljoprivrede (2011.-2020.).

Šumski stanišni tipovi

Zbog geološke, pedološke, klimatske i reljefne raznolikosti na predloženom području pojavljuju se različite šumske zajednice (Slika 7.). Prisutna vegetacija pripada eurosibirsko-sjevernoameričkoj šumskoj regiji, europskoj subregiji. Na predloženom području za zaštitu zastupljene su sljedeće šumske zajednice: Šuma hrasta kitnjaka s brdskom vlasuljom (As. *Festuco drymeiae-Quercetum* (Janković 1968) Hruška 1974), Šuma hrasta medunca i crnog jasena (As. *Fraxino orni-Quercetum pubescentis* Klika 1938), Šuma bukve s dugolisnom naglavicom (As. *Cephalanthero longifoliae-Fagetum* Vukelić, Baričević et Šapić 2012) i Šuma bukve s bjelkastom bekicom (As. *Luzulo-Fagetum* Meusel 1937).

Slika 7. Vegetacijska karta predloženog područja predloženog za zaštitu PR Poljana (prema G.J. Zapadni Papuk zvečevački)

E.3.2.4. Šuma hrasta kitnjaka s brdskom vlasuljom

Šuma hrasta kitnjaka s brdskom vlasuljom (As. *Festuco drymeiae-Quercetum* (Janković 1968) Hruška 1974) –Šumska zajednica razvijena u Hrvatskoj na padinama Moslavačkog gorja, rjeđe u slavonskom gorju. U sloju drveća dominira *Quercus petraea*, a u sloju niskog raslinja ističe se *Festuca drymeia*.

Asocijacija pridolazi uglavnom na južnim i jugozapadnim ekspozicijama, grebenima i stranama u zoni kitnjakovo-grabovih šuma. Isključivo je termofilnog karaktera, a razvija se na granitu i paleozojskim migmatitima (gnajsi, škriljci, kvarciti i filiti). Pridolazi na distričnom kambisolu lesiviranom, srednje dubokom i dubokom, rjeđe plitkom, lesiviranom tlu, a manje na rankeru i koluviju distričnom. Acidofilnija je i termofilnija od zajednice kitnjaka i graba. Dolazi na prozračnim, pjeskovitim i rahlim supstratima. Zauzima izložene i ocjedite grebene, suha

staništa, skeletoidna, pjeskovito-ilovasta tla, kisele do ekstremno kisele reakcije. Pridolazak većeg broja acidofilnih vrsta uvjetovan je osobinama litološke podloge i tla. Na blagovalovitim i manje izloženim dijelovima postupno se pojavljuje ograb pa zajednica prelazi u ilirsku šumu hrasta kitnjaka i običnog graba s vlasuljom (As. *Festuco drymeiae-Carpinetum* Vukelić (1990) 1991).

Za zajednicu šume hrasta kitnjaka s brdskom vlasuljom karakteristično je da u sloju drveća dominira hrast kitnjak, dok grab potpuno izostaje. Pojedinačno mogu biti primiješane vrste poput divlje trešnje, cera, breze, lipe, crnog jasena i bukve. U sloju grmlja prisutni su crni jasen i brekinja, dok u sloju prizemnoga rašća prevladavaju acidofilni elementi karakteristični za kitnjakove šume.

E.3.4.7. Šuma hrasta medunca i crnog jasena

Šuma hrasta medunca i crnog jasena (As. *Fraxino orni-Quercetum pubescentis* Klika 1938) - Šumska zajednica koja uspijeva na strmim, suhim, izloženim i toplim južnim obroncima središnjeg i slavonskoga dijela savsko-dravskoga međuriječja Hrvatske, dok su slične sastojine sjeverozapadne Hrvatske opisane u stanišnom tipu E.3.5.10. Zaštitne sastojine medunca i crnoga jasena na plitkim rendzinama predstavljaju ostatak termofilne tercijarne vegetacije. Uz medunac i crni jasen, u drveću se češće nalaze *Fagus sylvatica*, *Quercus cerris*, *Acer campestre* i *Sorbus torminalis*, u grmlju osim njih rastu *Cornus mas*, *Pyrus pyraeaster*, *Viburnum lantana*, *Sorbus torminalis*, *Ligustrum vulgare*, *Crataegus monogyna*, *Genista tinctoria* i druge vrste. Sloj je prizemnoga rašća velike pokrovnosti, a dominantno obilježje daju termofilne vrste *Tamus communis*, *Viola hirta*, *Anthericum ramosum*, *Peucedanum cervaria*, *Melittis melyssophyllum*, *Helleborus odorus*, *Lithospermum purpureocaeruleum*, a česte su i mezofilnije vrste razreda *QUERCO-FAGETEA* i nižih jedinica. Medunčeve šume sjeverne Hrvatske slabo su proučene pa su u ovaj tip uključene i druge slične zajednice, posebno **termofilna šuma medunca i modrog vrabsjemena (As. *Lythospermo-Quercetum* Michalko 1957)**. U njoj je uz medunac djelomično zastupljen hrast kitnjak.

Ova azonalna zajednica uvjetovana je edafski i reljefno. Predstavlja paraklimaks vegetacije na izloženim grebenima i vrhovima te strmim stranama na kojima dominira karbonatna litološka podloga. Pridolazi većinom u južnim dijelovima gospodarske jedinice, dok u središnjem dijelu dolazi ispod najvišeg vrha Papuka gdje se penje do cca 800 m n.v. Pojavljuje se u odjelima 73., 74., 76., 79., 81., 82., 83., 101., 103. 104., 105., 106., 111. - 118. gospodarske jedinice „Zapadni Papuk zvečevački“. Ova se zajednica razvija na miocenskim vapneno-klastičnim i organogenim naslagama (vapnoviti pješčenjaci i lapori, litotamnijski vapnenci) te na trijaskim vapnencima i dolomitima (odjeli 79. - 83.). Mjestimice se pojavljuje dvoslojna litološka podloga uz prisustvo enklava lesnih nanosa. Razvija se na plitkoj i suhoj karbonatnoj rendzini, a manje na posmeđenoj i izluženoj, na crnici organomineralnoj, a nešto manje na eutričnom smeđem tlu ili eutričnom koluviju. Stabla medunca su lošije kakvoće. Sastojine koje se nalaze u ovoj zajednici pripadaju zaštitnim šumama odnosno svojim prisustvom štite tlo i stanište od erozije. U sloju drveća prevladavaju medunac, cer, kitnjak i crni jasen, a mjestimice pridolaze bukva, divlja trešnja i klen. Pri vrhu Papuka uz medunac se pojavljuju gorki jasen, gorski javor, grab, kitnjak, cer i

lipa. Sloj grmlja je obilan i bogat vrstama, kao i sloj prizemnog rašća, a dominiraju termofilni i bazofilni elementi. Važno je napomenuti da se na dijelovima 79. - 83. odjela, na crnici organomineralnoj razvija veliki broj rijetkih i zaštićenih biljnih vrsta (orhideje, kockavica i dr.).

E.4.1.2. Šuma bukve s dugolisnom naglavicom

Šuma bukve s dugolisnom naglavicom (As. *Cephalanthero longifoliae-Fagetum* Vukelić, Baričević et Šapić 2012) – Asocijacija obuhvaća kolinske i submontanske (200-700 m) bukove šume na prapornim tvorevinama i tercijarnim romboidejskim pješćanim naslagama na Zrinskoj gori, Bilogori, Moslovačkoj gori, Papuku, Psunju, Krndiji, dijelom na Požeškom gorju i Dilju. Temeljna je značajka relativno siromašan i homogen florni sastav, izostanak brojnih vrsta ilirske sveze *Aremonio-Fagion*, izrazita prevlast vrsta *Festuca drymeia* i *Carex pilosa* te stalnost vrsta srednjoeuropskih bukovih šuma. Ilirske vrste su slabo zastupljene, stalnije su *Ruscus hypoglossum*, *Cyclamen purpurascens* i u istočnom dijelu panonskoga gorja *Epimedium alpinum* i *Helleborus odoratus*. Zajednica nije jedinstvena u cijelom arealu, u nižim gorjima, blažim padinama i platoima prevladava vlažnija subasocijacija *caricetosum pilosae*, u jarcima i donjim zatvorenim padinama subasocijacija *circaetosum lutetianae*, viši i suši položaji i gornje padine pripadaju subasocijaciji *festucetosum drymeiae*. Ovaj je stanišni tip opisan u hrvatskoj literaturi pod različitim imenima (*Carici pilosae-Fagetum*, dijelom *Festuco drymeiae-Fagetum*, *Polysticho setiferi-Fagetum*, *Vicio oroboidi-Fagetum* (sensu Marinček 1995 p.p.), *Asperulo-Fagetum* (sensu Pelcer 1979 p.p.).

U visinskom pojasu od 300 do 700 m n.v., između kitnjakovo-grabovih i bukovo-jelovih šuma, nalazimo zajednice bukve s vlasuljom. Ova klimazonalna zajednica zauzima sjeverozapadne strane i uvale viših područja. Na nižim nadmorskim visinama zauzima sjeverne strane i uvale, dok u višim zauzima prisojne strane. Mjestimice prelazi u šumu bukve s velikom mrtvom koprivom (As. *Lamio orvalae-Fagetum* (Horvat 1938) Borhidi 1963) koja je znatno neutrofilnija. Granica između tih zajednica je difuzna i često se teško određuje. Na dijelovima gdje su javljaju lesoliki sedimenti postoje manje enklave zajednice submontanske bukove šume s trepavičastim šašem (As. *Carici pilosae-Fagetum sylvaticae* Oberdorfer 1957). U zajednici bukve s vlasuljom učestalije pridolaze acidofilne vrste (šumska vlasulja, bekice, bujad, runjike) a zauzima strane, uvale i grebene na granitu, gnajsu, škriljcima, filitima, kvarcitima, a nešto manje na lesolikim i miocenksim sedimentima.

U sloju drveća dominira bukva (*Fagus sylvatica*), a još pridolaze kitnjak (*Quercus petraea*), gorski javor (*Acer pseudoplatanus*), mliječ (*Acer platanoides*), divlja trešnja (*Prunus avium*), grab (*Carpinus betulus*), breza (*Betula pendula*) i poneka jela (*Abies alba*). Sloj grmlja je oskudan i u njemu pridolaze lijeska (*Corylus avellana*), crna bazga (*Sambucus nigra*), grab (*Carpinus betulus*), kupina (*Rubus fruticosus*), klen (*Acer campestre*), obični likovac (*Daphne mezereum*), lipa (*Tilia cordata*) i dr. Floristički sastav zajednice u korelaciji je s mikroreljefom. Na grebenima gdje je tlo pliće i isprano dominira acidofilna vegetacija. Na blažim formama reljefa gdje je tlo dublje i na većim nadmorskim visinama gdje je sporija razgradnja humusa vegetacija je mezofilnija i neutrofilnija. Na dijelovima gdje se sporadično pojavljuju lesoliki sedimenti pridolazi lipa.

E.4.2.1. Šuma bukve s bjelkastom bekicom

Šuma bukve s bjelkastom bekicom (As. *Luzulo-Fagetum* Meusel 1937) – Šumska zajednica acidofilnih bukovih šuma srednje Europe koja u Hrvatskoj zauzima razmjerno velike površine na gorama između Save i Drave (posebice Papuk, Psunj, Krndija), a samo manje površine u Gorskom kotaru i Lici. Raste na strmijim padinama različitih ekspozicija, na distrično smeđim plitkim i srednje dubokim i opodzoljenim tlima povrh silikatnoga supstrata, u toplijem klimatu u odnosu na njen srednjoeuropski areal. To se dobrim dijelom odrazilo i na florni sastav, pa će biti važno analizirati taj odnos. U sloju drveća izrazito prevladava bukva, redovito ju prati *Quercus petraea*, rjeđe *Castanea sativa* i *Betula pendula*. Sloj je grmlja slabije razvijen, a najznačajnija je vrsta *Vaccinium myrtillus*, zatim *Chamaecytisus supinus*, *Genista tinctoria*, vrste iz sloja drveća, te na toplijim položajima *Sorbus torminalis* i *Fraxinus ornus*. U prizemnom rašću i među mahovinama prevladavaju vrste indikatori kiselosti. To su u prvom redu *Luzula luzuloides*, *Hieracium murorum*, *Hieracium racemosum*, *Pteridium aquilinum*, *Veronica officinalis*, *Melampyrum pratense*, *Festuca heterophylla* i mahovine *Polytrichum formosum*, *Dicranum scoparium*, rjeđe *Leucobryum glaucum*. Bukova šuma s bekicom raste na silikatima kao primarna šumska zajednica, no može biti i sekundarnoga postanka kao rezultat zakiseljavanja profila povrh karbonatne podloge, najčešće zbog djelovanja antropogenoga čimbenika.

Ova zajednica dolazi na strmim stranama i grebenima uglavnom sjevernih i sjeveroistočnih ekspozicija. Isključivo je acidofilnog obilježja, a razvija se na matičnoj podlozi granita, gnajsa, kvarcita, škrljaca i filita. Zajednica pridolazi na distričnom kambisolu, podzoliranom, humusnom i tipičnom, plitkom i srednje dubokom, na rankeru litičnom i regolitičnom, a vrlo malo na distričnom koluviju. Tla su ekstremno kisele reakcije, skeletna, izložena eroziji. U zajednici potpuno prevladavaju stabla bukve jedino je po grebenima primješan kitnjak, a uz jarke grab. U višim predjelima primješane su breza i jela. Na manje progaljenim dijelovima mjestimice je prisutan pomladak bukve dok je na jače progaljenim površinama primjetan prodor lijeske, kupine i paprati. Sastojine koje pridolaze u ovoj zajednici manje su produktivne od onih iz zajednica bukve vlasuljom. Stabla su slabije kakvoće, nepravilnog habitusa i manjih do malih visina. Najveći dio sastojina ove zajednice svojim postojanjem štiti tla i staništa od erozije.

U sloju drveća dominira bukva, a mjestimice su primješani kitnjak, grab, pitomi kesten, jela, lipa, breza i joha. U sloju grmlja dolaze lijeska, breza, bukva. Sloj grmlja slabo je razvijen, uglavnom izraženiji na mjestima gdje je jače narušen sklop i ne prelazi visinu od 1 m. U sloju prizemnoga rašća dominiraju acidofilni elementi (bekice, runjike, urezice, šumska vlasulja).

3.4.2. Fauna

S obzirom na to da je područje predloženo za zaštitu nedovoljno znanstveno istraženo, za potrebe izrade ove podloge korišteni su dostupni podaci o zabilježenim vrstama faune na širem području predloženog Posebnog rezervata šumske vegetacije Poljana. Podaci su dobiveni iz crvenih knjiga (Jelić, D. i sur., 2015; Šašić, M. i sur., 2015; Tutiš, V. i sur., 2013) pojedinačnih opažanja Javne ustanove za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije te

iz Bioatlasa (MZOZT, 2025) u kojem se nalaze pojedinačna opažanja iNaturalista i podaci iz OPKK projekta „Razvoj sustava praćenja stanja vrsta i stanišnih tipova“ iz 2023. godine (MINGOR, 2023). Za potrebe procjene ugroženosti na razini RH korišteni su podaci iz baze podataka ZZOP (MZOZT ZZOP, 2025) i Crvenog popisa divljih vrsta Hrvatske (MZOZT, 2025a). Podaci su obrađeni za skupine faune za koje postoje podaci i koje su ključne za ekosustav područja predloženog za zaštitu. S obzirom na mali broj dostupnih podataka ili nedostatak podataka za pojedine skupine faune, nije moguće napraviti detaljnu analizu. Predloženo područje posebnog rezervata predstavlja povoljno stanište za mnoge vrste životinja kao npr. sisavce, posebice šišmiše i male sisavce, mnoge kornjaše i ostale organizme vezane za mrtva i odumiruća stabla te mnoge druge predstavnike faune za koje ne postoje zabilježeni podaci. S obzirom da za faunu područja predloženog za zaštitu ne postoje istraživanja već pojedinačna opažanja, nakon proglašenja zaštite potrebno je provoditi sustavna stručno-znanstvena istraživanja bioraznolikosti te pratiti stanje vrsta i populacija s naglaskom na strogo zaštićene i ugrožene vrste.

Leptiri

Sukladno Crvenoj knjizi danjih leptira Hrvatske (Šašić M. i sur., 2015) potencijalno područje rasprostranjenosti 14 vrsta leptira obuhvaća područje predloženo za zaštitu, međutim nalazi o prisustvu vrsta unutar Posebnog rezervata nisu zabilježeni. Nalaz o prisustvu unutar granica Posebnog rezervata postoji samo za dvije vrste leptira a to su: adipina sedefica (*Argynnis adippee*) i veliko volovsko oko (*Maniola jurtina*) (opažanje iNaturalist) (Kovačević, M., Doboš, M., 2024). Prema Pravilniku o strogo zaštićenim vrstama šest vrsta leptira je strogo zaštićeno a za 14 vrsta procijenjena je IUCN kategorija ugroženosti na razini Hrvatske s time da se radi većinom o nedovoljno poznatim i gotovo ugroženim vrstama (vidi Tablicu 3.). S obzirom da se ne može izuzeti prisustvo i drugih vrsta leptira karakterističnih za stanišne tipove prisutne na području predloženom za zaštitu, za bolje poznavanje faune leptira potrebno je provesti sustavna stručno-znanstvena istraživanja.

Kornjaši

Prema dostupnim podacima (Brigić, A. i Medak, K., 2023; MZOZT, 2025; Kovačević, M., Doboš, M., 2024) na širem području predloženom za zaštitu zabilježeno je šest vrsta kornjaša s time da je unutar granica Posebnog rezervata zabilježen nalaz velike hrastove strizibube (*Cerambyx cerdo*), alpinske strizibube (*Rosalia alpina*) i jelenka (*Lucanus cervus*). Sukladno Pravilniku o strogo zaštićenim vrstama dvije vrste su strogo zaštićene u RH, alpinska strizibuba i velika hrastova strizibuba (vidi Tablicu 3). Područje predloženo za zaštitu potencijalno je stanište za još mnoge vrste kornjaša, međutim s obzirom na mali broj dostupnih podataka, nije moguće napraviti detaljniju analizu te je potrebno provesti sustavna stručno-znanstvena istraživanja kornjaša.

Tablica 2. Popis ugroženih, strogo zaštićenih vrsta leptira i kornjaša na širem području predloženom za zaštitu Posebni rezervat šumske vegetacije Poljana

Red. broj	Znanstveni naziv vrste	Hrvatski naziv vrste	Zakonska zaštita*	IUCN status ugroženosti u RH**	Međunarodne konvencije***	EU direktive** **
Leptiri						
1.	<i>Argynnis adippee</i> (Denis & Schiffermüller, 1775)	adipina sedefica		NE		
2.	<i>Lycaena dispar</i> (Haworth, 1802)	kiseličin vatreni plavac	SZ	NT	BE2	DS4
3.	<i>Lycaena hippothoe</i> (Linnaeus, 1761)	bjelooki vatreni plavac		NT		
4.	<i>Lycaena thersamon</i> (Esper, 1784)	Esperov vatreni plavac		DD		
5.	<i>Limenitis populi</i> (Linnaeus, 1758)	topolnjak		NT		
6.	<i>Maniola jurtina</i> (Linnaeus, 1758)	veliko volovsko oko		NE		
7.	<i>Melitaea aurelia</i> Nickerl, 1850	Nikerlova riđa		DD		
8.	<i>Melitaea britomartis</i> Assmann, 1847	Assmanova riđa		DD		
9.	<i>Papilio machaon</i> Linnaeus, 1758	obični lastin rep	SZ	NT		
10.	<i>Pieris brassicae</i> (Linnaeus, 1758)	kupusov bijelac		DD		
11.	<i>Apatura ilia</i> (Denis & Schiffermüller, 1775)	mala modra preljevica		NT		
12.	<i>Apatura iris</i> (Linnaeus, 1758)	velika modra preljevica		NT		
13.	<i>Euphydryas maturna</i> (Linnaeus, 1758)	mala svibanjska riđa	SZ	NT		
14.	<i>Lopinga achine</i> (Scopoli, 1763)	šumski okaš	SZ	NT	BE2	DS4
15.	<i>Parnassius mnemosyne</i> (Linnaeus, 1758)	crni apolon	SZ	NT	BE2	DS4
16.	<i>Zerynthia polyxena</i> (Denis & Schiffermüller, 1775)	uskršnji leptir	SZ	NT	BE2	DS4
Kornjaši						
1.	<i>Anoplotrupes stercorosus</i> (Hartmann, 1791)	obični zujak				

Red. broj	Znanstveni naziv vrste	Hrvatski naziv vrste	Zakonska zaštita*	IUCN status ugroženosti u RH**	Međunarodne konvencije***	EU direktive**
2.	<i>Cerambyx cerdo</i> Linnaeus, 1758	velika hrastova strizibuba	SZ		BE2	DS2, DS4
3.	<i>Lucanus (Lucanus) cervus</i> (Linnaeus, 1758)	jelenak				DS2
4.	<i>Meloe proscarabaeus</i> (Linnaeus, 1758)	kokica obična				
5.	<i>Morimus funereus</i> Mulsant, 1862	velika četveropjega cvilidreta				DS2
6.	<i>Rosalia alpina</i> (Linnaeus, 1758)	alpinska strizibuba	SZ		BE2	DS2, DS4

Izvor podataka:

Brigić, A. i Medak, K., 2023; MZOZT, 2025; Šašić M. i sur., 2015; Kovačević, M., Doboš, M., 2024

Značenje kratica:

SZ – strogo zaštićena vrsta, EN - ugrožena, NT - gotovo ugrožena, CR – kritično ugrožena, VU – osjetljiva, DD – nedovoljno poznata, RE – regionalno izumrla, LC – najmanje zabrinjavajuća, BE - Konvencija o zaštiti europskih divljih vrsta i prirodnih staništa s brojem priloga, DS - Direktiva o zaštiti prirodnih staništa i divlje faune i flore s brojem priloga

Napomena:

* Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19, 155/23) i podzakonski akti - Pravilnik o strogo zaštićenim vrstama (NN 144/13, 73/16)

** Baza podataka Zavoda za zaštitu okoliša i prirode, MZOZT ZZOP 2025; Crvena knjiga danjih leptira Hrvatske (Šašić, M. i sur., 2015); Crveni popis divljih vrsta Hrvatske (MZOZT, 2025a)

***Konvencija o zaštiti europskih divljih vrsta i prirodnih staništa (Bernska konvencija, 1979)

****Direktiva o zaštiti prirodnih staništa i divlje faune i flore (Direktiva Vijeća 92/43/EEZ)

Vodozemci i gmazovi

Prema dostupnim podacima (Jelić, D. i sur., 2015; Kovačević, M., Doboš, M., 2024, Burić, I. i sur., 2023;) na širem području predloženom za zaštitu Posebni rezervat šumske vegetacije Poljana, zabilježene su tri vrste vodozemaca i jedna vrsta gmaza (Tablica 4.). Samo za žutog mukača (*Bombina variegata*) i pjegavog daždevnjaka (*Salamandra salamandra*) postoje zabilježeni nalazi o prisustvu (opažanje iNaturalist) (Kovačević, M., Doboš, M., 2024). Sukladno Crvenoj knjizi vodozemaca i gmazova Hrvatske (Jelić, D. i sur., 2015), na širem području predloženom za zaštitu, za crvenog mukača (*Bombina bombina*) zabilježeno je područje rasprostranjenosti, ali ne postoje zabilježeni nalazi o njegovom prisustvu.

Područje predloženo za zaštitu povoljno je stanište za još neke vrste vodozemaca i gmazova kao što su šumska smeđa žaba, smeđa krastača, obični zelembać, smukulja, bjelica, bjelouška i druge, ali ne postoje zabilježeni nalazi. S obzirom na mali broj dostupnih podataka, nije moguće napraviti detaljniju analizu te je potrebno provesti sustavna stručno-znanstvena istraživanja herpetofaune.

Tablica 3. Popis ugroženih, strogo zaštićenih vrsta vodozemaca i gmazova na širem području predloženom za zaštitu Posebnog rezervata šumske vegetacije Poljana

Re d. br.	Znanstveni naziv vrste	Hrvatski naziv vrste	Ugroženost*	Zakonska zaštita**	Međunarod ne konvencije* **	EU Direktive ****
Vodozemci						
1.	<i>Bombina bombina</i> (Linnaeus, 1761)	crveni mukač	NT	SZ	BE2	DS4
2.	<i>Bombina variegata</i> (Linnaeus, 1758)	žuti mukač	LC	SZ	BE2	DS2, DS4
3.	<i>Salamandra salamandra</i> (Linnaeus, 1758)	pjegavi daždevnjak	LC		BE3	
Gmazovi						
1.	<i>Podarcis muralis</i> (Laurenti, 1768)	zidna gušterica				

Izvor podataka:

Jelić, D. i sur., 2015; Kovačević, M., Doboš, M., 2024, Burić, I. i sur., 2023;

Značenje kratica:

SZ – strogo zaštićena, CR – kritično ugrožena, EN – ugrožena, VU – osjetljiva, NT – gotovo ugrožena, DD – nedovoljno poznata, RE – regionalno izumrla, LC – najmanje zabrinjavajuća, BE – Konvencija o zaštiti europskih divljih vrsta i prirodnih staništa s brojem priloga, DS – Direktiva o zaštiti prirodnih staništa i divlje faune i flore s brojem priloga

Napomena:

* Crvena knjiga vodozemaca i gmazova Hrvatske (Jelić i sur., 2015.); Baza podataka Zavoda za zaštitu okoliša i prirode, MZOZT ZZOP, 2025; Crveni popis divljih vrsta Hrvatske (MZOZT, 2025a)

** Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19, 155/23) i podzakonski akti – Pravilnik o strogo zaštićenim vrstama (NN 144/13, 73/16)

***Konvencija o zaštiti europskih divljih vrsta i prirodnih staništa (Bernska konvencija, 1979)

Ptice

Prema dostupnim podacima (Tutiš, V. i sur., 2013) te s obzirom na uvjete staništa i areal rasprostranjenosti pojedinih vrsta, šire područje Posebnog rezervata šumske vegetacije Poljana predstavlja potencijalno stanište za 66 vrsta ptica koje su strogo zaštićene i/ili ugrožene (Tablica 5.). S obzirom na mali broj dostupnih podataka, nije moguće napraviti detaljniju analizu te je potrebno provesti sustavna stručno-znanstvena istraživanja ptica.

Tablica 4. Popis potencijano prisutnih vrsta ptica koje su ugrožene ili strogo zaštićene na širem području predloženom za zaštitu Posebnog rezervata šumske vegetacije Poljana

Red. broj	Znanstveni naziv vrste	Hrvatski naziv vrste	Zakonska zaštita*	Status ugroženosti vrste (g, p, z) u RH**	Međunarodne konvencije***	EU Direktive*** *
Ptice						
1.	<i>Aegithalos caudatus</i> (Linnaeus, 1758)	dugorepa sjenica	SZ	LC(g)	BE3	
2.	<i>Acrocephalus palustris</i> (Bechstein, 1798)	trstenjak mlakar	SZ	LC(g)	BE2, BO2	
3.	<i>Accipiter nisus</i> (Linnaeus, 1758)	kobac	SZ	LC(g)	BE2, BO2	

Red. broj	Znanstveni naziv vrste	Hrvatski naziv vrste	Zakonska zaštita*	Status ugroženosti vrste (g, p, z) u RH**	Međunarodne konvencije***	EU Direktive*** *
4.	<i>Accipiter gentilis</i> (Linnaeus, 1758)	jastreb	SZ	LC(g)	BE2, BO2	
5.	<i>Alauda arvensis</i> Linnaeus, 1758	poljska ševa	-	LC(g)	BE2	DP2b
6.	<i>Anthus trivialis</i> (Linnaeus, 1758)	prugasta trepteljka	SZ	LC(g)	BE2	
7.	<i>Asio otus</i> (Linnaeus, 1758)	mala ušara	SZ	LC(g)	BE2	
8.	<i>Athene noctua</i> (Scopoli, 1769)	sivi ćuk	SZ	NT(g)	BE2	
9.	<i>Buteo buteo</i> (Linnaeus, 1758)	škanjac	SZ	LC(g)	BE2, BO2	
10.	<i>Carduelis carduelis</i> (Linnaeus, 1758)	češljugar	SZ	LC(g)	BE2	
11.	<i>Certhia brachydactyla</i> Brehm, 1820	dugokljuni puzavac	SZ	LC(g)	BE2	
12.	<i>Certhia familiaris</i> Linnaeus, 1758	kratkokljuni puzavac	SZ	LC(g)	BE2	
13.	<i>Chloris chloris</i> (Linnaeus, 1758)	zelendur	SZ		BE2	
14.	<i>Ciconia nigra</i> (Linnaeus, 1758)	crna roda	SZ	VU(g)	BE2, BO2	DP1
15.	<i>Ciconia ciconia</i> (Linnaeus, 1758)	bijela roda	SZ	LC(g)	BE2	DP1
16.	<i>Columba oenas</i> Linnaeus, 1758	golub dupljaš	SZ	VU(g)		DP2b
17.	<i>Columba palumbus</i> Linnaeus, 1758	golub grivnjaš	-	LC(g)		
18.	<i>Coccothraustes coccothraustes</i> (Linnaeus, 1758)	batokljun	SZ	LC(g)	BE2	
19.	<i>Corvus monedula</i> Linnaeus, 1758	čavka	-	LC(g)		
20.	<i>Corvus frugilegus</i> Linnaeus, 1758	gačac	-	LC(g)		
21.	<i>Corvus corax</i> Linnaeus, 1758	obični gavran	-	LC(g)	BE3	
22.	<i>Cuculus canorus</i> Linnaeus, 1758	kukavica	-	LC(g)	BE3	
23.	<i>Parus caeruleus</i> Linnaeus, 1758	plavetna sjenica	SZ	LC(g)	BE2	
24.	<i>Dendrocopos major</i> (Linnaeus, 1758)	veliki djetlić	SZ	LC(g)	BE2	
25.	<i>Dryobates minor</i> (Linnaeus, 1758)	mali djetlić	SZ	LC(g)	BE2	
26.	<i>Dryocopus martius</i> (Linnaeus, 1758)	crna žuna	SZ	LC(g)	BE2	DP1

Red. broj	Znanstveni naziv vrste	Hrvatski naziv vrste	Zakonska zaštita*	Status ugroženosti vrste (g, p, z) u RH**	Međunarodne konvencije***	EU Direktive*** *
27.	<i>Emberiza citrinella</i> Linnaeus, 1758	žuta strnadica	SZ	LC(g)	BE2	
28.	<i>Emberiza calandra</i> Linnaeus, 1758	velika strnadica	-	LC(g)	BE3	
29.	<i>Erithacus rubecula</i> (Linnaeus, 1758)	crvendać	SZ	LC(g)	BE2, BO2	
30.	<i>Falco tinnunculus</i> Linnaeus, 1758	vjetruša	SZ	LC(g)	BE2	DP2
31.	<i>Falco subbuteo</i> Linnaeus, 1758	sokol lastavičar	SZ	NT(g)	BE2, BO2	
32.	<i>Ficedula albicollis</i> (Temminck, 1815)	bjelovrata muharica	SZ	LC(g)	BE2, BO2	DP1
33.	<i>Fringilla coelebs</i> Linnaeus, 1758	zeba	-	LC(g)	BE3	
34.	<i>Garrulus glandarius</i> (Linnaeus, 1758)	šojka	-	LC(g)		
35.	<i>Hirundo rustica</i> Linnaeus, 1758	lastavica	SZ	LC(g)	BE2	
36.	<i>Jynx torquilla</i> Linnaeus, 1758	vijoglav	SZ	LC(g)	BE2	
37.	<i>Lanius collurio</i> Linnaeus, 1758	rusi svračak	-	LC(g)	BE2	DP1
38.	<i>Dendrocopos medius</i> (Linnaeus, 1758)	crvenoglavi djetlić	SZ	LC(g)	BE2	
39.	<i>Linaria cannabina</i> (Linnaeus, 1758)	juričica	SZ	LC(g)	BE2	
40.	<i>Motacilla alba</i> Linnaeus, 1758	bijela pastirica	SZ	LC(g)	BE2	
41.	<i>Nucifraga caryocatactes</i> (Linnaeus, 1758)	kreja	SZ	LC(g)	BE2	
42.	<i>Oriolus oriolus</i> (Linnaeus, 1758)	vuga	SZ	LC(g)	BE2	
43.	<i>Otus scops</i> (Linnaeus, 1758)	ćuk	SZ	LC(g)	BE2	
44.	<i>Parus major</i> Linnaeus, 1758	velika sjenica	SZ	LC(g)	BE2	
45.	<i>Passer domesticus</i> (Linnaeus, 1758)	obični vrabac	-	LC(g)	BE2	
46.	<i>Passer montanus</i> (Linnaeus, 1758)	poljski vrabac	-	LC(g)	BE2	
47.	<i>Parus ater</i> Linnaeus, 1758	jelova sjenica	SZ	LC(g)	BE2	
48.	<i>Pernis apivorus</i> (Linnaeus, 1758)	škanjac osaš	SZ	NT(g)	BE2, BO2	DP1
49.	<i>Phasianus colchicus</i> Linnaeus, 1758	obični fazan	-	NA(g)	BE3	DP2a, DP3a

Red. broj	Znanstveni naziv vrste	Hrvatski naziv vrste	Zakonska zaštita*	Status ugroženosti vrste (g, p, z) u RH**	Međunarodne konvencije***	EU Direktive***
50.	<i>Phylloscopus collybita</i> (Vieillot, 1817)	zviždak	SZ	LC(g)	BE2, BO2	
51.	<i>Pica pica</i> (Linnaeus, 1758)	svraka	-	LC(g)	BE3	DP2b
52.	<i>Picus canus</i> Gmelin, 1788	siva žuna	SZ	LC(g)	BE2	DP1
53.	<i>Parus montanus</i> Conrad von Baldenstein, 1827	planinska sjenica	SZ	LC(g)		
54.	<i>Parus palustris</i> Linnaeus, 1758	crnoglava sjenica	SZ	LC(g)		
55.	<i>Saxicola torquatus</i> (Linnaeus, 1766)	crnoglavi batić	SZ	LC(g)	BE2, BO2	
56.	<i>Serinus serinus</i> (Linnaeus, 1766)	žutarica	SZ	LC(g)	BE2	
57.	<i>Sitta europaea</i> Linnaeus, 1758	brgljez	SZ	LC(g)	BE2	
58.	<i>Strix aluco</i> Linnaeus, 1758	šumska sova	SZ	LC(g)	BE2	
59.	<i>Sturnus vulgaris</i> Linnaeus, 1758	čvorak	-	LC(g)	BE3	DP2b
60.	<i>Sylvia atricapilla</i> (Linnaeus, 1758)	crnokapa grmuša	SZ	LC(g)	BE2, BO2	
61.	<i>Sylvia communis</i> Latham, 1787	grmuša pjenica	SZ	LC(g)	BE2, BO2	
62.	<i>Tachybaptus ruficollis</i> (Pallas, 1764)	patuljasti gnjurac	-	LC(g)		
63.	<i>Troglodytes troglodytes</i> (Linnaeus, 1758)	palčić	SZ	LC(g)	BE2	
64.	<i>Turdus merula</i> Linnaeus, 1758	kos	-	LC(g)	BE3, BO2	DP2b
65.	<i>Turdus philomelos</i> Brehm, CL, 1831	drozd cikelj	-	LC(g)	BE3, BO2	DP2b
66.	<i>Turdus viscivorus</i> Linnaeus, 1758	drozd imelaš	-	LC(g)	BE3, BO2	DP2b

Izvor podataka: Tutiš, V. i sur., 2013

Značenje kratica: SZ – strogo zaštićena vrsta, EN - ugrožena, NT - gotovo ugrožena, CR – kritično ugrožena, VU – osjetljiva, DD – nedovoljno poznata, RE – regionalno izumrla, LC – najmanje zabrinjavajuća, BE - Konvencija o zaštiti europskih divljih vrsta i prirodnih staništa s brojem priloga, BO - Konvencija o zaštiti migratornih vrsta divljih životinja s brojem priloga, DP - Direktiva o očuvanju divljih ptica s brojem priloga, (g) - gnjezdeća populacija, (p) - preletnice, (z) - zimovalice

Napomena:

* Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19, 155/23) i podzakonski akti - Pravilnik o strogo zaštićenim vrstama (NN 144/13, 73/16)

** Baza podataka Zavoda za zaštitu okoliša i prirode, MZOZT ZZOP 2025; Crvena knjiga ptica Hrvatske (Tutiš, V. i sur., 2013); Crveni popis divljih vrsta Hrvatske (MZOZT, 2025a)

***Konvencija o zaštiti europskih divljih vrsta i prirodnih staništa (Bernska konvencija, 1979); Konvencija o zaštiti migratornih vrsta divljih životinja (Bonska konvencija, 1979)

****Direktiva o očuvanju divljih ptica (Direktiva 2009/147/EZ)

3.5. Krajobrazne vrijednosti

Krajobrazi su danas izloženi velikim promjenama i procesima koji djeluju na kontinuiranu promjenu strukture i karaktera posebice kulturnog krajobraza i relativno brzi nestanak poljoprivredne djelatnosti kao i napuštanje seoskih naselja na velikom dijelu kako kontinentalnog tako i primorskog dijela teritorija Hrvatske. Neselektivnim trošenjem prostora, širenjem građevnih i turističkih područja nestaju krajolici stvarani tisućljećima, gubi se lokalni, ali i nacionalni identitet prostora kao neobnovljivog nacionalnog dobra (Šćitaroci Obad i sur., 2014), ali i dobar dio krajobrazne i uz nju vezane bioraznolikosti, kao što je nestanak rubnih dijelova tradicionalnih naselja koji se zbog promjene načina života lokalnog stanovništva sve manje koriste kao travnjaci, pašnjaci, vrtovi ili manje oranice raznolikih kultura. Cilj zaštite krajobraza je održavati, obnavljati i poboljšati njegove vrijednosti na način da svi zahvati u prostoru trebaju uvažavati i uključivati postojeće značajke krajobraza, a unošenje novih elemenata i struktura mora biti primjereno njegovim obilježjima i kulturnom značaju. Stoga posebnu pažnju treba posvetiti naseljima ambijentalnog karaktera, zaseocima i sklopovima tradicijskih naselja (Koščak Miočić-Stošić i sur., 2016).

Sukladno Zakonu o zaštiti prirode, očuvanje krajobrazne raznolikosti u stanju prirodne ravnoteže i usklađenih odnosa s ljudskim djelovanjem, jedan je od ciljeva i zadaća zaštite prirode u Hrvatskoj. Isti zakon krajobraznu raznolikost definira kao strukturiranost prostora nastalu na interakciji prirodnih i/ili stvorenih krajobraznih elemenata određenih, bioloških, klimatskih, geoloških, geomorfoloških, pedoloških, kulturno-povijesnih i socioloških obilježja. S tog je polazišta krajobrazna raznolikost područja predviđenog za zaštitu Posebnog rezervata šumske vegetacije Poljana i njezino očuvanje u neraskidivoj vezi pa čak i u ovisnosti o učinkovitoj zaštiti i očuvanju uz nju vezane bioraznolikosti, ali i georaznolikosti kao jednog od preduvjeta za njen razvoj. Iz međunarodnog aspekta Objavom o stupanju na snagu Konvencije o europskim krajobrazima („Narodne novine – Međunarodni ugovori“, broj 11/2004), Hrvatska je prihvatila obvezu da krajobraze zakonom priznaje kao sastavnicu čovjekova okruženja, izraz raznolikosti zajedničke kulturne i prirodne baštine te kao temelj identiteta područja kao i prepoznavanje krajobraza na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini.

Zaštita krajobraza, između ostalog, osigurava se kroz prostorno-planske dokumente i ostale dokumente upravljanja budućim zaštićenim područjem.

Područje predviđeno za zaštitu Posebni rezervat šumske vegetacije Poljana pripada široj krajobraznoj jedinici – Panonska gorja (Bralić, 1995) čije su osnovne značajke:

- A. izolirani, šumoviti gorski masivi, bez dominantnih vrhova; reljefni prijelazi su postupni, s prstenom brežuljaka;
- B. raznolikost šumskih vrsta; očuvane potočne doline; agrarni krajobraz Požeške kotline unutar slavonskih brda;
- C. lokacijski neprikladna gradnja na kontaktu šume i nižih brežuljaka; manjak proplanaka i vidikovaca.

Krajobrazna jedinica Panonska gorja (prema Braliću, 1995) odnosi se na nizinsko-brdski prostor koji se prostire unutar šireg područja Panonske Hrvatske. Ova jedinica obuhvaća niz izoliranih gorja i pobrđa koja su relikti starijih geoloških struktura unutar panonskog bazena, a odnosi se na slavonska gorja Psunj, Papuk, Krndiju i Dilj, te Moslavačku, Zrinjsku i Petrovu goru koja su na rubu panonskog prostora ali su zbog krajobraznih karakteristika dio ove krajobrazne jedinice.

Područje predviđeno za zaštitu predstavlja iznimno vrijedno prirodno stanište s visokim stupnjem očuvanosti krajobrazne i bioraznolikosti. Raznolikost krajobraza ogleda se u prisutnosti različitih šumskih zajednica, jedinstvenih morfoloških značajki i prirodnih procesa koji su sačuvani gotovo u izvornom obliku. Povoljni klimatski i pedološki uvjeti omogućili su razvoj bogatih bjelogoričnih šuma, koje predstavljaju temeljno obilježje ovog područja. One ne samo da doprinose njenoj estetskoj vrijednosti, već i igraju ključnu ulogu u očuvanju ekološke ravnoteže i bioraznolikosti. Ovo područje od iznimne je važnosti na regionalnoj i nacionalnoj razini, ne samo zbog svoje prirodne ljepote, već i zbog znanstvenog i ekološkog značaja. Njegova zaštita osigurava očuvanje vrijednih ekosustava i prirodnih resursa, čineći ga važnim dijelom strategije očuvanja prirode za buduće generacije.

Atraktivnost ovog područja, u kombinaciji s blizinom Parka prirode Papuk i očuvanim tradicionalnim ruralnim načinom života, nudi brojne mogućnosti za održivi razvoj. Osim što doprinosi očuvanju prirodne i kulturne baštine, ovo područje ima značajan potencijal za unaprjeđenje turističke ponude Požeško-slavonske županije.

Kako bi se sačuvala njegova cjelovitost i krajobrazna raznolikost, nužno je osigurati odgovarajuću zaštitu područja Poljana. Potrebno je spriječiti svako narušavanje njegovih prirodnih vrijednosti, koje su sastavni dio jedinstvene i neponovljive krajobrazne cjeline.

4. KORIŠTENJE PROSTORA

4.1. Šumarstvo

Temeljni zakon kojim je regulirano gospodarenje šumama i šumskim zemljištem u Republici Hrvatskoj je Zakon o šumama („Narodne novine“, broj 68/2018, 115/2018, 98/2019, 32/2020, 145/2020, 101/2023, 36/2024). On uređuje sustav i način upravljanja, gospodarenja, korištenja i raspolaganja šumama i šumskim zemljištima na načelima održivoga gospodarenja, ekonomske i ekološke prihvatljivosti te socijalne odgovornosti. Temeljni dokumenti za gospodarenje i korištenje šuma i šumskih zemljišta na području Republike Hrvatske su šumskogospodarski planovi, a njihov sadržaj, rok donošenja i način izrade te uvjeti za izradu izvanrednih revizija uređeni su Pravilnikom o uređivanju šuma („Narodne novine“, broj 97/2018, 101/2018, 31/2020, 99/2021, 38/2024). Gospodarenje šumama i šumskim zemljištima u vlasništvu Republike Hrvatske sukladno čl. 17. Zakona o šumama povjereno je Hrvatskim šumama d.o.o., javnom šumoposjedniku koji je pravna osoba od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku, a provodi se na temelju šumskogospodarskih planova. Prema čl. 19. Zakona o zaštiti prirode korištenje prirodnih dobara provodi se na temelju planova gospodarenja prirodnim dobrima vodeći računa o očuvanju bioraznolikosti, krajobrazne raznolikosti i georaznolikosti. Zabranjeno je korištenje prirodnih dobara na način koji uzrokuje: oštećivanje površinskih ili podzemnih geoloških, hidrogeoloških i geomorfoloških vrijednosti; narušavanje povoljnog stanja divljih vrsta i staništa te smanjenje bioraznolikosti, krajobrazne raznolikosti i georaznolikosti.

Područje predloženo za zaštitu Posebni rezervat šumske vegetacije Poljana nalazi se na području Uprave šuma Podružnica Požega, Šumarije Kamenska, GJ Zapadni Papuk zvečevački (odsjeci 114 b, 115 a, 115 b, 115 c, 116 a, 116 b, 117 a i 117 c) i gospodarske jedinice privatnih šumoposjednika Čučevo - Ravna gora (odsjeci 9c i 9d). Prema dostupnim podacima o šumama na WEB Pregledniku Geoportala HŠ d.o.o. (Hrvatske šume, 2024a) područje predloženo za zaštitu Posebni rezervat šumske vegetacije Poljana nalazi se na području gospodarske jedinice Zapadni Papuk zvečevački (valjanost Osnove gospodarenja je za razdoblje: 1.1. 2016. do 31.12.2025. godine), Šumarija Kamenska. Osnovni podaci o površini šuma i šumskog zemljišta za gospodarsku jedinicu Zapadni Papuk zvečevački navedeni su u Tablici 6.

Tablica 5. Osnovni podaci o površini šuma i šumskog zemljišta za gospodarsku jedinicu Zapadni Papuk zvečevački na čijem se području nalazi predloženi Posebni rezervat šumske vegetacije Poljana WEB Preglednik HŠ d.o.o., Javni podaci o šumama (Hrvatske šume, 2024b) s površinom unutar budućeg Posebnog rezervata šumske vegetacije Poljana.

Gospodarska jedinica	*Površina šuma i šumskog zemljišta (ha)					Površina GJ unutar budućeg PR šumske vegetacije Poljana (ha)
	Obraslo	Neobraslo		Neplodno	Ukupno	
		proizvodno	neproizvodno			
Zapadni Papuk zvečevački	5872,19	51,27	60,62	67,12	6051,20	209,29

*Podaci o površinama mogu odstupati ukoliko su izvršena novija mjerenja

Pored državnih šuma i šumskih zemljišta na području budućeg zaštićenog područja Posebnog rezervata šumske vegetacije Poljana imamo i šume privatnih šumoposjednika.

Program gospodarenja šumama privatnih šumoposjednika propisuje zahvate na šumama i šumskim zemljištima gospodarske jedinice privatnih šumoposjednika za razdoblje od deset godina (I/1 gospodarsko polurazdoblje), planira potrajnost prihoda etata za daljnjih deset godina (I/2 gospodarsko polurazdoblje) i za idućih 20 godina (II gospodarsko razdoblje), a obnavlja se svakih 20 godina uz reviziju svakih deset godina. (Ministarstvo poljoprivrede, pristupljeno 25.10.2024.)

Osim Programa gospodarenja šumama privatnih šumoposjednika, kao vrste šumskogospodarskog plana, za šume privatnih šumoposjednika izrađuje se i Program gospodarenja gospodarskom jedinicom s planom upravljanja područjem ekološke mreže koji propisuje zahvate na šumama i šumskim zemljištima, analizu stanja ciljnih vrsta i stanišnih tipova područja ekološke mreže, ciljeve upravljanja i očuvanja ciljnih vrsta i stanišnih tipova, mjere očuvanja, aktivnosti za postizanje ciljeva i pokazatelje provedbe plana za gospodarske jedinice javnog šumoposjednika i privatnih šumoposjednika. (Ministarstvo poljoprivrede, pristupljeno 25.10.2024.)

Na području budućeg zaštićenog područja Posebnog rezervata šumske vegetacije Poljana nalazi se jedna gospodarska jedinica šuma šumoposjednika. Osnovni podaci o površini šuma i šumskog zemljišta za gospodarsku jedinicu privatnih šumoposjednika Čučevo - Ravna gora navedeni su u Tablici 7.

Tablica 6. Osnovni podaci o površini šuma i šumskog zemljišta za gospodarsku jedinicu privatnih šumoposjednika Čučevo - Ravna gora na čijem se području dijelom nalazi područje predviđeno za zaštitu Posebni rezervat šumske vegetacije Poljana s površinom unutar budućeg predloženog zaštićenog područja. (Šumskogospodarska osnova područja Republike Hrvatske za razdoblje od 2016. do 2025. godine)

Gospodarska jedinica	*Površina šuma i šumskog zemljišta (ha)					Površina GJ unutar budućeg PR šumske vegetacije Poljana (ha)
	Obraslo	Neobraslo		Neplodno	Ukupno	
		proizvodno	neproizvodno			
Čučevo - Ravna gora	340,04	-	2,60	0,06	342,70	15,35

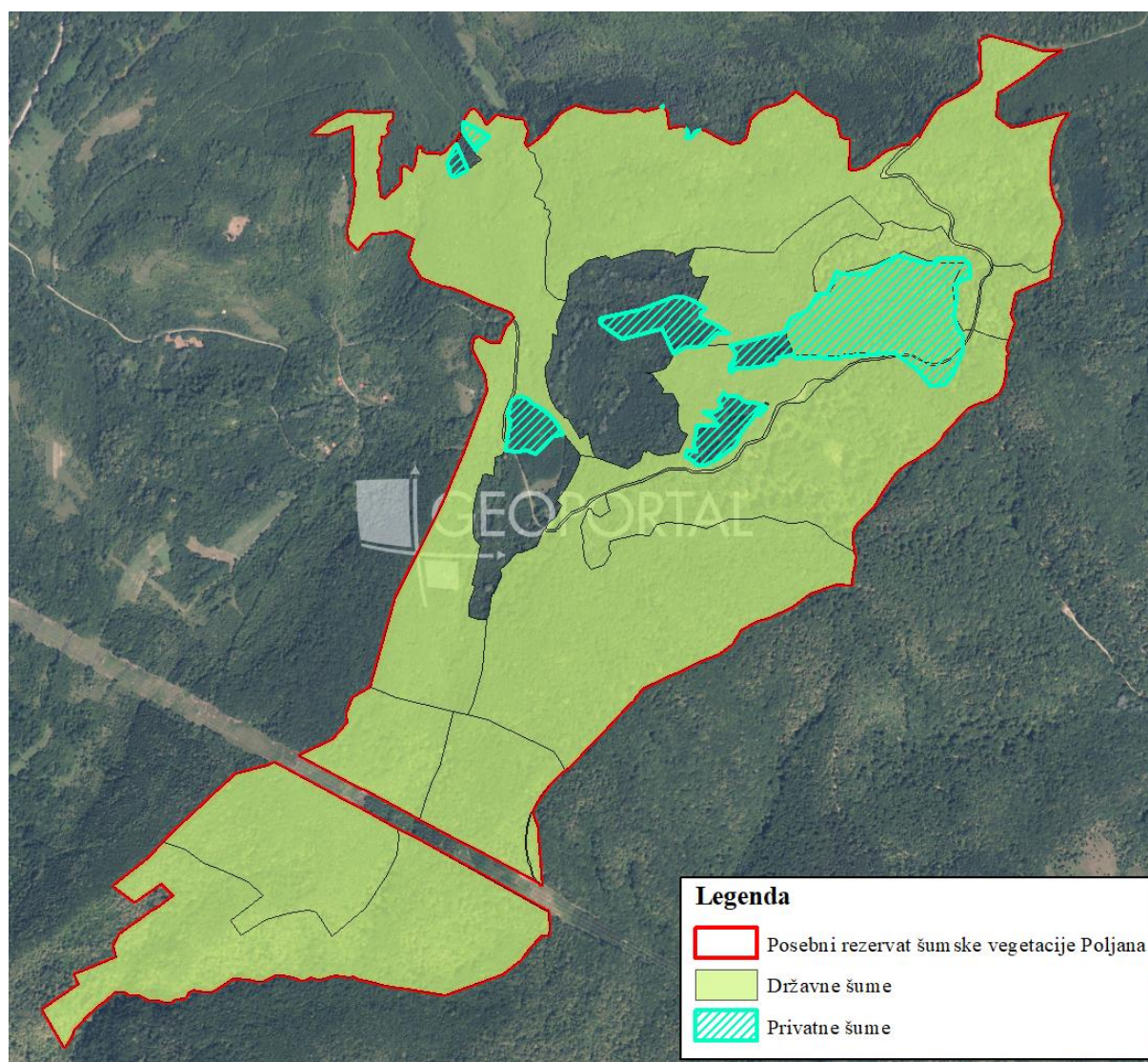
*Podaci o površinama mogu odstupati ukoliko su izvršena novija mjerenja

Analizom u GIS-u (ArcGIS Desktop 10.8.1.) dolazimo do podatka da na predloženom području za zaštitu Posebni rezervat šumske vegetacije Poljana od njegove ukupne površine (234,91 ha) šume zauzimaju čak 215,76 ha što čini 91,8 % površine budućeg rezervata. U tablici 8. nalazi se pregled šuma po vlasništvu.

Tablica 7. Površina šumskog zemljišta unutar predloženog područja za zaštitu

Vlasništvo	Ukupna površina šumskog zemljišta unutar predloženog zaštićenog područja (ha)	Udio šumskog zemljišta prema vlasništvu u odnosu na njihovu ukupnu površinu (%)	Udio šumskog zemljišta u odnosu na površinu predloženog zaštićenog područja (%)
Državno	209,67	97,2	89,2
Privatno	15,35	7,1	6,5
Preklapanje (suvlasništvo)	9,26	4,3	3,9
*Sveukupno:	215,76	100,00	91,8

*Sveukupna površina šumskog zemljišta je površina dobivena zbrojem površina državnih i privatnih šuma od koje je oduzeta površina preklapanja (suvlasništvo)

Slika 8. Pregledna karta državnih i privatnih šuma na području budućeg PR Poljana

Šume i šumska staništa na području predloženom za zaštitu prostorno su grupirane i dijelovi su većih kompleksa te stoga predstavljaju stabilne šumske ekosustave. Međutim, potencijalni pritisak na šume i šumska staništa moguć je kroz povećanje antropogenih staništa i razvoja linijske infrastrukture (ceste, dalekovodi i sl.) te pritom nastanka efekta fragmentacije šuma i šumskih staništa. Utjecaj fragmentacije na šumska staništa prvenstveno se odnosi na prekidanje postojećih migracijskih puteva, rubnog efekta (veća insolacija, smanjena vlažnost, utjecaj onečišćujućih tvari s prometnica) te povećanja vanjskih utjecaja (buka, svjetlost, vibracije) na faunu šuma.

4.1.1. Dosadašnje (povijesno) gospodarenje šumama

U vrijeme vladavine vlastelina nije postojalo sustavno gospodarenje šumama, već su se intenzivno sjekla kvalitetna stabla, što je prekomjernom eksploatacijom dovelo do značajne degradacije šumskih zajednica. Dodatni čimbenik s trajnim posljedicama bila je česta promjena vlasnika, pri čemu je svaki novi vlasnik nastojao izvući maksimalan profit, ne vodeći računa o budućnosti šuma. Na pojedinim područjima provodile su se čiste sječe, uslijed čega su nastale enklave, od kojih su neke vidljive i danas.

Godine 1931. osnovana je Šumarija Kamenska, pod čijom su upravom šume bile do 1941. godine. Tijekom razdoblja od 1941. do 1945. godine šume su se nalazile izvan gospodarenja. Nakon završetka Drugog svjetskog rata, 15. travnja 1947., Republičkim zakonom Narodne Republike Hrvatske šume su proglašene općenarodnom imovinom. U razdoblju od 1948. do 1990. došlo je do brojnih promjena u unutarnjem ustroju i organizaciji gospodarskih jedinica. Na kraju, 1990. godine osnovane su Hrvatske šume, javno poduzeće za gospodarenje šumama u Republici Hrvatskoj.

Sekcija za uređivanje šuma iz Nove Gradiške izradila je 1964. godine prvu osnovu gospodarenja za gospodarsku jedinicu „Zapadni Papuk“, s rokom važenja od 1964. do 1973. godine. Sljedeća osnova izrađena je krajem 1976. godine, a njezin je rok važenja obuhvaćao razdoblje od 1. siječnja 1974. do 31. prosinca 1983. godine. Obnova te osnove provedena je 1984. i 1985. godine, kada je gospodarska jedinica podijeljena na dvije manje jedinice: „Zapadni Papuk I“ i „Zapadni Papuk II“. Tijekom Domovinskog rata čitavo područje ove gospodarske jedinice bilo je okupirano i radno nedostupno, zbog čega se dio propisanih mjera gospodarenja nije mogao provesti.

Sljedeća osnova gospodarenja izrađena je 1995. godine, s rokom važenja od 1996. do 2005. godine, pri čemu gospodarska jedinica mijenja naziv u „Zapadni Papuk zvečevački“. Nova osnova za razdoblje od 1. siječnja 2006. do 31. prosinca 2015. godine definirala je 119 odjela i 464 odsjeka. Posljednja osnova gospodarenja izrađena je za period od 1. siječnja 2016. do 31. prosinca 2025. godine. Prema novoj gospodarskoj podjeli broj odjela povećan je na 121, dok je broj odsjeka smanjen na 390. Među njima se nalaze odjeli 114 – 117, unutar kojih se izdvajaju odsjeci 114b, 115a, 115b, 115c, 116a, 116b, 117a i 117c, koji su predloženi za zaštitu.

Glavnina korištenja prostora predloženog rezervata odnosi se na šumsko gospodarenje, koje je do sada provedeno prema važećim šumsko-gospodarskim osnovama. Međutim, tijekom Domovinskog rata gospodarenje je bilo obustavljeno u određenim područjima, a nakon rata, zbog postojanja minski sumnjivih područja, a kasnije i zbog smanjenja kvalitete samih šumskih zajednica, gospodarenje se nije nastavilo u punom obimu.

Dosadašnji izostanak gospodarskih aktivnosti pozitivno je utjecao na visoki stupanj očuvanosti šumskog ekosustava. Zbog izostanka gospodarenja u šumama se razvijaju stabla različite dobi i dimenzija, u kojima se neprestano odvijaju prirodni procesi pomlađivanja, rasta, razvoja, propadanja i odumiranja organizama. Isti režim upravljanja preporučuje i u budućnosti – kako za državne, tako i za privatne šumske površine unutar granica predloženog zaštićenog područja. Površina privatnih šuma je mala i njihovo povremeno korištenje ne predstavlja prijetnju integritetu staništa.

4.1.2. Šumskogospodarski odjeli i odsjeci gospodarske jedinice Zapadni Papuk zvečevački predviđeni za zaštitu

Odsjek 114 b

Odsjek 114 b (Slika 10.) prostire se na površini od 32,02 ha te obuhvaća šume hrasta medunca i crnog jasena (Tablica 9.) čija se starost procjenjuje na 115 godina. Tlo je najvećim dijelom karbonatna rendzina u kombinaciji sa sirozemom, eutrično smeđim i koluvijalnim tlom. Radi se o starim, čistim panjačama bukve s primjesom pojedinačnih stabala medunca, cera, graba, klena i kitnjaka. Prema šumskogospodarskoj osnovi stabla su loše do osrednje kakvoće, nepotpuna sklopa i smanjene obrasti. Sastojina obrasta strme strane, manje grebene i uvale, raznih ekspozicija. Ovisno o stupnju izloženosti i reljefnoj konfiguraciji mijenja se kakvoća stabala, visine i debljinska struktura. U ovim sastojinama nalazi se znatan udio starih, tuturastih, granatih, kvrgavih i niskih stabala bukve koja nemaju gospodarski, ali imaju izraziti biološki značaj. U blažim uvalama i na blažem reljefu zbog mogućnosti gospodarenja stabla su bolje kvalitete. Sloj prizemnog rašća i grmlja je obilno razvijen te po cijeloj površini ima dosta plješina obraslih u gusti sloj grmlja lijeske, pavitine, divlje ruže, gloja i drijena.

Slika 9. Odsjek 114 b

Tablica 8. Gospodarska osnova, odsjek 114 b

Šumski predjel:	Amatovci	Uredajni razred:	Panjače obične bukve-zaštitne		
Odjel/Odsjek:	114 b	Površina:	32,02 ha	Ophodnja:	
Starost:	115 god	Bonitet:	III	Obrast:	0,80
EGT:	II-E-23a	Sklop:	NEPOTPUN	Nagib:	1-4
Tip tla:	Rendzina	Ekspozicija:	N, NW, W, SE	Nad. vis.:	400-530 m
Fitocenoza:	Šuma hrasta medunca i crnog jasena	Općina:	Brestovac	St. ugr. od požara:	4
				Stara oznaka:	114 b

Odsjek 115 a

Odsjek 115 a (Slika 11.) prostire se na 6,8 ha i na njemu se nalazi stara, mješovita panjača bukve, kitnjaka i cera s primjesom pojedinačnih stabala graba, klenu, divlje trešnje i ostale tvrde bjelogorice, koja se prema šumskogospodarskoj osnovi smatra osrednje do lošije kakvoće i nepotpuna sklopa (Tablica 10.). Starost stabala ovog odsjeka procjenjuje se na 130 godina. Tlo je eutrično smeđe i rendzina, obraslo prizemnim rašćem i grmljem. Odsjek obrasta nagnutu stranu i jače izraženi greben, zapadnih ekspozicija. U smjesi je oko 30 % stabala poniklih iz sjemena. Na dijelovima odsjeka inicirano je prirodno pomlađivanje. Nadalje stabla bukve, kitnjaka i cera su velikih dimenzija, širokih i granatih krošanja, najvećim dijelom osrednje do lošije tehničke kakvoće s vrlo malim postotkom najvrjednijih sortimenata. Pojedinačna stabla su taturastog izgleda (naročito stabla kitnjaka), niska, s vrlo malo tehničkog drva. U dijelovima ispod ceste dominiraju stara i prezrela stabla kitnjaka od kojih je znatan broj lošeg zdravstvenog stanja s ponešto sušaca, a kod cera se zamjećuje zimotrenost. Na grebenu uz vanjsku granicu

stabla su nižih visina. Ovakve zajednice imaju izrazit značaj za saproksilne kornjaše i djetlovke te ostale vrste koje vezemo uz odumiruću drvenu masu.

Slika 10. Odsjek 115 a

Tablica 9. Gospodarska osnova, odsjek 115 a

Šumski predjel:	Amatovci	Uredajni razred:	Panjače obične bukve – gospodarske		
Odjel/Odsjek:	115 a	Površina:	6,08 ha	Ophodnja:	70 god
Starost:	130 god	Bonitet:	III	Obrast:	0,68
EGT:	II-E-11	Sklop:	Rijedak	Nagib:	1-40
Tip tla:	Euturično smeđe tlo	Ekspozicija:	W, SW, NW	Nad. vis.:	410-500 m
Fitocenoza:	Šume kitnjaka i običnog graba v.s bukvom	Općina:	Brestovac	St. ugr. od požara:	3
				Stara oznaka:	Dio 115 b

Odsjek 115 b

Odsjek 115 b (Slika 12.) prostire se na površini od 38,82 ha i čine ga zaštitne panjače obične bukve razvijene na karbonatnoj rendzina, malim dijelom eutričnom smeđem tlu i koluviju (Tablica 11.). Prizemni sloj obrastao je rašćem i grmljem. Prema ŠGO zajednica razvijena na tom području smatra se starom, neujednačenom i nejednolikom, a čini ju mješovita panjača bukve, medunca i cera s primjesom graba, kitnjaka, crnog jasena te unesene crnogorice poput običnog i crnog bora. Dob najstarijih stabala procjenjuje se na 120 godina. U gospodarskom smislu zajednice su loše do osrednje kakvoće, nepotpuna do prekinuta sklopa i smanjena obrasta. Odsjek obrasta izražene grebene, strme strane te dublje i pliće erodibilne uvale, raznih ekspozicija, pretežito zapadnih. Sastojina je vrlo neujednačene kakvoće i debljinske strukture koja prvenstveno ovisi o litološkoj podlozi i reljefnoj konfiguraciji terena. Najveći dio odsjeka

dolazi na podlozi miocenskih vapnenaca i tamo je sastojina najlošije kakvoće sa dosta medunca, cera i kitnjaka u smjesi, vrlo loše kakvoće i malih visina. Bukva je na tim dijelovima granata, niska, kratkog debla, tuturastog izgleda, niske tehničke vrijednosti. Dijelovi u uvalama su nešto bolje kakvoće s ponešto stabala iz sjemena. Uz šumsku cestu ima ponešto unesenih borova, najvećim dijelom u stadiju letvika i loše kakvoće. U dijelovima bliže odjelu 114. i uz odsjek "c" ima manjih i većih površina koje su u stadiju šikare.

Slika 11. Odsjek 115 b

Tablica 10. Gospodarska osnova, odsjek 115 b

Šumski predjel:	Amatovci	Uredajni razred:	Panjače obične bukve - zaštitne		
Odjel/Odsjek:	115 b	Površina:	38,2 ha	Ophodnja:	
Starost:	120 god	Bonitet:	IV	Obrast:	0,80
EGT:	II-E-23a	Sklop:	Rijedak	Nagib:	5 – 40
Tip tla:	Rendzina	Ekspozicija:	W,NW,SW, N	Nad. vis.:	310–520 m
Fitocenoza:	Šume hrasta medunca i crnog jasena	Općina:	Brestovac	St. ugr. od požara:	3
				Stara oznaka:	115 b

Slika 12. Mrtvo drvo u odsjeku 15 b (autor: arhiva JU za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije)

Slika 13. Šuma bukve, odsjek 115 b (autor: arhiva JU za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije)

Slika 14. Hrast medunac, odsjek 115 b (autor: arhiva JU za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije)

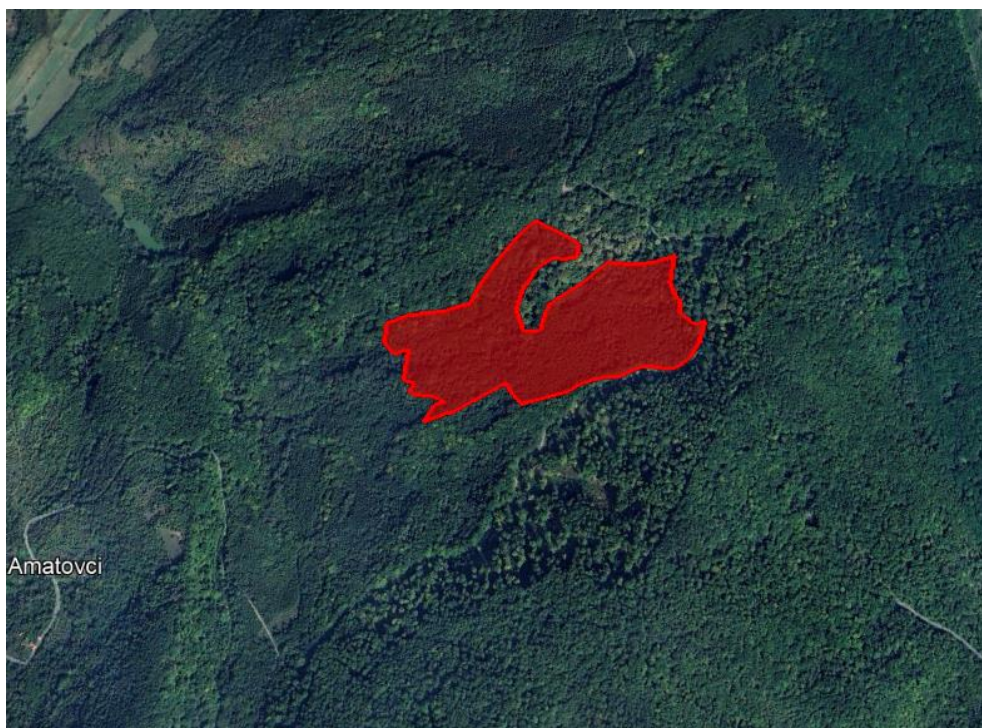

Slika 15. Šuma u odsjeku 115 b (autor: arhiva JU za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije)

Odsjek 115 c

Odsjek 115 c (Slika 17.) prostire se na površini od 14,78 ha i na njemu se najvećim dijelom nalazi mješovita šikara graba, bukve, cera, medunca, kitnjaka i mekih listača (crna joha i topola) u smjesi sa divljom kruškom, trešnjom, lijeskom, glogom i drijenom. Zajednica je rijetkog i progaldjenog sklopa te je loše kakvoće. Odsjek je nastao obrastanjem čistine na blaže nagnutim stranama te manjim uvalama i depresijama zapadnih ekspozicija. Uz rub sa odsjecima "a" i "b" u smjesi je nešto više odraslih stabala iznad taksacijske granice raspoređenih pojedinačno ili u manjim grupama. Pojedinačno ili u manjim grupama na području cijelog odsjeka ima starih, tuturinastih stabala topole, graba, cera, bukve i krušaka, izrazito loše kakvoće i zašikarenih u obilan sloj grmlja (lijeska, divlja ruža). U donjim dijelovima odsjeka ima manjih depresija u obliku lokava oko kojih je dosta mekih listača. Tlo je najvećim dijelom koluvij s velikom udjelom gline, dijelom rendzina, na podlozi miocenskih vapnenaca.

Na području odsjeka 115 c nalazi se nepropusna depresija u kojoj se nakuplja voda, a na topografskoj karti nosi naziv Vujasinsko jezero. Voda je prisutna samo u zimskom razdoblju i kada je prisutna veća količina padalina.

Slika 16. Odsjek 115 c

Tablica 11. Gospodarska osnova, odsjek 115 c

Šumski predjel:	Amatovci	Uredajni razred:	Šikare-zaštitne	Ophodnja:	
Odjel/Odsjek:	115 c	Površina:	14,78 ha	Obrast:	0,00
Starost:	5 god	Bonitet:	IV	Nagib:	1-30
EGT:	II-E-23a	Sklop:	Progaljen	Nad. vis.:	410-450 m
Tip tla:	Rendzina	Ekspozicija:	W, SW, NW	St. ugr. od požara:	2
Fitocenoza:	Šuma hrasta medunca i crnog jasena	Općina:	Brestovac	Stara oznaka:	115 c

Slika 17. Vujasinsko jezero (autor: arhiva JU za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije)

Slika 18. Pogled na Vujasinsko jezero (autor: arhiva JU za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije)

Slika 19. Staro stablo kruške (autor: arhiva JU za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije)

Odsjek 116 a

Odsjek 116 a (Slika 21.) čini panjača bukve prašumskog tipa razvijena najvećim dijelom na rendzini, dijelom eutričnom smeđem tlu, a dijelom koluviju (Tablica 13.). Područje od 39,62 ha prekriva stara, nejednolika, gotovo čista panjača bukve s primjesom kitnjaka, cera, medunca, crnog jasena i graba te pojedinačnom mekom bjelogoricom, najvećim dijelom loše kakvoće, nepotpuna do potpuna sklopa te sa oko 35% stabala poniklih iz sjemena. Starost stabala procjenjuje se na 120 godina. Sastojina obrasta strme strane, grebene te brojne uvale i dublje jarke, zapadnih i sjeverozapadnih ekspozicija. Odsjek je neujednačene debljinske strukture, kakvoće i visina. U smjesi je znatan udio debelih, zrelih stabala bukve i kitnjaka, loše do srednje kakvoće. Raspoređena su pojedinačno ili u grupama. Južni dijelovi odsjeka prema 117. odjelu dolaze na najstrmijem terenu, u smjesi dominiraju stabala iz panja, kakvoća stabala je najlošija i visine su najmanje. Po grebenu, uz vanjsku granicu, sklop je nepotpun do prekinut. Sjeverni dijelovi odsjeka prema odsjeku "b" su najbolje kakvoće, najboljih visina, nešto su mlađi i tanje distribucije promjera. U ovim dijelovima odsjeka po visinama dominiraju stabala

iz sjemena. U donjim dijelovima odsjeka javlja se jaka jaružasta erozija, a na terenu su prisutna brojna manja klizišta. Sloj prizemnog rašća i grmlja je osrednje do dobro razvijen.

Slika 20. Odsjek 116 a

Tablica 12. Gospodarska osnova, odsjek 116 a

Šumski predjel:	Amatovci	Uredajni razred:	Panjače obične bukve-zaštitne		
Odjel/Odsjek:	116 a	Površina:	39,62 ha	Ophodnja:	
Starost:	120 god	Bonitet:	IV	Obrast:	0,84
EGT:	II-E-23a	Sklop:	Nepotpun	Nagib:	10-50
Tip tla:	Rendzina	Ekspozicija:	NW, N, W	Nad. vis.:	360-530 m
Fitocenoza:	Šuma hrasta medunca i crnog jasena	Općina:	Brestovac	St. ugr. od požara:	3
				Stara oznaka:	116 a

Slika 21. Mrtvo dubeće drvo u odsjeku 116 a (autor: arhiva JU za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije)

Slika 22. Šuma u odsjeku 116 a (autor: arhiva JU za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije)

Slika 23. Pogled na šumu – odsjek 116 a (autor: arhiva JU za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije)

Slika 24. Stablo hrasta medunca u odjelu 116 a (autor: arhiva JU za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije)

Odsjek 116 b

Odsjek 116 b (Slika 26.) također čine šume prašumskog tipa koje se prostiru na površini od 21,71 ha (Tablica 14.), a čija se starost procjenjuje na 130 godina. Zajednicu čini stara, gotovo čista panjača bukve u smjesi s kitnjakom, cerom, grabom i pojedinačnim stablima vrsta poput topola, joha i breza te divlje trešnje, hrasta medunca i klena. Sklop je najvećim dijelom nepotpun dok je u dijelovima i trajno prekinut. U smjesi je oko 30 - 40 % stabala iz sjemena. Sastojina obrasta nagnutu stranu, manje grebene i uvale, zapadnih ekspozicija. U južnom dijelu odsjeka nalazi se jedan dublji jarak oko kojega je prisutna jaka površinska erozija tla. Na tom mjestu na oko 0,5 – 1,0 ha stabla su izvaljena uslijed jakog klizišta. Na dijelovima odsjeka inicirano je prirodno pomlađivanje, a na dijelovima odsjeka postoji već kvalitetan i vitalan pomladak i mladik bukve. Stabla bukve i kitnjaka su različite kakvoće, ali su u pravilu velikih dimenzija, širokih krošanja, kvragava, granata s malo tehnički najvrjednijih sotrtimenata. Pojedinačna stabla su izrazito loše kakvoće, malih visina, prezrela su i slabog su zdravstvenog stanja, te su tuturastog izgleda s vrlo malo tehnike ili gotovo bez tehnike. Na površini cijelog odsjeka, a naročito uz uvale i jarke teren je podložen eroziji. Tlo je eutrično smeđe, dijelom rendzina, obraslo je prizemnim rašćem i grmljem.

Slika 25. Odsjek 116 b

Tablica 13. Gospodarska osnova, odsjek 116 b

Šumski predjel:	Amatovci	Uredajni razred:	Panjače obične bukve - gospodarske		
Odjel/Odsjek:	116 b	Površina:	21,71 ha	Ophodnja:	70 god
Starost:	130 god	Bonitet:	III	Obrast:	0,74
EGT:	II-E-11	Sklop:	Nepotpun	Nagib:	5-50
Tip tla:	Euturično smeđe tlo	Ekspozicija:	W, NW	Nad. vis.:	400-485 m
Fitocenoza:	Šuma kitnjaka i bičnog graba v.s bukvom	Općina:	Brestovac	St. ugr. od požara:	3
				Stara oznaka:	Dio 116 a

Slika 26. Šuma u odsjeku 116 b (autor: arhiva JU za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije)

Odsjek 117 a

Odsjek 117 a (Slika 28.) također čini šuma prašumskog tipa starosti oko 125 godina koja pokriva površinu od 34,74 ha (Tablica 15.). Tlo je najvećim dijelom ranker, dijelom distrično smeđe, plitko, a stanište je acidofilno. Zajednica je karakterizirana kao stara, mješovita, nejednolika sjemenjača kitnjaka i bukve s primjesom pojedinačnih stabala cera, graba, medunca, crnog jasena i crnog bora. U smjesi je oko 40 - 45% stabala iz panja. Kakvoća sastojine je loša do vrlo loša, sklop je nepotpun do u dijelovima i prekinut. Odsjek obrasta izražene grebene i strme strane koje padaju u dva dublja jarka, južnih i jugozapadnih ekspozicija. Veći broj kitnjakovih stabala je slabog zdravstvenog stanja, stabla su niska, granata i tuturastog izgleda. Na grebenu dominira čista sastojina kitnjaka, a uz jarke se javlja bukva. Uz jarke je naglašena jaka površinska erozija tla pa se pojavljuju klizišta i odroni. Tlo je prekriveno dobro razvijenim slojem prizemnog rašća i slojem grmlja.

Slika 27. Odsjek 117 a

Tablica 14. Gospodarska osnova, odsjek 117 a

Šumski predjel:	Šeovci	Uredajni razred:	Sjemenjače hrasta kitnjaka - zaštitne		
Odjel/Odsjek:	117 a	Površina:	34,74 ha	Ophodnja:	
Starost:	125 god	Bonitet:	III/IV	Obrast:	0,92
EGT:	II-E-20	Sklop:	Nepotpun	Nagib:	15-50
Tip tla:	Ranker	Ekspozicija:	S,SW,W,NW	Nad. vis.:	310-530 m
		Općina:	Brestovac	St. ugr. od požara:	3
Fitocenoza:	Šuma kitnjaka s bekicom			Stara oznaka:	117a, b

Odsjek 117c

Odsjek 117 c (Slika 29.) prostire se na površini od 20,31 ha (Tablica 16.), a starost stabala na njegovom području procjenjuje se na 80 godina. Tlo je rendzina, karbonatna, a manjim dijelom distrično smeđe tlo. Prema ŠGO zajednica je karakterizirana kao stara, mješovita, vrlo neujednačena i nejednolika panjača bukve i kitnjaka s primjesom medunca, cera, graba, crnog jasena, klена, divlje trešnje, mekih bjelogorica poput breza i topola te unesenog crnog bora i smreke. Sastojina obrasta grebene, strme strane i manje uvale, zapadnih ekspozicija. Donji dijelovi prema odsjeku "d" su mlađi od ostatka odsjeka, tanje su debljinske distribucije i obrasli su i zašikareni obilnim slojem grmlja. Sjeverni dijelovi odsjeka i dijelovi oko uvala su nešto bolje kakvoće te debljinska distribucija odgovara dobi sastojine. Uz granicu sa odsjekom "b" u smjesi je nešto više hrasta kitnjaka i cera te crnog bora. Na dijelovima bivših odsjeka "d" i "e" sastojina je više šikara koju obrasta grmlje lijeske, drijena, pavitine s vrlo malo meke bjelogorice.

Slika 28. Odsjek 117 c

Tablica 15. Gospodarska jedinica, odsjek 117 c

Šumski predjel:	Šeovci	Uredajni razred:	Panjače obične bukve - zaštitne		
Odjel/Odsjek:	117 c	Površina:	20,31 ha	Ophodnja:	
Starost:	80 god	Bonitet:	III	Obrast:	0,89
EGT:	II-E-23a	Sklop:	Nepotpun	Nagib:	15-40
Tip tla:	Rendzina	Ekspozicija:	W,SW,NW	Nad. vis.:	430-490 m
Fitocenoza:	Šuma hrasta medunca i cnog jasena	Općina:	Brestovac	St. ugr. od požara:	3
				Stara oznaka:	117c,d,e

4.2. Lovstvo

Temeljni zakonodavni akt kojim se uređuje gospodarenje lovištem i divljači je Zakon o lovstvu („Narodne novine“, broj 99/2018, 32/2019 i 32/2020). Zakonom je uređeno održivo gospodarenje populacijama divljači i njihovim staništima na način i u obujmu kojim se trajno unapređuje vitalnost populacije divljači, proizvodna sposobnost staništa i biološka raznolikost, čime se postiže ispunjavanje gospodarske, turističke i rekreativne funkcije te funkcije zaštite i očuvanja biološke raznolikosti i ekološke ravnoteže prirodnih staništa, divljači i divlje faune i flore. Pojam lovišta predstavlja zaokruženu prirodnu cjelinu, odnosno površinu zemljišta na kojoj postoje uvjeti za uzgoj, zaštitu, lov i korištenje divljači. Ustanovljuje se prema vrsti divljači koja od prirode obitava na predmetnom području ili se na istome uzgaja te prema broju divljači koja se prema mogućnostima (bonitetu) staništa može uzgajati na predmetnoj površini. Lovištima se upravlja putem lovnogospodarskih osnova kojom se prema članku 44. Zakona o lovstvu detaljno uređuje gospodarenje, uzgoj, zaštita, lov i korištenje određenom divljači i lovištem za razdoblje od deset lovnih godina u skladu s mogućnosti staništa te brojnosti i stanjem populacije divljači koja se uzgaja u otvorenim i ograđenim lovištima.

Na području Požeško-slavonske županije ustanovljena su 24 županijska (zajednička) lovišta i 19 državnih lovišta. Državna lovišta uspostavlja ministarstvo nadležno za poslove lovstva, dok zajednička lovišta uspostavljaju županije, uz prethodnu suglasnost ministarstva nadležnog za poslove lovstva.

Posebni rezervat šumske vegetacije Poljana nalazi se unutar granica županijskog (zajedničkog) otvorenog lovišta XI/101 - Zapadni Papuk II na kojim pravo lova ima LD JELEN Požega, Kamenski Vučjak 50, 34000 Požega, sukladno važećoj Lovnogospodarskoj osnovi za vremensko razdoblje od 01.04.2017. do 31.03.2027. U Tablici 17. nalaze se osnovni podaci o lovištu.

Tablica 16. Pregled lovišta i pripadajućih lovoovlaštenika na području obuhvata predloženog Posebnog rezervata šumske vegetacije Poljana (Izvor: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva: Središnja lovna evidencija, pristupljeno 25.10.2024.)

Broj lovišta	Naziv	Tip lovišta	Ovlaštenik prava lova	*Površina (ha)	Površina lovišta unutar PR Poljana (ha)	Udio površine lovišta unutar PR Poljana (%)
XI/101	Zapadni Papuk II	Županijsko otvoreno lovište	LD JELEN Požega	1670,00	234,21	14,02

* Površina prema aktu o ustanovljenju

5. OCJENA STANJA I VREDNOVANJE PODRUČJA

Zaštita primarnih šuma i prašuma, kao ključnih ekosustava za očuvanje bioraznolikosti, klimatske ravnoteže i ekoloških funkcija, predstavlja jedan od temeljnih ciljeva Strategije EU-a za bioraznolikost do 2030. (Europski parlament, 2020). S obzirom na njihovu važnost, potrebno je provesti konkretne mjere za njihovo definiranje, kartiranje i strogu zaštitu, čime će se pridonijeti globalnim naporima za zaštitu prirode i borbu protiv klimatskih promjena. Cilj strategije EU-a za bioraznolikost je da do 2030. godine 30 % kopnenih i morskih područja bude pod zaštićenim statusom, a 10 % pod strogom zaštitom. Prašume i primarne šume trebale bi činiti značajan udio ovog cilja, jer su one među najvrjednijim ekosustavima za očuvanje bioraznolikosti. Upravo radi toga cilj zaštite područja Poljane je očuvanje šumskih staništa koja se od ostalih šumskih staništa na širem području izdvajaju kao područja s elementima sekundarne prašume i očuvanje prirodnih procesa u njima.

Opstanak prašumskih zajednica prvenstveno ovisi o izostanku gospodarenja i sječe, što se događa iznimno rijetko, pretežno u gorskim područjima zbog nepristupačnosti. Zbog izostanka gospodarenja u šumama se razvijaju stabla različite dobi i dimenzija, u kojima se neprestano odvijaju prirodni procesi pomlađivanja, rasta, razvoja, propadanja i odumiranja organizama. Europske prašume uglavnom nalazimo u visokoplaninskim, nepristupačnim područjima. Povijesna uništavanja i iskorištavanja šuma dovela su do drastičnog smanjenja prašuma u Europi, pri čemu danas postoji tek oko 300 000 ha prašuma (oko 0.4 % ukupne površine šuma u Europi), smještenih u strogo zaštićenim rezervatima i ostalim zaštićenim područjima (Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjima Požeško-slavonske županije, 2023). Njihova rijetkost, nezamjenjivost i jedinstvena kvaliteta čini ih globalnim prioritetom zaštite prirode.

Predloženo područje za zaštitu u statusu je sekundarne prašume te predstavlja ekološki i znanstveno iznimno vrijedno područje. Prašume su prostrani šumski kompleksi koji se razvijaju isključivo pod utjecajem prirodnih ekoloških čimbenika, bez izravnog ljudskog utjecaja (Leibundgut, 1982). Odlikuju se stablima različite dobi i velikih dimenzija, različitim razvojnim fazama te stabilnim ekološkim odnosima (Tikvić i sur., 2018). Takve šume su ekološki stabilne te imaju uravnotežene odnose između klime, tla i organizama, pri čemu su očuvane od antropogenog utjecaja (Korpela, 1989).

Regionalni naponi za kartiranje i zaštitu prašuma uglavnom su ograničeni na specifične ekoregije (npr. Karpate) ili vrste šuma (npr. UNESCO-ova mreža bukovih prašuma). Međutim, većinom se radi o manjim fragmentima staništa, dok predloženo područje posebnog rezervata Poljana sa 234,91 ha predstavlja značajan doprinos očuvanju preostalih prašuma. Šume ovakve starosti izuzetno su rijetke u Slavoniji, a odlikuju se visokom očuvanošću, stabilnošću te prisutnošću velikih količina suhih, dubelih i leželih stabala. Dominantna stabla u predloženom rezervatu stara su od 120 do 150 godina, dok pojedina stabla prema promjeru i volumenu mogu biti starija i od 200 godina. S obzirom na to da ophodnja za običnu bukvu i hrast kitnjak, dominantne vrste u ovom području, iznosi 100 odnosno 120 godina, ove šume su prema standardnim šumarskim praksama već trebale biti posječene. Međutim, zbog surovosti reljefa te povijesnih događanja na većem dijelu područja predloženog zaštitu nije bilo značajnih

gospodarskih radova. Tijekom Domovinskog rata prostor rezervata bio je minski sumnjivo područje, što je dodatno pridonijelo izostanku gospodarenja. Kao posljedica, ekosustav je ostao netaknut, a prirodni procesi nesmetano su se odvijali, doprinoseći razvoju prašumskih obilježja.

Područje predloženo zaštitu predstavlja povoljno stanište za veliki broj ugroženih i strogo zaštićenih vrsta životinja. Očuvane sastojine starih šuma s velikom količinom starih, raspadajućih debla, izuzetno su važne za saproksilne kornjaše hrastovu i alpinsku strizibubu (*Cerambyx cerdo*, *Rosalia alpina*), a mala povremena vodena staništa u šumi za žutog mukača (*Bombina variegata*). Unatoč dosadašnjim saznanjima, potrebna su dodatna istraživanja faune, pogotovo sisavca (šišmiši), ptica, kornjaša i leptira kako bi se osigurale adekvatne mjere za njihovo očuvanje.

Atraktivnost ovog područja, blizina Parka prirode Papuk te očuvani tradicionalni ruralni način života nude brojne mogućnosti za održivi razvoj. Ovo područje ne samo da doprinosi očuvanju prirodne i kulturne baštine, već ima i značajan potencijal za unaprjeđenje turističke ponude Požeško-slavonske županije.

Kako bi se osigurala dugoročna zaštita ovog područja, ključno je spriječiti narušavanje njegovih prirodnih vrijednosti. Jedan od potencijalnih pritisaka na rezervat predstavlja fragmentacija šumskih staništa uslijed razvoja infrastrukture i antropogenih aktivnosti. Korištenje prostora Posebnog rezervata uglavnom se odnosi na šumsko gospodarenje, koje je do sada provedeno prema važećim šumsko-gospodarskim osnovama, no zbog povijesnih okolnosti ono je izostalo, a upravo je to značajno pridonijelo razvoju elemenata sekundarne prašume u ovim šumama. Za buduće očuvanje ovakvog tipa šumskog ekosustava potreban je i daljnji izostanak šumskog gospodarenja. Površina privatnih šuma unutar predloženog područja za zaštitu je mala u odnosu na površinu budućeg zaštićenog područja ali i u odnosu na ukupnu površinu šuma (Tablica 8.) te nema opasnosti od fragmentacije šumskih staništa. Osim šumskog gospodarenja područje Posebnog rezervata koristi se i za lovne aktivnosti.

6. ZAŠTITA I UPRAVLJANJE

Zaštita

Područje predloženo za zaštitu zauzima površinu od 234,91 ha, a nalazi se na jugozapadnim obroncima Papuka. Temeljnu prirodnu vrijednost područja predstavljaju očuvane šumske zajednice koje se od ostalih šumskih staništa na širem području izdvajaju kao područja s elementima sekundarne prašume. Kako bi se očuvao šumski ekosustav ovog područja, predlaže se njegova zaštita u kategoriji posebnog rezervata šumske vegetacije koja je definirana čl. 114. Zakona o zaštiti prirode. Zaštita ovog područja u kategoriji posebnog rezervata omogućit će Javnoj ustanovi za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije provođenje aktivnosti i mjera zaštite te nadzor područja, sve s ciljem očuvanja i poboljšanja stanja šumskog ekosustava.

Posebni rezervat je Zakonom o zaštiti prirode definiran na sljedeći način:

Članak 114.

- (1) Posebni rezervat je područje kopna i/ili mora od osobitog značenja zbog jedinstvenih, rijetkih ili reprezentativnih prirodnih vrijednosti, ili je ugroženo stanište ili stanište ugrožene divlje vrste, a prvenstveno je namijenjen očuvanju tih vrijednosti.
- (2) U posebnom rezervatu nisu dopušteni zahvati i djelatnosti koje mogu narušiti svojstva zbog kojih je proglašen rezervatom.
- (3) U posebnom rezervatu dopušteni su zahvati i djelatnosti kojima se održavaju ili poboljšavaju uvjeti važni za očuvanje svojstava zbog kojih je proglašen rezervatom.
- (4) Iznimno od stavaka 2. i 3. ovoga članka dopušten je uzgoj riba i/ili drugih vodenih organizama u posebnim rezervatima u kojima je u trenutku proglašenja zatečena djelatnost uzgoja, u opsegu i na način koji ne ugrožava svojstva zbog kojih je proglašen rezervat, te obavljanje drugih djelatnosti sukladno pravilniku iz članka 142. ovoga Zakona.

Zakonodavni i institucionalni okviri zaštite

Prema članku 130. Zakona o zaštiti prirode, područjima zaštićenim u kategoriji posebnog rezervata upravlja javna ustanova koju osniva predstavničko tijelo jedinice područne (regionalne) samouprave odlukom, odnosno Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije. Radi učinkovitosti upravljanja i postizanja ciljeva zaštite, potrebno je uspostaviti suradnju između Javne ustanove za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije i Hrvatskih šuma d.o.o. (posebno Upravom šuma Podružnicom Požega, Šumarijom Kamenska) i ostalim relevantnim institucijama.

Temeljni dokumenti za upravljanje i organizaciju prostora

Zaštićenim područjima Požeško-slavonske županije te pripadajućim područjima ekološke mreže u nadležnosti Javne ustanove upravlja se temeljem plana upravljanja. U tom dokumentu utvrđuje se stanje zaštićenog područja i/ili područja ekološke mreže, određuju se ciljevi upravljanja i/ili očuvanja, aktivnosti za postizanje ciljeva i pokazatelji provedbe plana te se definira upravljačka zonacija (Zakon o zaštiti prirode, „Narodne novine“, broj 80/2013, 15/2018, 14/2019, 127/2019 i 155/2023). Plan upravljanja donosi se za razdoblje od deset godina, uz mogućnost izmjene i/ili dopune nakon pet godina a donosi ga Upravno vijeće Javne ustanove, uz suglasnost nadležnog Ministarstva. Usvajanjem Plana upravljanja, on postaje službeni dokument Javne ustanove, a aktivnosti svih pravnih i fizičkih osoba koje obavljaju djelatnosti u predmetnom području trebale bi biti usklađene s ciljevima upravljanja utvrđenim Planom. Planom upravljanja osigurava se kontinuitet upravljanja i mogućnost praćenja njegove

uspješnosti i učinkovitosti, a godišnjim programima redovna periodička prilagodba upravljanja utemeljena na potrebama ustanovljenim praćenjem.

Za zaštićena područja u kategoriji posebnog rezervata šumske vegetacije sukladno članku 140. Zakona o zaštiti prirode donosi se program zaštite, njege i obnove šuma koji sadrži mjere njihove zaštite i sastavni je dio šumskogospodarskog plana, te se izrađuje i provodi u sklopu šumskogospodarskog plana.

U skladu s člankom 142. Zakona o zaštiti prirode na prijedlog upravnog vijeća nadležne javne ustanove, Ministar donosi Pravilnik o zaštiti i očuvanju posebnog rezervata kojim se pobliže propisuju mjere zaštite, očuvanja, unapređenja i korištenja te upravljačke zone zaštićenog područja. Pravilnik o zaštiti i očuvanju donosi se uz prethodno mišljenje središnjih tijela državne uprave nadležnih za poslove pomorstva, šumarstva, ribarstva i akvakulture kada je prirodno obilježje zbog kojeg je područje zaštićeno iz njihova djelokruga.

Odredbe Zakona o zaštiti prirode vezane uz upravljanje i korištenje zaštićenog područja

U zaštićenim područjima u skladu s člankom 139. Zakona o zaštiti prirode **zabranjene su osobito sljedeće radnje** (u nastavku slijedi izvod smjernica relevantnih za područje predloženo za zaštitu):

- uzimati iz prirode, hvatati, uznemiravati divlje vrste koje nisu strogo zaštićene u strogom rezervatu, posebnom rezervatu i nacionalnom parku,
- hraniti divlje životinje na području strogog rezervata, posebnog rezervata i nacionalnog parka,
- držati stoku na slobodnoj ispaši izvan sezone ispaše,
- voziti i/ili parkirati vozila i bicikle izvan površina namijenjenih za vožnju ili parkiranje,
- oštetiti i/ili uništiti znak i/ili informativnu ploču i/ili didaktičku opremu,
- ložiti vatru izvan naselja i/ili mjesta koja su posebno označena i određena za tu namjenu,
- kampirati, odnosno logorovati izvan za to predviđenih i označenih mjesta,
- nedozvoljeno koristiti bespilotne letjelice na području strogog rezervata, posebnog rezervata i nacionalnog parka,
- kretati se izvan označenih pješačkih staza i izvan područja predviđenog za posjećivanje na području strogog rezervata, posebnog rezervata i nacionalnog parka osim pri provedbi istraživanja za koje je ishođeno dopuštenje,
- posjetiti bez ulaznice ili vinjete kad je ulaznica ili vinjeta obvezna,
- odložiti otpad izvan predviđenog i označenog mjesta,

Ove zabrane se ne odnose na ovlaštene osobe u obavljanju službenih dužnosti i zaposlenike pravnih osoba koje obavljaju dopuštenu djelatnost u zaštićenom području, kao ni na pravne i fizičke osobe koje u slučaju opasnosti ili akcidenta obavljaju poslove zaštite i spašavanja ljudi i imovine.

U posebnom rezervatu, u skladu s člankom 141. Zakona o zaštiti prirode zabranjeno je izvođenje vojnih vježbi i drugih aktivnosti za potrebe obrane kojima se mogu ugroziti obilježja zbog kojih je područje proglašeno zaštićenim. Iznimno, dopušteno je izvođenje vojnih vježbi i drugih aktivnosti za potrebe obrane u područjima gdje je proglašenjem zatečena posebna (vojna) namjena, u zatečenom opsegu i na način koji ne ugrožava zaštićene prirodne vrijednosti.

Prema članku 143. Zakona o zaštiti prirode za zahvate na zaštićenom području za koje je sukladno posebnim propisima iz područja prostornog uređenja i posebnim propisima iz područja gradnje potrebno ishoditi akt za građenje, osim za zahvate iz članka 23. ovoga Zakona, uvjete zaštite prirode utvrđuje i potvrdu izdaje Ministarstvo.

U skladu s člankom 144. Zakona o zaštiti prirode pravna i fizička osoba koja namjerava provoditi zahvat na zaštićenom području, za koji nije potrebno ishoditi akt kojim se odobrava građenje prema posebnom propisu kojim se uređuje gradnja, dužna je ishoditi dopuštenje. Zahtjev za izdavanje dopuštenja sadrži opis zahvata ili idejno rješenje, lokaciju zahvata, trajanje i vrijeme izvođenja zahvata, način izvođenja zahvata, podatke o opremi, alatima, strojevima i dr. za izvođenje zahvata. Dopuštenje se, u pravilu, izdaje na rok do dvije godine i sadrži uvjete zaštite prirode i rok na koji se izdaje. Nadležno tijelo izdaje dopuštenje ako utvrdi da namjeravani zahvat neće promijeniti obilježja zbog kojih je područje zaštićeno. Odredbe ovoga članka ne primjenjuju se na zahvate koji su predviđeni planovima ili programima iz područja šumarstva, lovstva, vodnoga gospodarstva i ribarstva za koje je proveden postupak ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu, osim ako uvjetima iz članka 48. stavka 8. ovoga Zakona nije drukčije utvrđeno.

Sukladno članku 145. Zakona o zaštiti prirode pravna i fizička osoba koja namjerava provoditi znanstvena i/ili stručna istraživanja sastavnica prirode u zaštićenom području dužna je ishoditi dopuštenje. Zahtjev za izdavanje dopuštenja sadrži podatke o izvoditelju istraživanja, lokaciji istraživanja, svrsi istraživanja, trajanju i vremenu provođenja istraživanja, načinu provođenja istraživanja, korištenoj opremi, alatima, strojevima i dr. Nadležno tijelo izdaje dopuštenje ako utvrdi da namjeravano istraživanje neće promijeniti obilježja zbog kojih je područje zaštićeno. Dopuštenje se izdaje na rok do pet godina i sadrži uvjete zaštite prirode, rok na koji se izdaje te obavijest o potrebi dostavljanja izvješća ili rezultata istraživanja. Inventarizacija i praćenje stanja očuvanosti prirode (monitoring) u zaštićenom području koji ne uključuju korištenje invazivnih metoda s jedinkama strogo zaštićenih vrsta, a koje provode javne ustanove za upravljanje zaštićenim područjima prema od Ministarstva standardiziranoj metodologiji i protokolu, ne smatraju se istraživanjem u smislu ovoga članka.

U skladu s člankom 19. Zakona o zaštiti prirode provodi se na temelju planova gospodarenja prirodnim dobrima vodeći računa o očuvanju bioraznolikosti, krajobrazne raznolikosti i georaznolikosti. Za zahvate za koje je sukladno posebnim propisima iz područja prostornog uređenja i posebnim propisima iz područja gradnje potrebno ishoditi akt za građenje, potvrdu izdaje:

- Ministarstvo za zahvate za koje provodi postupak glavne ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu ili postupak utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa i odobrenja zahvata uz kompenzacijske uvjete te za zahvate za koje tijelo državne uprave nadležno za zaštitu okoliša provodi postupak procjene utjecaja na okoliš
- upravno tijelo za zahvate za koje provodi postupak glavne ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu i za zahvate za koje upravno tijelo jedinice područne (regionalne) samouprave nadležno za poslove zaštite okoliša provodi postupak procjene utjecaja na okoliš.

Člancima 178. – 187. Zakona o zaštiti prirode uređeno je pitanje koncesija u zaštićenim područjima. Koncesijom se stječe pravo gospodarskog korištenja prirodnih dobara, osim na šumama i šumskom zemljištu u vlasništvu Republike Hrvatske ili pravo obavljanja djelatnosti od interesa za Republiku Hrvatsku te pravo na izgradnju i korištenje objekata i postrojenja potrebnih za obavljanje tih djelatnosti u zaštićenim područjima i speleološkim objektima na kojima je to dopušteno sukladno Zakonu o zaštiti prirode. U posebnom rezervatu odluku o davanju koncesije donosi Ministarstvo na temelju provedenoga javnog nadmetanja sukladno Zakonu o koncesijama. Odluka o davanju koncesije, osim podataka propisanih Zakonom o koncesijama, sadrži osobito zaštićeni dio prirode, odnosno speleološki objekt za koji se daje koncesija, namjenu za koju se koncesija dodjeljuje i uvjete zaštite prirode. Koncesija na zaštićenom području ili speleološkom objektu daje se na rok od šest do 55 godina.

Člancima 188. – 193. Zakona o zaštiti prirode uređeno je pitanje koncesijskih odobrenja u zaštićenim područjima. Javne ustanove mogu, uz suglasnost Ministarstva, dati koncesijsko odobrenje pravnim ili fizičkim osobama na vrijeme do pet godina za gospodarsko korištenje prirodnih dobara i/ili obavljanje drugih dopuštenih djelatnosti na zaštićenom području i speleološkom objektu kojima upravljaju. Sredstva ostvarena od nadoknada za koncesijska odobrenja, sukladno Zakonu o zaštiti prirode, prihod su javne ustanove koja upravlja zaštićenim područjem na kojem je izdano koncesijsko odobrenje, a namijenjena su zaštiti prirode.

Temeljem članka 24. Zakona o zaštiti prirode za strategiju, plan, program ili zahvat, kao i za svaku izmjenu i/ili dopunu strategije, plana, programa ili zahvata, koja sama ili s drugim strategijama, planovima, programima ili zahvatima može imati značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, potrebno je provesti postupak ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu. Ocjena prihvatljivosti ne provodi se za strategiju, plan, program ili zahvat neposredno povezane i nužne za upravljanje područjem ekološke mreže.

6.1. Smjernice za upravljanje Posebnim rezervatom šumske vegetacije Poljana

Upravljanje zaštićenim područjem provodi se na temelju plana upravljanja koji se donosi za razdoblje od deset godina, uz mogućnost izmjene i/ili dopune nakon pet godina. Aktivnosti i zatečene djelatnosti na području posebnih rezervata regulirane su Pravilnikom o zaštiti i očuvanju koji izrađuje Javna ustanova, a donosi Ministar nadležnog Ministarstva.

U svrhu očuvanja područja Posebnog rezervata šumske vegetacije Poljana potrebno je držati se predloženih smjernica. Navedene smjernice bit će detaljnije razrađene i po potrebi prilagođene kroz propisane dokumente upravljanja te u suradnji s drugim relevantnim sektorima (npr. šumarstvo, lovstvo i dr.).

Općenite smjernice za potrebe upravljanja:

- prepustiti šumski ekosustav prirodnim procesima izostavljanjem šuma iz gospodarenja;
- pratiti stanje i strukturu šumskog ekosustava, posebno količinu dubećeg (stojećeg) i ležećeg mrtvog drveća prema stupnju raspadanja, pratiti dob i vrstu drveća te količinu ugljika u tlu;
- pratiti pojavu i uklanjati invazivne strane vrste;
- izraditi detaljan registar značajnih (veteranskih) stabala s bazom prostornih podataka (minimalno: lokacija, dimenzije, opis, procjena starosti, stanje i ugroze);
- osigurati cjelovitost šumskog staništa na način da se ne planira nova infrastruktura (kao npr. šumski putevi, ceste, dalekovodi, centri za posjetitelje i sl.) koja bi uzrokovala fragmentaciju šumskog staništa;
- razvijati svijest o važnosti očuvanja šumskih ekoloških sustava te educirati i provoditi edukacije o svim prirodnim procesima koji djeluju u stvaranju i funkcioniranju sekundarnih prašumskih ekosustava i s njima povezanim vrstama;
- ostvariti suradnju s glavnim dionicima prostora (šumari, lovci, privatni vlasnici zemljišta) s ciljem zaštite šumskog ekosustava budućeg Posebnog rezervata Poljana;
- provoditi sustavna znanstvena i stručna istraživanja bioraznolikosti u svrhu planiranja primjerenih mjera očuvanja, radi što učinkovitijeg upravljanja zaštićenim područjem:
 - provoditi sustavna istraživanja faune ptica na području predviđenom za zaštitu i sukladno rezultatima poduzeti aktivne mjere očuvanja vrsta;
 - provoditi sustavna istraživanja faune sisavaca, posebno šumskih vrsta šišmiša;
 - provoditi sustavna istraživanja faune saproksilnih kornjaša, mahovina i lišajeva koji su vezani uz mrtva i odumiruća stabla;
- donijeti Plan upravljanja, Program zaštite, njege i obnove šuma i Pravilnik o zaštiti i očuvanju kojim će se pobliže propisati mjere zaštite, očuvanja, unapređenja i korištenja te upravljačke zone zaštićenog područja.

6.2. Posljedice koje će proisteći proglašenjem zaštićenog područja Posebni rezervat šumske vegetacije Poljana

Zaštita ovog područja imat će pozitivan učinak na očuvanje prirodnih vrijednosti, posebno šumskog ekosustava sa vezanim vrstama te na ukupni razvoj ovog područja. Zatečene gospodarske aktivnosti na poljoprivrednim površinama i privatnim šumama odvijati će se na način da ne ugroze prirodne i krajobrazne vrijednosti područja te uz uvjete zaštite prirode i preporučene smjernice upravljanja ovim područjem. Razvoj budućih aktivnosti vezano uz poljoprivredu treba usmjeravati na održivo korištenje prirodnih dobara te poticanje tradicionalnih načina korištenja. S obzirom na to da se radi o malim površinama koje bi se uz to koristile na preporučeni način neće negativno utjecati na glavni cilj zaštite očuvanja prirodnih šuma s prašumskim karakteristikama. Na šumama u državnom vlasništvu neće se odvijati gospodarske aktivnosti (sječa stabala) što je u skladu s kategorijom zaštite.

Za zaštitu šumskog ekosustava i prirodnih procesa nužno je kvalitetno upravljanje ovim područjem kao i njegov nadzor. Tijekom upravljanja potrebno je kontinuirano pratiti učinak aktivnih mjera upravljanja i drugih aktivnosti na području te ih, po potrebi, prilagođavati novonastalom stanju i saznanjima, pri čemu ključnu ulogu ima Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije. Pozitivni učinci zaštite ovisit će o kvaliteti upravljanja budućim zaštićenim područjem te je stoga nužno ulagati sredstva kojima će se omogućiti očuvanje, praćenje i nadzor prirodnih vrijednosti te otklanjanje prepoznatih pritisaka i ugroza.

Osim toga, područje pruža izvrsne uvjete za razvoj i implementaciju različitih edukativnih programa koji su namijenjeni široj javnosti, a posebno djeci koja najefikasnije usvajaju znanja kroz izravan kontakt s prirodom. Boravak u prirodi, uz primjenu različitih interpretativnih metoda i tehnika, omogućuje pojedincima da razumiju ravnotežu koja mora postojati između prirodnog svijeta i čovjeka kako bi sustav ostao zdrav. Ovaj pristup također doprinosi razvoju svijesti o važnosti očuvanja prirode. Prašume i stari šumski ekosustavi, koji su najbogatiji u biološkom smislu, imaju ključnu ulogu u uklanjanju ugljika iz atmosfere i čuvanju značajnih zaliha ugljika, čime neposredno ublažavaju utjecaj klimatskih promjena i održavaju ravnotežu ekoloških sustava.

6.3. Ocjena i izvori sredstava potrebnih za provođenje zaštite

Zaštita područja Poljana u kategoriji posebnog rezervata šumske vegetacije zahtijevat će određena dodatna sredstava za postizanje ciljeva zaštite koji se odnose na očuvanje prirodnih staništa ugroženih na državnoj i europskoj razini, očuvanje bioraznolikosti i krajobraznih vrijednosti područja te razvoj posjećivanja i edukacijskih programa.

Sredstva za provođenje zaštite osigurat će se u proračunu Javne ustanove za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije. Isto tako prema članku 124. Zakona o zaštiti prirode potrebno je donijeti izjavu tijela koje donosi akt o proglašenju o osiguranim sredstvima za provođenje postupka proglašenja i upravljanje zaštićenim područjem. U ovom slučaju je to Skupština Požeško-slavonske županije. Sredstva potrebna u narednim godinama biti će utvrđena Planom upravljanja i Godišnjim programom zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenih područja Požeško-slavonske županije

7. LITERATURA

1. (Direktiva Vijeća 92/43/EEZ) Direktiva Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore (SL L 206, 22.7.1992.), kako je zadnje izmijenjena i dopunjena Direktivom Vijeća 2013/17/EU od 13. svibnja 2013. o prilagodbi određenih direktiva u području okoliša zbog pristupanja Republike Hrvatske (SL L 158, 10.6.2013.)
2. Antolković, J., Frković, A., Grubešić, M., Holcer, D., Vuković, M., Flajšman, E., Grgurev, M., Hamidović, D., Pavlinić, I., Tvrtković, N.: Crvena knjiga sisavaca Hrvatske, Državni zavod za zaštitu prirode, Zagreb, 2006.
3. Bernska konvencija (1979): Konvencija o zaštiti europskih divljih vrsta i prirodnih staništa – Odluka o proglašenju Zakona o potvrđivanju Konvencije o zaštiti europskih divljih vrsta i prirodnih staništa („Narodne novine - Međunarodni ugovori“ broj 06/2000)
4. Bonnska konvencija (1979): Konvencija o zaštiti migratornih vrsta divljih životinja – Odluka o proglašenju Zakona o potvrđivanju Konvencije o zaštiti migratornih vrsta divljih životinja („Narodne novine“ - Međunarodni ugovori“ broj 06/2000)
5. Brigić, A., Medak, K. (2023): Stručna podloga za utvrđivanje referentnih vrijednosti o stanju očuvanosti čvorastog trčka (*Carabus (variolosus) nodulosus* Creutzer, 1799). u: Šerić Jelaska, L., Lauš, B., Brigić, A., Horvatić, B.. Stručna podloga za utvrđivanje referentnih vrijednosti o stanju očuvanosti kornjaša. OPKK projekt „Razvoj sustava praćenja stanja vrsta i stanišnih tipova“ – GRUPA 11: „Izrada i razvoj programa praćenja za kornjaše s jačanjem kapaciteta dionika sustava praćenja i izvješćivanja“. Geonatura – Udruga Hyla - PMF, Zagreb
6. Burić I., Lauš B., Kranželić D., Koller Šarić K., Schmidt B. i lauš Štih A. (2023): Izvješće provedenom testiranju programa praćenja za 44 vrste, objedinjeni dokument, OPKK projekt „Razvoj sustava praćenja stanja vrsta i stanišnih tipova“ – GRUPA 9: „Izrada i razvoj programa praćenja za herpetofaunu s jačanjem kapaciteta dionika sustava praćenja i izvješćivanja“, Udruga Hyla, Zagreb
7. Direktiva 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenog 2009. o očuvanju divljih ptica (kodificirana verzija) (SL L 20, 26.1.2010.), kako je zadnje izmijenjena i dopunjena Direktivom Vijeća 2013/17/EU od 13. svibnja 2013. o prilagodbi određenih direktiva u području okoliša zbog pristupanja Republike Hrvatske (SL L 158, 10.6.2013.)
8. Direktiva Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore (SL L 206, 22.7.1992.), kako je zadnje izmijenjena i dopunjena Direktivom Vijeća 2013/17/EU od 13. svibnja 2013. o prilagodbi određenih direktiva u području okoliša zbog pristupanja Republike Hrvatske (SL L 158, 10.6.2013.)
9. Državna uprava za zaštitu prirode i okoliš: Pregled stanja biološke i krajobrazne raznolikosti Hrvatske sa strategijom i akcijskim planovima zaštite, Zagreb, 1999.
10. Državni zavod za statistiku, 2021. <https://dzs.gov.hr/vijesti/objavljeni-konacni-rezultati-popisa-2021/1270>
11. Državni zavod za zaštitu prirode: Crveni popis ugroženih biljaka i životinja Hrvatske, Zagreb, 2004.
12. Dumbović Bilušić, B., Obad Šćitaroci, M.: Kulturni krajolici u Hrvatskoj – Identifikacija i stanje zaštite, PROSTOR , 15(2007) 2(34), 260-271.

13. Hrvatske šume (2024a): WEB Preglednik Geoportala HŠ d.o.o., <https://webgis.hrsume.hr/arcgis/apps/webappviewer/index.html?id=bf8c82487c7845b0908a8b3ace0ba240> (pristupljeno 25.10.2024.)
14. Hrvatske šume (2024b): WEB Preglednik Geoportala HŠ d.o.o., Javni podaci o šumama <https://webgis.hrsume.hr/arcgis/apps/webappviewer/index.html?id=8bb3e1d6b80d49ad9e0193f8b62380e2> (pristupljeno 25.10.2024)
15. Hrvatske šume d.o.o. (2011.-2020.) - Prostorni podaci o šumama i šumskom zemljištu u državnom vlasništvu, za područje cijele Republike Hrvatske
16. Hrvatske šume, Uprava šuma podružnica Požega, Šumarija Kamenska, 2016. Uredajni zapisnik – „Zapadni Papuk Zvečevački“ 1.1.2016.-31-12-2025.
17. Hrvatski geološki institut (2009): Geološka karta Republike Hrvatske 1:300000, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa RH, Zagreb
18. Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., 2020. Desetogodišnji plan razvoja prijenosne mreže 2021.-2030., s detaljnom razradom za početno trogodišnje i jednogodišnje razdoblje. Zagreb.
19. Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije: Nacrt stručne podloge za zaštitu Posebnog rezervata šumske vegetacije Poljana, Požega, 2023.
20. Jelić, D., Kuljerić, M., Koren, T., Treer, D., Šalamon, D., Lončar, M., Podnar-Lešić, M., Janev Hutinec, B., Bogdanović, T., Mekinić, S. i Jelić, K. (2015): Crvena knjiga vodozemaca i gmazova Hrvatske, Državni zavod za zaštitu prirode, Zagreb.
21. Kartografija d.o.o. (2018): Geološka karta Parka prirode Papuk, JU PP Papuk, Voćin
22. Korpela, K. M., 1989. Place-identity as a product of environmental self-regulation. *Journal of Environmental psychology*, 9(3):241-256.
23. Koščak Miočić-Stošić, V., Oblijan, D. i Mlakar, A. (2016): Krajobrazna studija Dubrovačko-neretvanske županije: Tipološka klasifikacija krajobraza, Prostorsko načrtovanje Aleš Mlakar s.p., Ljubljana, Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb
24. Kovačević, M., Doboš, M. (2024), opažanje iNaturalist: https://www.inaturalist.org/observations?place_id=193707&subview=map
25. Leibundgut, H., 1982. Europäische Urwälder der Bergstufe, dargestellt für Forstleute, Naturwissenschafter und Freunde des Waldes. Bern, Stuttgart, Haupt. 308 pp
26. Marić, M., Grgurević, O.: Krajobraz – Suvremena europska kretanja, slovenski model i iskustva, stanje u Hrvatskoj, PROSTOR, 15 (2(34), 272-281.
27. MINGOR (2023): Usluga razvoja programa praćenja za vrste i stanišne tipove od interesa za EU u sklopu OPKK projekta „Razvoj sustava praćenja stanja vrsta i stanišnih tipova“, projektna dokumentacija, Zagreb
28. Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja (2020): Smjernice za planiranje upravljanja zaštićenim područjima i/ili područjima ekološke mreže. Verzija 1.1. UNDP, Hrvatska.
29. Ministarstvo poljoprivrede (2011.-2020.): Prostorni podaci šuma privatnih šumoposjednika na razini odsjeka, za područje cijele Republike Hrvatske
30. Ministarstvo poljoprivrede šumarstva i ribarstva (2024a): Programi gospodarenja šumama privatnih šumoposjednika: <https://poljoprivreda.gov.hr/istaknute-teme/sume-112/sume-privatnih-sumoposjednika/programi-gospodarenja-sumama-privatnihsumoposjednika/1350>, pristupljeno 25.10.2024.
31. Ministarstvo poljoprivrede šumarstva i ribarstva (2024b): Upisnik šumoposjednika <https://poljoprivreda.gov.hr/istaknute-teme/sume-112/sume-privatnihsumoposjednika/upisnik-sumoposjednika-1351/1351>, pristupljeno 25.10.2024.

32. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva (2024): Središnja lovna evidencija, <https://sle.mps.hr/>, (pristupljeno 25.10.2024.)
33. MZOZT (2025): Bioatlas, web portal - <https://bioatlas.bioportal.hr/?lang=hr> (pristupljeno: siječanj 2025)
34. MZOZT (2025a): Crveni popis divljih vrsta Hrvatske. Dostupno na: <https://crvenipopis.haop.hr>. Zavod za zaštitu okoliša i prirode Ministarstva zaštite okoliša i zelene tranzicije (pristupljeno: veljača 2025.)
35. MZOZT ZZOP (2025): Baza podataka Zavoda za zaštitu okoliša i prirode (pristupljeno: veljača 2025.)
36. Nikolić, T. (Ur.) (2011): Flora Croatica baza podataka. On-Line (<http://hirc.botanic.hr/fcd>). Botanički zavod, Prirodoslovno-matematički fakultet, Sveučilište u Zagrebu.
37. Objava o stupanju na snagu Konvencije o europskim krajobrazima, „Narodne novine – Međunarodni ugovori“, broj 11/2004
38. Pravilnik o ciljevima i mjerama za očuvanje ciljnih vrsta ptica u području ekološke mreže, Pravilnik o izmjeni Pravilnika o popisu stanišnih tipova i karti staništa („Narodne novine“), broj 101/2022
39. Pravilnik o popisu stanišnih tipova i karti staništa („Narodne novine“, broj 27/2021)
40. Pravilnik o strogo zaštićenim vrstama („Narodne novine“, broj 144/2013, 73/2016)
41. Pravilnik o uređivanju šuma, Narodne novine, broj 97/2018, 101/2018, 31/2020, 99/2021 i 38/2024.
42. Prpić, B., Seletković, Z., Tikvić I., 2009. Prašuma Čorkova uvala u svjetlu pružanja općekorisnih funkcija šume. Zbornik radova znanstvenog skupa "Prašumski ekosustavi dinarskog krša i prirodno gospodarenje šumama u Hrvatskoj", Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, str. 125.-133.
43. Službeno glasilo Općine Velika, Broj 2, 4.3.2022. <https://opcina-velika.hr/wp-content/uploads/2022/04/Slgl-2022-02.pdf>
44. Strategija EU-a za bioraznolikost do 2030. Europska komisija 2020, Bruxelles
45. Šašić, M., Mihoci, I. i Kučinić, M (2015): Crvena knjiga danjih leptira Hrvatske, Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Državni zavod za zaštitu prirode, Zagreb
46. Šćitaroci Obad, M., Dumbović Bilušić, B., Bojanić Obad Šćitaroci, B., Božić, N. (2014.): Krajolik – čimbenik strategije prostornog uređenja, Sveučilište u Zagrebu, Arhitektonski fakultet, Zagreb
47. Škorkić, A., 1977. Tla Slavonije i Baranje. Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb.
48. Tikvić, I., Seletković, Z., Ugarković, D., 2018. Ekološka i biološka obilježja prašuma u Hrvatskoj. u: Tikvić, I., Branimir Prpić - ekologija šuma i šumarstvo, 204.-227., Hrvatsko šumarsko društvo; Šumarski fakultet sveučilišta u Zagrebu, Zagreb
49. Topić, J., Ilijanić, L., Tvrtković, N., Nikolić, T., 2006. Staništa–Priručnik za inventarizaciju, kartiranje i praćenje stanja. Državni zavod za zaštitu prirode, Zagreb.
50. Topić, J., Ilijanić, L., Tvrtković, N., Nikolić, T.: Staništa – Priručnik za inventarizaciju, kartiranje i praćenje stanja, Državni zavod za zaštitu prirode, Zagreb, 2006.
51. Topić, J., Vukelić, J., 2009. Priručnik za određivanje kopnenih staništa u Hrvatskoj prema Direktivi o staništima EU. Državni zavod za zaštitu prirode.
52. Tutiš, V., Kralj, J., Radović, D., Čiković, D., Barišić, S. (ur.) (2013): Crvena knjiga ptica Hrvatske. Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Državni zavod za zaštitu prirode, Zagreb, 258 str.

53. Vukelić, J., 1991. Šumske zajednice i staništa hrasta kitnjaka (*Quercus petraea* Liebl.) u gorju sjeverozapadne Hrvatske. Glasnik za šumske pokuse: Annales pro experimentis foresticis, 27, 1-82.
54. Vukovski, M., 2019. Strukturna analiza mezozojskih i kenozojskih deformacijskih struktura na području zapadnog Papuka. Diplomski rad, Sveučilište u Zagrebu, Rudarsko-geološko-naftni fakultet
55. Zakon o lovstvu, Narodne novine, broj 99/2018, 32/2019 i 32/2020.
56. Zakon o potvrđivanju konvencije o europskim krajobrazima, Narodne novine – Međunarodni ugovori, broj 12/2002
57. Zakon o prostornom uređenju, Narodne novine broj 53/2013, 65/2017, 114/2018, 39/2019, 98/2019
58. Zakon o šumama, Narodne novine, broj 68/2018, 115/2018, 98/2019, 32/2020, 145/2020, 101/2023 i 36/2024.
59. Zakon o zaštiti prirode, Narodne novine, broj 80/2013, 15/2018, 14/2019, 127/2019, 155/2023.
60. Zavod za prostorno planiranje Požeško-slavonske županije, 2012. Prostorni plan Općine Brestovac.

8. PRILOZI

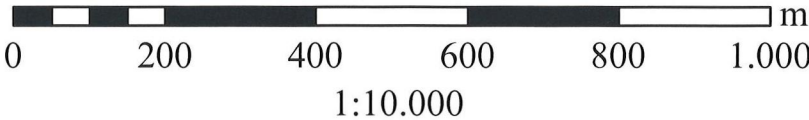
8.1. Kartografski prikazi

1. Pregledna karta - Posebi rezervat šumske vegetacije Poljana
u mjerilu 1:10 000
2. Pregledna karta s lomnim točkama - Posebi rezervat šumske vegetacije Poljana
u mjerilu 1:10 000
3. Karta stanišnih tipova - Posebi rezervat šumske vegetacije Poljana
u mjerilu 1:10 000

Pregledna karta -
Posebni rezervat šumske vegetacija Poljana

 Posebni rezervat šumske vegetacije Poljana

p.o. RAVNATELJ
Aljoša Duplić
dr.sc. Aljoša Duplić

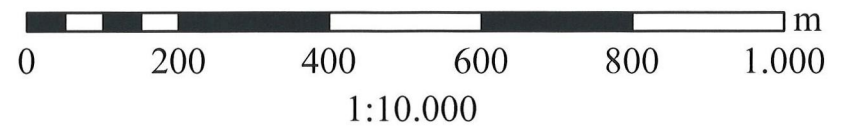
Zagreb, 28. travnja 2025.

Izvori:
1. TK 1:25000, WMS Državna geodetska uprava
2. Baza podataka MZOZT

Pregledna karta s lomnim točkama -
Posebni rezervat šumske vegetacija Poljana

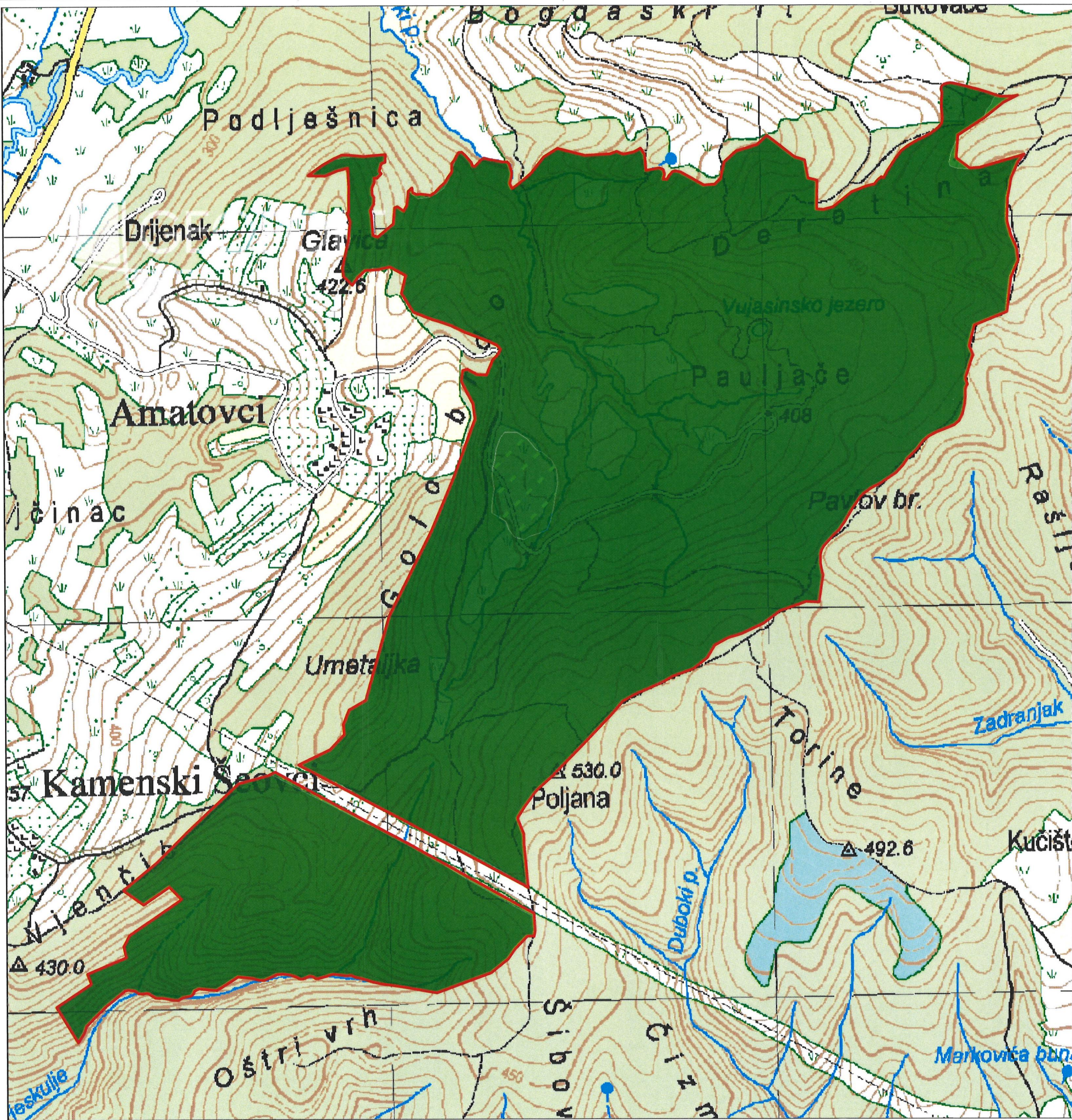
- Posebni rezervat šumske vegetacije Poljana
- Lomne točke

p.o. RAVNATELJ
Aljoša Duplić
dr.sc. Aljoša Duplić

Zagreb, 28. travnja 2025.

- Izvori:
- TK 1:25000, WMS Državna geodetska uprava
 - Baza podataka MZOZT

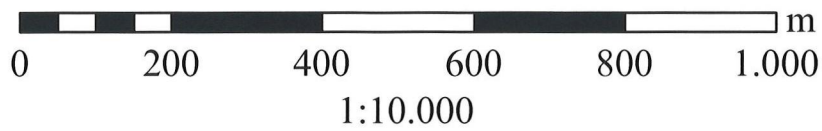
Karta stanišnih tipova -
Posebni rezervat šumske vegetacija Poljana

 Posebni rezervat šumske vegetacije Poljana

Nacionalna klasifikacija staništa 1. razina

- D. Šikare
- E. Šume/D. Šikare
- E. Šume
- I. Kultivirane nešumske površine i staništa s korovnom i ruderalnom vegetacijom

p.o. RAVNATELJ

dr.sc. Aljoša Duplić

Zagreb, 28. travnja 2025.

- Izvori:
1. TK 1:25000, WMS Državna geodetska uprava
 2. Baza podataka MZOZT

9. POPIS SLIKA

Slika 1. Smještaj područja predloženog za zaštitu Posebni rezervat šumske vegetacije Poljana	2
Slika 2. Geološka karta šireg područja predloženog za zaštitu PR Poljana (HGI, 2009; Kartografija d.o.o., 2018).....	5
Slika 3. Pedološka karta šireg područja	6
Slika 4. Šumsko i nešumsko zemljište sukladno bazama podataka Hrvatske šume d.o.o. (2011.-2020.), Ministarstvo poljoprivrede (2011.-2020.).....	8
Slika 5. Karta zemljišnog pokrova CLC od 1990. – 2018. g.	9
Slika 6. Isječak iz Karte zemljišnog pokrova CLCplus Backbone na kojoj je označeno područje u kojem izostaje šumska vegetacija unutar ne-šumskog zemljišta sukladno bazama podataka Hrvatske šume d.o.o. (2011.-2020.), Ministarstvo poljoprivrede (2011.-2020.).	10
Slika 7. Vegetacijska karta predloženog područja predloženog za zaštitu PR Poljana (prema G.J. Zapadni Papuk zvečevački)	11
Slika 9. Pregledna karta državnih i privatnih šuma na području budućeg PR Poljana	26
Slika 10. Odsjek 114 b	29
Slika 11. Odsjek 115 a.....	30
Slika 12. Odsjek 115 b	31
Slika 13. Mrtvo drvo u odsjeku 15 b (autor: arhiva JU za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije).....	32
Slika 14. Šuma bukve, odsjek 115 b (autor: arhiva JU za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije).....	32
Slika 15. Hrast medunac, odsjek 115 b (autor: arhiva JU za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije).....	33
Slika 16. Šuma u odsjeku 115 b (autor: arhiva JU za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije)	34
Slika 17. Odsjek 115 c.....	35
Slika 18. Vujasinsko jezero (autor: arhiva JU za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije)	36
Slika 19. Pogled na Vujasinsko jezero (autor: arhiva JU za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije).....	36

Slika 20. Staro stablo kruške (autor: arhiva JU za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije)	37
Slika 21. Odsjek 116 a.....	38
Slika 22. Mrtvo dubeće drvo u odsjeku 116 a (autor: arhiva JU za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije)	39
Slika 23. Šuma u odsjeku 116 a (autor: arhiva JU za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije)	39
Slika 24. Pogled na šumu – odsjek 116 a (autor: arhiva JU za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije).....	40
Slika 25. Stablo hrasta medunca u odjelu 116 a (autor: arhiva JU za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije)	40
Slika 26. Odsjek 116 b	41
Slika 27. Šuma u odsjeku 116 b (autor: arhiva JU za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije)	42
Slika 28. Odsjek 117 a.....	43
Slika 29. Odsjek 117 c.....	44

10. POPIS TABLICA

Tablica 1. Koordinate lomnih točaka (Geodetska podloga u svrhu definiranja granica obuhvata zahvata za uspostavljanje rezervata šumske vegetacije "Poljana", Oznaka: 024, 14. lipanj 2024. g., GEO ATAR j.d.o.o.)	5
Tablica 3. Popis ugroženih, strogo zaštićenih vrsta leptira i kornjaša na širem području predloženom za zaštitu Posebni rezervat šumske vegetacije Poljana	16
Tablica 4. Popis ugroženih, strogo zaštićenih vrsta vodozemaca i gmazova na širem području predloženom za zaštitu Posebnog rezervata šumske vegetacije Poljana.....	18
Tablica 5. Popis potencijano prisutnih vrsta ptica koje su ugrožene ili strogo zaštićene na širem području predloženom za zaštitu Posebnog rezervata šumske vegetacije Poljana	18
Tablica 6. Osnovni podaci o površini šuma i šumskog zemljišta za gospodarsku jedinicu Zapadni Papuk zvečevački na čijem se području nalazi predloženi Posebni rezervat šumske vegetacije Poljana WEB Preglednik HŠ d.o.o., Javni podaci o šumama (Hrvatske šume, 2024b) s površinom unutar budućeg Posebnog rezervata šumske vegetacije Poljana.	24
Tablica 7. Osnovni podaci o površini šuma i šumskog zemljišta za gospodarsku jedinicu privatnih šumoposjednika Čučevo - Ravna gora na čijem se području dijelom nalazi područje predviđeno za zaštitu Posebni rezervat šumske vegetacije Poljana s površinom unutar budućeg predloženog zaštićenog područja. (Šumskogospodarska osnova područja Republike Hrvatske za razdoblje od 2016. do 2025. godine)	25
Tablica 8. Površina šumskog zemljišta unutar predloženog područja za zaštitu	26
Tablica 9. Gospodarska osnova, odsjek 114 b	29
Tablica 10. Gospodarska osnova, odsjek 115 a	30
Tablica 11. Gospodarska osnova, odsjek 115 b	31
Tablica 12. Gospodarska osnova, odsjek 115 c	35
Tablica 13. Gospodarska osnova, odsjek 116 a	38
Tablica 14. Gospodarska osnova, odsjek 116 b	41
Tablica 15. Gospodarska osnova, odsjek 117 a	43
Tablica 16. Gospodarska jedinica, odsjek 117 c	44
Tablica 17. Pregled lovišta i pripadajućih lovoovlaštenika na području obuhvata predloženog Posebnog rezervata šumske vegetacije Poljana (Izvor: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva: Središnja lovna evidencija, pristupljeno 25.10.2024.)	45

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo zaštite okoliša
i zelene tranzicije

Zavod za zaštitu okoliša i prirode
Radnička cesta 80, 10000 Zagreb
Tel. + 385 1 4886 840

<https://mzozt.gov.hr/>